

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Ž nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nesocialna tendenca

Ze večkrat smo imeli priliko poudarjati na tem mestu, kako napačno skušajo podjetniki reševati probleme, ki so nastali z gospodarsko krizo. Predvsem opažamo dejstvo, da skušajo takozvani gospodarski krogi vsa bremena navalliti na rame delavstvu, ki pa je v socialnem in gospodarskem oziru najmanj zmožno prenašati tako velike žrtve. Žrtve, ki se zahtevajo od delavstva, niso v nobenem pravem razmerju do žrtve, ki jih nosijo na račun gospodarske krize podjetniki. Nismo zastopali brali ne dolgo tega, da se nahajamo v dobi »socializacije izgube«. V dobah dobre konjunktore, ko so dobički znatni, pa podjetniki nočejo ničesar vedeti o delitvi ali socializaciji dobičkov s svojimi najvažnejšimi sodružniki, to je z delavstvom. Nasprotno pa skuša kapital v dobah krize prevalliti vsa bremena na delavstvo, ki naj tako s svojimi žrtvami krije izgubo, zato da se dobiček podjetnika ne zmanjša ali da vsaj preobčutno ne pade. To naj bo proslula socializacija izgube! Boljše bi to imenovali: Klasičen dokument nesocialnega mišljenja zastopnikov kapitala.

Od vseh strani prihajajo poročila, kako podjetniki pritiskajo na delavstvo v svrhu zniževanja mezd. Odpovedujejo se pogodbam, s čimer izvajajo podjetniki pritisk na delavstvo, da bi raje pristalo na zmanjšanje mezde kakor na popolno izgubo zaslužka. To je nemoralna politika, politika sile nad slabšeimi, politika izrabljanja obupnega položaja proletarcev. Kajti delavstvu res ne preostane ničesar drugega, kakor da potrpi v ožgled nesreči, ki mu preti z brezposelnostjo. Opažamo pa tudi, da naša javnost vseh teh namenov ne razume, kam so usmerjeni. V dobah krize ne gre podjetnikom toliko za ustavitve obratov, s čimer kot s taktičnim sredstvom grozijo, kakor za zmanjšanje produkcijskih stroškov, katere naj nosi delavstvo.

Ne da bi govorili o socialni, točneje rečeno, nesocialni strani, ki jo imajo ta zmanjševanja plač, moramo ugotoviti sledeče: Življenjski standard našega delavstva je že danes nizek. Saj vidimo, kako majhne so plače našega delavstva. Zlasti nizke so plače ženskega delavstva, ki je zaposleno v tekstilni stroki. Res je, da je mnogo našega delavstva še vedno zvezanega s kmetijstvom, toda vedno bolj se množi industrijski proletarijat, ki živi samo od dela svojih rok, ker tudi kmetijstvo propada in človeka na grudi ne more več dostojno preživljati. Kako more živeti delavka z ubogimi par sto dinarji na mesec, si lahko vsakdo predstavlja. So obrati v Sloveniji, kjer znaša plača na uro 1—1.50 Din! Nočemo pavšalizirati, toda dejstvo je, da so veliki dobički tekstilne stroke pridobljeni le na podlagi občutne carinske zaštite in sramotno nizkih plač našega delavstva. Zato se tudi vedno bolj postavlja vprašanje, če je veliko breme, ki ga plačuje naš konzum zaradi visokih cen, povzročenih po zaščitnicarinski politiki, v skladu z dobičkom, ki ga ima naše narodno gospodarstvo.

Dejstvo je, da je življenjski standard našega delavstva nizek in zato ne bi smelo biti govora o zmanjševanju plač onim, ki že itak ne morejo shajati s sedanjim zaslužkom, kar pa velja tudi o našem uradniku in nameščencu.

Na drugi strani pa moramo ugotoviti, da se življenjski stroški našemu delavstvu, uradništvu in nameščencem niso zmanjšali, saj v toliko ne, da bi opravičevali zniževanje plač. Predvsem je nereseno pri nas stanovanjsko vprašanje in le po lagoma se znižujejo cene stanovanj, ki sedaj bremene v občutno večji meri izdatke našega delavstva in nameštstva kot pred vojno in to v času gospodarske krize. Na drugi strani je resnično, da so se izdatki za živila deloma zmanjšali. Pripomniti pa je treba, da so detajlne cene padle v veliko manjši meri kot cene v veletrgovini. Toda, kakor so se na eni strani stroški za prehrano deloma zmanjšali, tako jih je gotovo nadoknadila višja cena dveh važnih predmetov: moke in sladkorja. Pomisliti je treba, da tvori izdatke za moko približno 20% vseh izdatkov za prehrano. Izdatki za sladkor pa tvorijo približno 5—6% vseh izdatkov na prehrano. Na podlagi teh dejstev vidimo, da se življenjski stroški našega delavstva in nameštstva niso niti za eno paro zmanjšali. Zaradi tega je brez podlage zahteva podjetnikov, da se naj plače prilagode zmanjšanim življenjskim stroškom, ker se ti stroški de facto niso zmanjšali. Kdor kupuje in mora živeti od svoje plače, vidi sam, koliko mu je ostalo prej in koliko mu ostane sedaj.

V dobah gospodarskih kriz se pri kapitalističnih podjetjih pojavlja vedno ista tendenca. Vprašanje pa je, če je z narodnogospodarskega vidika zmanjševanje plač tako opravičljivo, kakor s privatnogospodarskega stališča. Res je sicer, da vidimo tudi drugod tendenco k zmanjšanju plač. Toda ta tendenca je v skladu s padanjem nivoja življenjskih stroškov. V Nemčiji na primer gre vsa gospodarska politika za tem, da se ves nivo gospodarstva življenja prilagodi padajočemu nivoju cen. Kajti, če se samo znižajo delavstvu plače, ne pa istočasno njegovi življenjski stroški, tedaj je jasno, da ima od tega dobiček le podjetnik, ki boče imeti tudi v dobi krize, ko bi morali vsi nositi teže bremena, ki nam jih nalaga sedanj čas, isti dobiček, kot ga je imel v dobi dobre konjunktore ali pa vsaj, da se mu le malenkostno zmanjša.

V sedanjih gospodarskih krizi pa trpi poleg delavstva zlasti kmetijski stan. Zato v današnji indu-

Japonci bi radi vso Kitajsko

Protijaponska fronta se ustvarja — Ameriškega protesta se pridruži tudi Anglija

Tokio, 9. jan. AA. V tukajšnjih uradnih krogih trde, da namerava japonska vlada izdati energične odredbe proti kitajskemu bojkotu japonskega blaga. Če bi se ta bojkot nadaljeval, naglašajo ti krogi, bi bila japonska vlada prisiljena odrediti izkrcanje svojih mornarjev na Kitajskem in če treba tudi blokirati važna kitajska pristanišča, ker trpe zaradi tega bojkota japonski trgovci velikansko škodo.

London, 9. jan. tg. Kot zadnje strateško točko v Mandžuriji so zasedli Japonci mesto Šan-hajvan. Zdi se, da se bo konflikt še bolj poostiril, ker so Japonci kot odgovor na radikalni bojkot japonskega blaga na Kitajskem zagrozili, da bodo izkrcali svoje čete v najvažnejših kitajskih pristaniščih in proglasili blokado teh pristanišč.

London, 9. jan. AA. V tukajšnjih poučenih krogih trdijo, da britanski zunanji minister John Simon proučuje noto, ki jo je ameriške Združene države poslale Japonski glede mandžurskega vprašanja.

V teh krogih trde, da bi tudi britanska vlada

mogla poslati glede tega vprašanja noto japonski vladi, vendar ne bi bilo treba, da bi bila ta nota po vsebini identična z ameriško noto.

Berlin, 9. jan. AA. Buletin parlamentarne socialistične frakcije sporoča o ameriški intervenciji v Tokiju. Ta intervencija je sicer prišla precej kasno, zasluži pa navzlic temu prijazen sprejem, kajti ta intervencija je vendarle nekaj boljšega, kakor pa bi bil mednarodni škandal, ki ga povzročajo Japonci v Mandžuriji. Vprašanje pa je, nadaljuje buletin, ali bo tokijska vlada reagirala na zapoznelo intervencijo Washingtona. — Prve vesti iz Tokija niso ugodne, kaj bo, če se bodo Združene države uprle omalovaževanju njene akcije? Na vsak način je bodočnost na Daljnem vzhodu prav močna in polna nevarnosti.

Tokio, 9. jan. AA. Doznava se, da japonski cesar še ni definitivno sprejel ne odklonil ostavke, ki mu jo je predal predsednik japonske vlade g. Inukaj.

Pariz, 9. jan. AA. Havas poroča iz Tokija, da

mikado ni sprejel ostavke japonske vlade, ki mu jo je predal predsednik vlade g. Inukaj. Zato ostane g. Inukaj še dalje na vladi.

Izraz narodne volje...

Tokio, 9. jan. Z. Po cesarjevi odredbi ostanje sedanja vlada še nadalje na oblasti. Sklenjeno je, da Japonska zaenkrat ne odgovori na zadnje ameriško noto. Ako pa bo Amerika vztrajala na tem, da se skliče konferenca devetih velesil po dogovoru iz leta 1922, s katerim je zagotovljena nedotakljivost Kitajske, bo v tem slučaju Japonska zahtevala revizijo tega pakta. Japonska zastopa stališče, da je bila kitajska država tedaj, ko je bil sklenjen pakt o nedotakljivosti Kitajske, raztrgana na pet, oziroma šest med seboj se vojskujočih skupin. Mandžurija ni nikdar spadala pod oblast nankinške vlade, niti prej niti ne spada sedaj. V Mandžuriji so vedno vladali samostojno generali. Sicer pa je že skrajni čas, da pride končno do pravega izraza narodne volje.

Nemčija ne bo plačevala

Značilna izjava dr. Brüninga

Berlin, 9. jan. tg. Državni kancler dr. Brüning je dal danes glavnemu uredniku Wolffovega urada izjavo, da bo Nemčija na reparacijski konferenci v Lausanneu zahtevala popolno črtanje reparacij. Sedaj gre za to, da udeležene države izvajajo posledice iz poročila baselske konference strokovnjakov. To poročilo je pokazalo silne dimenzije svetovne krize in njene ogromne posledice z Nemčijo. Pokazalo je svetu, da dosedanje odredbe Nemčije za pobijanje krize, ki so segale do skrajnih možnosti, nikakor ne zadostujejo za odpravo in da enostranske nemške odredbe ne morejo več pomagati. Nezmoglost Nemčije plačevanja je res dokazana. Pri tem ugotavlja gori navedeno poročilo, da so se predpogoji, s katerimi so svoječasno računali ustvaritelji Dawesovega načrta, popolnoma spremenili. Jasno je, da Nemčija ne more več plačevati političnih dolgov. Ravno tako je jasno, da mora tak sistem pripeljati ne samo Nemčijo, temveč tudi ves svet v nesrečo. Zato nemška vlada ne more storiti drugega, kakor opisati stvarni položaj in zahtevati od drugih vlad, da tudi one s svoje strani to vpoštevajo in ne iščejo kompromisov, ki jih ni več mogoče realizirati.

Končno je dr. Brüning dostavil, da bo sam vodil nemško delegacijo v Lausanneu. V delegaciji bosta tudi finančni minister dr. Dietrich in gospodarski minister Warburg. V tem času bo namestnik dr. Brüninga vojni minister dr. Grüner.

Berlin, 9. jan. AA. Nemški kancler je obvestil britanskega veleposlanika Horacea Rumbolda, da Nemčija ne more zdaj in ne bo mogla v bodoče nadaljevati s plačili na račun reparacij. To tezo zagovarja nekaj časa sem kancler Brüning in je o tem že obvestil tuje državnike.

Rim, 9. jan. tg. Italijanski zunanji minister je sporočil danes Foreign Officeu, da italijanska vlada pristaja na to, da se reparacijska konferenca v Lausanneu začne 25. januarja.

Hitler rovati za Brüningovim hrbtom

Berlin, 9. jan. tg. Adolf Hitler je danes obiskal državnega kanclerja dr. Brüninga. Pri tej priliki sta nadaljevala razgovore o podaljšanju funkcije državnega predsednika Hindenburga. Do odločitve do 7. zvečer še ni prišlo. Hitler je izjavil, da se mora še porazgovoriti z voditeljem nemških nacionalcev Hugenbergom. Ta razgovor med Hugenbergom in Hitlerjem se je začel popoldne ob 3 in se je zelo zavlekel, ker stavljajo nemški nacionalci zelo dalekosežne notranje politične pogoje. Poskušalo se je celo, izključiti dr. Brüninga in stopiti v neposredno zvezo s predsednikom republike. Ta poskus pa se je izjalovil radi odpora Hindenburga.

Berlin, 9. jan. Z. Vlada pripravlja zakonski načrt, po katerem predsedništvo Hindenburga ne bo podaljšano, temveč bodo po primeru Avstrije izvedene volitve v drž. zboru za dobo sedmih let.

strijski in trgovski krizi ni več one odpornosti, kakor je bila tedaj, ko so bile cene kmetijskih proizvodov višje kot sedaj. Kmetijstvo je bilo tedaj pasivna rezerva — naš delovni trg. Sedaj pa tudi v kmetijstvu ni mogoče več doseči kolikor toliko zadovoljivega zaslužka. Iz kmetijstva nasprotno prihaja vedno več ljudi na delovni trg. Res je, da grede tudi sedaj za boljšim zaslužkom. Toda prej je zadostoval kolikor toliko tudi zaslužek na kmetih, sedaj pa to ni več mogoče in delavstvo se seli s kmetij v mesta radi tega, da si prisluži vsaj najbornejšo meздо. Naravno je, da ta pritisk z dežele izredno bremeni delovni trg in pritiska navzdol delovne pogoje.

Zadostuje samo iskrica

Berlin, 9. jan. Z. Železna fronta, ki jo je osnoval Reichsbanner za pobijanje fašizma, je priredila veliko zborovanje. Socialnodemokratski govornik je rekel, da se je položaj v zadnjih 48 urah tako poostiril, da bi zadostovala samo iskrica, da izbruhne meščanska vojna. Ponovno izvolitev Hindenburga mora socialna demokracija požreti.

Francoska spravljivost

Berlin, 9. jan. tg. »B. Z. am Mittag« objavlja intervju s članom francoske delegacije za lozan-

Laval pripravlja koncentracijsko vlado Vsemogoče kombinacije

Pariz, 9. jan. tg. Ministrski predsednik Laval je že neoficijno preizkušal teren, ali je mogoče razširiti podlago sedanjega kabineta. Govori se, da je na kosilu, ki ga je priredil voditelj radikalnih socialistov, Daladier sprožil vprašanje o koncentracijskem kabinetu. Radikalno socialistična sredina kaže v volivni kampanji, da ni posebno zavzeta za to, da bi prevzela soodgovornost za politiko vlade. Laval bo najbrž osebno vodil zunanje ministrstvo dalje, posebno, ker je v zadnjem času že zelo aktivno sodeloval pri vodstvu francoske zunanje politike. Sicer pa nikakor ni gotovo, da bi se Briand sedaj popolnoma umaknil iz političnega življenja, kakor upajo njegovi nasprotniki na desnici. »Paris Midic« doznava, da bo Laval zahteval, naj Briand ostane stalni zastopnik Francije v Zvezi Narodov.

Pariz, 9. jan. AA. Glede na skorajšnjo rekonstrukcijo Lavalove vlade meni današnji »Excelsior«, da bi utegnil postati g. Tardieu v novi Lavalovi vladi notranji minister namesto g. Laval, ki bi v tem primeru prevzel resor zunanjih zadev. Reči smemo, pravi list, da se glede tega skladata gg. Laval in Briand in da bi g. Briand iz zdravstvenih razlogov pristal na to, da ostane v Lavalovem kabinetu kot minister v predsedstvu vlade. — »Petit Parisien« pravi, da je g. Briand zadnje dni izjavil g. Lavalu, da ne bo mogel vzdržati naprov mednarodnih konferenc, in zato je bil g. Laval pripravljen sprejeti ta Briandov predlog. Izjavil pa je pri tem g. Briand, da bo zahteval od njega sodelovanje v drugi obliki. — »Matine« piše, da bi v Lavalovi vladi, ki bi se razširila na levo, postal g. Boncour minister zunanjih zadev, vojno ministrstvo pa bi g. Laval ponudil g. Tardieuju. — »Kateri mislijo, da bi utegnil vojno ministrstvo prevzeti g. Painleve, mornariško pa g. Tardieu.

Pariz, 9. jan. Z. Vsi Lavalovi poskusi, da prepreči Briandovo namero izstopa iz vlade, so ostali brez uspeha. Laval je snoči napravil zadnji poskus, obiskal je Brianda in ga prosil, da umakne ostavko. Kakor znano, je Briand pred nekaj dnevi etavil ministrskemu predsedniku Lavalu svoj portfelj na razpolago. Snoči pa je dal pismeno ostavko. Današnji listi pišejo, da bo podal Laval v torek ostavko celokupnega kabineta. Zelo malo izgledov je, da bi Lavalu uspelo razširiti današnjo vlado. »Matine« je mnenja, da bo Laval skušal doseči vstop radikalov v vlado, obenem pa se bo pogajal tudi s socialisti. Izključeno je, da bi Leon Blum pristal na to, da socialisti sodelujejo v Lavalovi vladi, istotako pa bo Lavalu zelo težko uspelo, da doseže vstop radikalov v vlado. »Journal« piše, da Laval namerava ustvariti koncentracijsko vlado, kar je po mnenju lista neustvarljivo. Najbolj verjetno je, da bo predsednik republike, čim bo podal Laval ostavko celokupnega kabineta, njemu ponovno poveril mandat za sestavo vlade. Vlada kriza bo kratka, vsaj tako pišejo li-

sko konferenco, ki smatra, da je nazirajoče francoske vlade tako, da je največ, kar bi Nemčija mogla doseči v Lausanneu, popolni moratorij in da bo obenem dobila zagotovilo, da se bo revidiral Youngov načrt. Anuliranje političnih dolgov ne pride v poštev, ker je Amerika proti temu, dasi so evropski dolžniki in upniki v tem vprašanju enotnega mnenja, katerega podpira tudi Wallstreet. Dvomljivo pa je še vedno, da bi bil tudi po tej velikopotezni rešitvi zagotovljen politični mir v Evropi. Pričakovati je namreč novih zahtev Nemčije glede razorožitve in poljskega koridorja. Glede moratorija bi bilo odvisno samo od Amerike, ali se bo sklenil dokončno za dve leti, ali samo za časno radi odgoditve konference za par mesecev, kar je odvisno od tega, ali bo ameriški kongres opustil svoj odpor proti reviziji ali ne. V Parizu računajo s tem, da se bodo reparacijske anuete zelo znižale za prihodnjih 10 let.

sti in bo Laval v resnici samo rekonstruiral sedanjo vlado. Na Briandovo mesto bi imel priti Tardieu, ker Laval ne namerava poleg predsedstva vlade prevzeti še zunanje ministrstvo. Vojno ministrstvo, ki je prazno vsled smrti Maginota, bo poverjeno polkovniku Fabriu. V političnih krogih vlada prepričanje, da bo pri sedanjih rekonstrukciji vlade izpadlo še nekaj sedanjih ministrov.

Desničarska vlada na vidiku

Pariz, 9. nov. Z. Čuje se, da je Briand zelo nezadovoljen zaradi indiskretnosti, ki je predčasno prišla v javnost vest o njegovi demisiji, kakor tudi o pismu, ki ga je poslal Lavalu. V političnih krogih se govori, da se je Briand razgovarjal z Lavalom popolnoma prijateljsko in mu izrazil, da namerava zapustiti Quay d'Orsay, da popravi nekoliko šibko zdravje. Šele takrat, ko je prišla preko agencije Havas v javnost vest o njegovi demisiji, je Briand poslal Lavalu svoje pismo, v katerem se pritožuje zaradi indiskretnosti in naglašja, da za 17letno trudopolno delo ni pričakoval takega postopanja. S tem je Lavalu pojasnil, da je ravnal indiskretno, ker je bilo dogovorjeno, da se vest o njegovi odločitvi glede demisije da v javnost šele z demisijo celokupne vlade in to zaradi tega, ker je Briand sklenil, da odstopi sam, če bi ob priliki rekonstrukcije vlade nastopil odločen pokret na desno, namreč, če bi se izjalovili poizkusi, da v vlado vstopijo radikali. Briandovi prijatelji trdijo, da je Laval pustil vest o njegovi demisiji v javnost samo radi tega, ker se ne namerava resno sporazumeti z radikali, še več, hotel je izkoristiti priliko rekonstrukcije, da s pomočjo Herriota razcepi radikale in si na ta način ustvari za sebe močno vlado desničarske večine, s pomočjo katere bo lažje izvedel svoj načrt v zvezi s prihodnjo konferenco v Lozani, posebno pa še načrt za razorožitveno konferenco. Laval je sklenil, da ministrstvo zunanjih poslov vzame sam v svoje roke, ministrstvo vojske in mornarice bo prevzel Tardieu, tako da bi na prihodnjih konferencah zastopali Francijo Laval, Tardieu in Flanin, torej fronta treh nepostopljivih. Na ta način namerava Laval zavarovati sebi in svojim prijateljem v centru in na desnici uspeh in okrepiti svoj položaj in položaj vlade. Današnji »Figaro« se zavzema za Lavalu in mu čestita, ker se je končno osvobodil Brianda. Sicer pa bo delala francoska delegacija v skladu s pravnimi interesi francoskega naroda in ne bo odvisna od diktature pacifistov in internacionalistov.

Pariz, 9. jan. tg. Prizadevanja za preosnovo francoskega kabineta tudi danes niso dosegla bistvenih rezultatov. Laval se je danes v glavnem pogajal s kmetijskim ministrom Tardieujem.

V četrtek, dne 14. t. m. v Unionu Dobrodelna akademija na korist „Pomožne a cije“!

Odločilni trenotek v Moskvi

Francija se prizadeva za sporazum med Rusijo in njenimi sosedi

Nemčija na vso moč intrigira

Varšava, 9. jan. p. Prihod romunjskega ministra za zunanje zadeve, kneza Ghike, ki bo tukaj bival tri dni, se smatra kot političen dogodek prve vrste. Namen tega obiska je v prvi vrsti ta, da se doseže in točno v vseh podrobnostih formulira popoln sporazum med Romunijo in Poljsko glede pakta, ki naj bi se po iniciativi Francije sklenil z Rusijo.

Znano je, da je g. Berthelot, dejanski spiritus rector francoske zunanje politike, koncipiral pakt z Rusijo, kateremu naj bi se pridružili Poljska in Romunija, preden bi ga Rusija in Francija končno veljavno podpisali. Če bi se ta pogodba sklenila, potem bi Rusija bila varna pred vsakim napadom od strani Francije, Poljske in Romunije, na drugi strani pa bi se te države ne imele bati nobenega napada od strani Rusije. V slučaju pa, če bi katerikoli druga velesila napadla bodisi Francijo, bodisi Poljsko ali Romunijo, bi Rusija ostala nevtralna. Razume se, da bi tudi Francija, oziroma Poljska in Romunija, ne podpirale nikogar, ki bi začel vojno proti Sovjetski Rusiji. Kakor je jasno razvidno, bi tak pakt pomenil neprecenljiv diplomatski uspeh za Francijo in vse njene zaveznice v srednji Evropi in na vzhodu, ker bi eliminiral možnost vsake nemške akcije, naperjene proti interesom Francije in njenih zaveznic — akcije, ki je tvorila doslej stalno nevarnost za evropski mir, ker je Nemčija pri svojih rešenjskih načrtih stalno računala bodisi na diplomatsko bodisi na vojaško pomoč Sovjetske Rusije, ki živi v stalnem več ali manj napetem razmerju predvsem do Poljske in Romunije.

Akcija Quai d'Orsay je naša ugoden odmev posebno na Poljskem, ki je v slučaju kakšnega konflikta vedno ogrožena od dveh strani, od nemške in ruske. Pakt o nenapadanju z Rusijo Poljski ne nalaga nobenih žrtv, ker nimata ti dve državi druga od druge v teritorialnem oziru ničesar zahtevali in ker Sovjetska Rusija od Poljske ne pričakuje ničesar kakor to, da ostane v slučaju kakšne akcije proti Rusiji nevtralna.

Drugače pa je z Romunijo. Zanj bi pomenil pakt z Rusijo brez dvoma tudi velikanstvo olajšanje političnega in gospodarskega položaja, toda le pod pogojem, če bi Rusija priznala legitimnost romunjske suverenitete nad Besarabijo. V tem slučaju bi Romunija lahko znatno znižala svoj vojaški buđet, kar bi spričo zelo slabega finančnega položaja te države pomenilo naravnost odlično razbremenitev. Zdi se pa skraj izključeno, da bi se Sovjetska Rusija odpovedala svojim pravicam do Besarabije. Tako stališče bi seveda spravilo eventualni pakt nenapadanja med tema državama malodane ob vso realno veljavo, kar je na prvi pogled razvidno. Zato se Francija v zadnjem času zelo trudi, da bi se našla kompromisna formula, ki bi omogočila pristaneč Romunije na pakt med Francijo in Rusijo, in je predlagala, naj bi se sprejelo

tozadevno v rusko-romunsko konvencijo sledeče besedilo: »Obe stranki se zavežeta, da ne bosta napadli ona ozemlja, ki se točas nahajajo pod rusko (oziroma romunsko) suvereniteto.« Ni pa znano, da-li bosta mogli Rusija in Romunija tako formulo priznati kot zadostno.

Gotovo je, da je nemška diplomacija tako v Moskvi kakor v Bukarešti z vsemi silami na dela, da francoski načrt »vzhodnega Locarnae prepreči, prav tako pa si Francija prizadeva, da bi se njen načrt uresnil, ker bi sicer njen prestiž utrpel veliko škodo. Kar se tiče Sovjetov, so zelo zainteresirani na paktu s Francijo in s Poljsko, ker bi jim le-ta prinesel predvsem velike gospodarske ugodnosti, kreditno pomoč Francije in varnost pred odredbami zoper uvoz ruskega blaga v Francijo. Tudi politično bi Sovjeti veliko pridobili, če se od strani večni strah pred »intervencijo kapitalističnih velesil Evrope«. Na paktu s Romunijo pa je Rusija manj interesirana in zato ni verjetno, da bi se za ceno takega pakta odrekla svojim brezdvomnim pravicam na Besarabijo. Zato je danes še veliko vprašanje, ali se bo načrt g. Berthelota uresnil ali ne.

Ker sta Romunija in Poljska zvezani a politično in vojaško alianco, je izključeno, da bi se sklenil pakt med Rusijo in Poljsko brez Romunije. Poset kneza Ghike v Varšavi ima ravno namen, da se popolna solidarnost med Poljsko in Romunijo spriče vsega sveta dokumentira. Ghika pa se bo s poljskimi državniki razgovarjal tudi o problemu reparacij in razorožitve in se bo potem podal na obisk v Prago, tako da se bo tudi na ta način dokumentirala popolna solidarnost ne samo med

Poljsko in Romunijo, ampak tudi med vsemi državami Male antante s Poljsko vred.

Francija pa še nikakor ni opustila upanja, da se pakt z Rusijo posreči in na Quai d'Orsayu absolutno ne delijo pesimizma, ki v tem oziru vlada v Bukarešti. Pravijo, da se bo Rusija odločila do 10. januarja in poslala Bukarešti svoj odgovor kmalu po tem datumu, tako da bo v najkrajšem času znano, ali se »vzhodni Locarnae« uresniči ali ne.

Ghika v Varšavi

Varšava, 9. januarja. AA. Romunski zunanji minister Ghika je včeraj obiskal poljskega zunanjega ministra Zaleskega in predsednika poljske vlade g. Pristora.

Včeraj ob 13. je g. Ghika sprejel v avdijenci predsednik poljske republike Kościński; na čast romunskemu zunanjemu ministru je priredil kosilo in povabil nanj člane poljske vlade, višje uradništvo poljskega zunanjega ministrstva in Ghikino spremstvo.

Ob 20. je g. Zaleski priredil na čast g. Ghiki slavnostno večerjo s plesom.

Varšava, 9. jan. tg. Poljski zunanji minister Zaleski je v svoji napitnici na pojedini, ki je bila prirejena na čast romunskemu zunanjemu ministru Ghiki, naglašal, da je treba kot prvi pogoj za mir stremeti po tem, da se mir ohrani in da ostane sedanjí teritorialni red nedotakljiv. Ghika je odgovoril, da se nahajata danes Poljska in Romunija v svojih naravnih zgodovinskih mejah in da je ohranitev mirovnih pogojev in meddržavnih zvez temelj današnjega reda Evrope.

Mala antanta prizna Rusijo?

Belgrad, 9. jan. 1. Iz Bukarešte javljajo danes popoldne, da so pogajanja med romunsko delegacijo in Sovjeti, ki se vršijo v Rigi z namenom, da se sklene med obema državama pakt o nenapadanju, prišla na mrtvo točko, ker je Romunija zahtevala, da naj Sovjetska Rusija takoj v začetku pogodbe prizna brezpogojno pripadnost Besarabije k Romuniji. Sovjetski delegati so na to odgovorili, da nimajo pravice o tem razpravljati in da imajo nalog, da se vrnejo domov, ako bi Romunija vztrajala pri svoji zahtevi. Na brzojavno vprašanje v Varšavo, kjer se trenutno nahaja tudi romunski zunanji minister Ghika, je romunski delegacija zvedela, da ni treba vztrajati pri zahtevi glede Besarabije in da naj to točko v pogajanjih kratkoma preidejo. Iz tega se sklepa, da pogajanja sploh ne bodo trajala dolgo časa in da bo med Sovjetsko Rusijo in Romunijo v najkrajšem času sklenjen pakt o nenapadanju. Za Romunijo bo veliko držav, ki bodo s Sovjeti sklenile sporazum o nenapadanju in o arbitraži, in sicer držav od Balti-

kega do Črnega morja. Iz zelo brzega poteka pogajanj sklepajo v nekaterih diplomatskih krogih, da bo vprašanje Sovjetov in vprašanje priznanja Sovjetske države igralo zelo veliko vlogo na bodoči konferenci Male antante, ker hočeta dr. Beneš in Ghika prevzeti iniciativo in predlagati, da se pravno razmerje do Sovjetov končno veljavno uredi v strpnosti in miru.

V nekaterih belgrajskih ruskih krogih smatrajo, da bi takšen preokret v politiki nasproti Sovjetom ne imel nikakih dobrih posledic za države Male antante, med tem, ko se trgovinski krogi oglašajo, da bi juridično priznanje Sovjetske države ne moglo imeti nikakih zlih posledic za uravnoteženje evropske politike in evropskega gospodarstva. Zgledu Romunije bo sledila tudi Češkoslovaška, ki daje pogum trgovinskim krogom, ki zagovarjajo stališče, da se razmerje med nami in Sovjetsko unijo pravno močno uredi na bodoči konferenci Male antante, ako bosta obe državi, članici Male antante, stali na istem stališču.

Krščanske ljubezni potrebujemo

Berlin, 9. jan. Vratislavski nadškof kardinal Bertram je izdal važen pastirski list, v katerem poziva duhovnike in vse vernike, naj storijo vse mogoče, da se vrne med mase mir. »Revščina in neredi spravljajo ljudstvo v čedalje težji položaj in zatemnjujejo obzorje bodočnosti. Kdo more v tem trenutku razprostrti pomirjevalno roko nad dušo naroda? Državna oblast se lahko uveljavi na zunanji silo, toda kdo oboroži dušo s silo, ki izhaja iz mirnosti duha? To lahko naredi vera, ki govori vsem pametnim, vsem dobro mislečim in vesti ljudstva.« Za Božič smo klicali: »Mir ljudem, ki so do bre volje.« Toda miru med ljudstvom ni. Opravičena, zasramovanja in delo agitatorjev, povzročajo med ljudstvom nemir in nasilja. Katoličani so vselej ohranili mir, tudi pri ljudskih manifestacijah. Potrebna je mirnost, resnost in potreben je tudi duh spravljivosti. »Spoštujte čast in zavest svojih sodržavljancev, tudi tistih, ki so druge vere in druge svetovnega naziranja. Brezdvomno mora vsakdo odkrito in pogumno braniti svojo vero in svoje prepričanje pred vsem svetom. Toda pri tem se morate izogniti vsemu, kar žali in rani dušo ljudstva.« Nato poziva kardinal Bertram katoličane naj pomirjevalno vplivajo na mase, da ohranijo mir. Prelivana krvi je že bilo zadosti v svetovni vojni. V teh časih glejmo, da se izkažemo z dobrotelnostjo in da pomagamo trpečim. Mir in krščanska ljubezen naj zavladata med nami.

Brat našega nuncija umrl

Rim, 9. januarja. V Camaiore je umrl č. g. Gaetano Pellegrinetti, brat papeževga nuncija v Belgradu eks. Ermengilda, naslovnega nadškofa Adane. Pogreb se je vršil na dan pred praznikom sv. Treh kraljev izredno svečano, ker je pokojni duhovnik užival veliko spoštovanje med prebivalstvom. Družina Pellegrinettijev je prejela od vseh strani nešteto izrazov sožalja.

Tudi uredništvo »Slovenca« izraža apostolskemu nunciju radi bridke izgube brata Gaetana globoko sožalje.

William Graham

London, 9. januarja. AA. Snoči je umrl za pljučnico bivši trgovinski minister v delavski vladi William Graham. Pokojnik je imel 44 let in je bil najmlajši član delavskega kabineta.

Njegova smrt je velika izguba za delavsko stranko, v kateri je bil vodilna avtoriteta na gospodarskem polju. Njegov izreden spomin, ki mu je omogočal, da je znal na pamet najzapletenejšee statistike, je bil tako v parlamentarnih debatah kakor pri delu v uradu neprecenljive vrednosti. Bil je spoštovan in popularen pri vseh političnih strankah, ki so vse priznavale njegove zasluge.

Ko je ministrski predsednik MacDonald izvedel za Grahamovo smrt, je izjavil, da ga je ta vest zelo potrla.

Pokojnik, je dejal MacDonald, je bil ljubezniva osebnost in nenavadne sposobnosti. Voditelj opozicije Arthur Henderson je rekel, da je bil umrl skromen, odkrit in lojal. Graham je pri zadnjih volitvah propadel. Kralj je poslal vdovi pokojnika sožalno brzojanko.

Tudi v Avstriji moratorij?

Dunaj, 9. jan. Ž. Okrožnice avstrijske narodne banke, ki jo je poslala že včeraj zvezi vseh bank in bančnih podjetij, se govori, da Avstrija pripravlja moratorij. V okrožnici je bilo sporočeno, da naj banke ne izplačujejo nobenih inozemskih obvez, ki zapadejo do 10. januarja. Vsi ti kratkoročni krediti avstrijskih bank znašajo okrog 27 milijonov dolarjev. Resnica je, da se bodo podvzeli koraki za pogajanja z upniki o načinu odgoditve teh plačil.

Razkol v Indiji

London, 9. jan. AA. Iz New Delhija poročajo, da se je snoči indijski podkralj lord Willingdon sestel z uglednimi indijskimi političnimi osebnostmi in da so na tem sestanku ugotovili, da bodo vse indijske politične stranke izvezmi člane vseindijskega kongresa sodelovali na skorajšnji konferenci raznih odborov okrogle mize. Na tej konferenci bodo zastopani tudi britanski člani teh odborov.

Delhi, 9. jan. AA. Včeraj je kongres priredil nepostavno javno skupščino. Redarstvo je pri tej priliki aretiralo štiri voditelje kongresistov, med temi Arifa Hasija, predsednika krajevne organizacije, in sorodnico Javaharlal Neruja.

London, 9. jan. AA. Delegati birmanske konference so poslali kralju in kraljici zahvalno brzojanko, za zagotovili udanosti do angleške krone.

Španija se ne more pomiriti

Madrid, 9. januarja. AA. Iz Bilbae poročajo, da je tamkaj na nekem posestvu eksplozivni dinamit. Devet delavcev je mrtvih, 10 pa ranjenih.

Madrid, 9. januarja. AA. Iz San Sebastian poročajo, da je zveza delavskih društev v provinci Gipuska proglasila generalno stavko v vsej provinci.

Nameni ministrov

Belgrad, 9. jan. 1. Vsi ministri so že prevzeli nove, dodeljene jim ministrske resore. Kmetijski minister dr. Juraj Demetrovič je v prijateljskem krogu izjavil, da se namerava za čas svojega ministirovanja v tem resoru posvetiti predvsem vprašanju organizacije izvoza naših kmetijskih pridelkov v inozemstvo. Razna načelstva novega ministrstva so že dobila tozadevna navodila, da pripravijo ves potreben material za organizacijo žitnega izvoza, od katerega pričakuje naša država velikih koristi. Prometni minister je tudi izdal naredbo vsem načelstvom svojega ministrstva, da v teku leta izračunajo rentabilnost državnih železnic, tako da bi se mogli sporazumno s kraljevo vlado podvzeti potrebni koraki, da se naše državne železnice, ki so kolikor toliko pasivne, v bodočem proračunskem letu aktivirajo.

Skupščina se sestane 15. t. m.

Belgrad, 9. jan. 1. Iz parlamentarnih krogov javljajo, da bo prva seja narodne skupščine dne 15. januarja ob 10 popoldne. Na dnevnem redu je konstituiranje narodne skupščine.

Imenovanje senatorjev

Belgrad, 9. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 9. januarja t. l. so postavljeni za senatorje na podlagi čl. 30 ustava:

Dr. Izak Alkalaj, vrhovni rabin v Belgradu;
Jovan Alat Karamarković, advokat iz Bitolja;
dr. Vladimir Andrić, bivši minister iz Sarajeva;

Jovan Banjanin, publicist iz Zagreba;
Osman Vilić, bivši minister iz Tuzle;
dr. Bogdan Gavrilović, prof. univ. v p. iz Belgrada;

dr. Georg Grassl, načelnik v p. v Zemunu;
Milutin Dragošević, zemljoradnik iz Labana;
Momčilo Ivković, bivši državni podtajnik iz Belgrada;

Hamdija Karamahmedović, bivši minister iz Sarajeva;

Tomo Koračević, zemljoradnik iz Sibinja;
dr. Sava Ljubibratić, referent eparhijskega sveta iz Sarajeva;

Zelimir Makuran, bivši minister iz Zagreba;
Seleudin Mahmud Begović, posestnik iz Peči;
dr. Mate Mitić, odvetnik iz Dubrovnika;
Selim Muftić, predsed. ulema medjurliča iz Sarajeva;

Paja Obradović, duhovnik iz Nablusa;
dr. Ante Pavelić, zdravnik iz Zagreba;
Daka Popović, bivši minister iz Nov. Sada;
dr. Valentin Rožić, prof. v p. iz Ljubljane;
Janko Samuol, kmet iz Prnjavora;
Krstja Smiljanec, bivši ban iz Belgrada;
Svetozar Tomić, državni svetnik v p. iz Belgrada;

dr. Dinko Trinajstić, odvetnik s Krka;
dr. Oton Frangeš, bivši minister iz Zagreba;
Ivan Hribar, bivši pooblašteni minister iz Ljubljane;

dr. Josip Šilović, bivši ban iz Zagreba;
dr. Stanimir Šupertina, bivši minister iz Zagreba.

Rektor belgr. univerze upokojen

Belgrad, 9. jan. 1. Današnje »Službene novine« prinašajo kraljev ukaz, s katerim je upokojen rektor belgrajske univerze Vladimir Mitrović, redni profesor tehnične fakultete. Ukaz je sopsodpisan od predsednika vlade Živkovića in od Maksimovića, bivšega prosvetnega ministra, ter nosi datum od 16. decembra. Upokojitev se naslanja na čl. 10 ustave kraljevine Jugoslavije ter na čl. 104, točka 116 uradniškega Zakona.

Uvoz svinj v Avstrijo

Belgrad, 9. jan. 1. Iz zunanjega ministrstva javljajo, da je konferenca med avstrijskimi in jugoslovanskimi delegati, ki se je vršila na Dunaju v svrhu revizije dosedanjih trgovinskih pogodb in drugih gospodarskih pogodb, z uspehom zaključena. Najvažnejša postavka nove pogodbe je, da bo avstrijska vlada še za naprej odprla svoje meje za brezcarinski uvoz jugoslovanskih debelih svinj v Avstrijo. Avstrija zahteva samo, da se sporazumno med obema vladama odredi gotov kontingent, ki se ne bo smel prekoračiti.

Proslava rojstnega dne kraljice

Belgrad, 9. jan. 1. Danes se je na svečan način proslavil rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije. Vse belgrajske cerkve so proslavile družinski praznik naše kraljice z največjo slavnostjo. V katoliški cerkvi je daroval pontifikalno sv. mašo belgrajski nadškof dr. Rodić. Med tem ko se je vršila oficijalna služba božja v saborni cerkvi, ki jo je daroval patriarh Varnava. Prisostvovali so povsod zastopniki

Češkoslovaška

ni proti podonavski federaciji

Politična vprašanja naj se pustijo ob strani

Praga, 9. jan. Izmed političnih strank edino agrarna načelno nasprotuje osnovanju gospodarske podonavske federacije, ker se vznemirja za usodo češkoslovaškega kmetijstva, ki bi prišlo v nevarnost v primeru carinske zveze med podonavskimi državami. K zvezi bi seveda pristopila tudi Madjarska. Ta bi s svojim žitom stalno ogrožala položaj češkoslovaškega poljedelstva. Druge stranke nimajo v bistvu nič proti tesnejšemu gospodarskemu zblizanju Češkoslovaške z ostalimi podonavskimi državami. Politični voditelji si še vedno niso na jasnem, v kakšni obliki naj se to zblizanje izvrši; vsi pa se strinjajo v tem, da je treba postopati z največjo previdnostjo, in so mnenja, da ni še napočil trenutek za sklenitev popolne carinske zveze. Na vsak način bi se to zblizanje med nasledstvenimi državami moralo izvršiti izključno na gospodarskem področju in bi se morala zaenkrat vsaka politična fazprava izključiti iz pogajanj. Tu nikdo ne misli zahtevati od Madjarske, da se odpove svo-

jim zunanje političnim smotrom, čeprav ti ogrožajo sedanje meje Češkoslovaške. Potreba po gospodarskem zblizanju je tako nujna, da je treba opustiti vsa politična vprašanja, ki bi to zblizanje utegnili preprečiti, ob strani. Zato delajo v tukajšnjih diplomatskih krogih na to, da bi se z Madjarsko sklenilo neke vrste politično premirje.

Spričo tega stališča, ki ga zavzema Češkoslovaška, ni čudno, da so znane Bethlenove izjave o tem vprašanju napravile v Pragi zelo neugoden vtis. Bethlen je stavil rešitev političnih vprašanj, in sicer v prid Madjarske, za predpogoj vsakršne razprave o gospodarskem zblizanju, kakor da bi imela samo Češkoslovaška koristi od tega zblizanja, Madjarska pa gospodarsko škodo. Češkoslovaški se glede gospodarskega zblizanja z Madjarsko in z drugimi nasledstvenimi državami prav nič ne mudi in lahko še čaka. Tako gledajo na problem v krogih blizu vlade.

Mussolinija vznemirjajo atentati

Pariz, 9. januarja. AA. Preiskava, ki jo je policija izvršila na stanovanju študenta Richichija, ki je včeraj napravil atentat na italijanskega konzula v Parizu, je ugotovila, da je študent Richichi pripravil atentat na konzula že prej. To je policija ugotovila iz nekega pisma, ki ga je našla na njegovem stanovanju.

Rim, 9. jan. 2. Antifašistične atentate v Ameriki, Franciji in Švici izkoriščajo fašistični listi na ta način, da vse italijanske emigrante, ki vodijo borbo proti fašizmu, proglašajo za kriminalne tipe. Fašistični listi priobčujejo, da bo italijanska vlada podvela potrebne korake pri ameriški, francoski in švicarski vladi, da italijanske protifašiste izkonejo in da jim ne nudijo nikake gostoljubnosti več. »Giornale d'Italia« poroča, da atentati, ki so bili pripravljeni v Ameriki, dokazujejo, da vzdržujejo italijanski protifašisti zveze s svojimi tovariši v Ameriki in da je vse antifašistične atentate pripravila neka misteriozna teroristična organizacija. To fašistični Italiji ne more škodovati, ker bo Italija znala obračunati z ljudmi, v katerih že zdavnaj ni več italijanske krvi in kateri skušajo zmanikati

ugled Italije v inozemstvu. Zato ti ljudje nimajo nobene pravice, da se smatrajo za Italijane. Njihova teroristična akcija pa more škodovati le onim državam, v katerih se atentati vršijo. H koncu trdi »Giornale d'Italia«, da ima ta teroristična organizacija svoj sedež v Franciji, in pričakuje od francoske vlade kakor tudi od drugih držav, da izkonejo italijanske protifašiste.

Ljubljana, 9. januarja. AA. Ban dravske banovine dr. Drago Marušič v torek, 12. t. m. ne bo sprejmal strank, ker bo službeno odsoten.

Dunajska vremenska napoved: Pričakovati je hitrih vremenskih izprememb. Najprej se bo morda zjasnilo. Temperatura bo zelo narasla. Na vzhodnem robu Alp je pričakovati jugovzhodnih vetrov s snegom.

Naročnike nedeljskega »Slovenca« z ilustr. prilogo opozarjamo, da pri plačilu naročnine natančno označijo, da velja plačilo za »Slovenca« nedeljskega izdaja. Naročnina mesečno Din 8.—.

Krščanski Ljubljaničani za svoje revne brate

Kako deluje karitativna akcija v Ljubljani

Ljubljana, 9. januarja.

Naša dobrotelna kuhinja, v kateri prejema ubogi brezposelni brezplačno hrano, vrši svoj posel mirno in nemoteno naprej. Redno vsak teden se je spominjajo nekateri ljubljanski mesarji, tako da imajo naši gostje vedno kak priboljšek. Ljubljansko javnost bo zanimalo, če ji povemo, da smo od 7. do 31. decembra preteklega leta nudili brezposelnim 1536 brezplačnih obedov. Hrana je tečna, zdrava in zadostna in doslej nismo čuli pritožb. Obiskovalci kuhinje se obnašajo povsem dostojno ter so hvaležni za to, kar jim nudi krščanska milosrčnost.

Se vedno doživljamo kako ginljivo pozornost od strani takih, ki bi nam radi pomagali, pa ne morejo. Tako n. pr. nas je ganila pozornost žene, ki je prinesla kuhinji nekaj kolin, dobroosrečen penzionist je prinesel nekaj skrbno v papir zavitega, ko smo zavojček pregledali, je bilo v njem nekaj potice, ki si jo je revež sam sebi pritrgal, zopet drug upokojenec vzame iz svoje zaloge krompirja, 10 kg, ter jih v nahrbtniku prinese ter da kuhinji na razpolago. Ti darovalci sicer s svojimi darovi niso rešili socialne bede, vendar so pa ti pojavi tako silno značilni, da upamo ravno radi takih pojavov še na velik razmah naše organizirane karitativnosti.

Se neko posebnost smo zadnje dni doživeli v naši kuhinji. Leonardo da Vinci je našel nekoč model za svojega Judeža Iskarijota pri vodnjaku na glavnem trgu. Neka naša umetnica pa si je prišla po model za svojega apostola, ki ga namerava naslikati, v našo kuhinjo, in smo ji res lahko z njim postregli.

Kakor vsako leto običajno, je zbrala stolna

Vincencijeva konferenca tudi letos, na praznik svetih Treh kraljev vse svoje redne podpirance skupni zahvalni službi božji, katere so se udeležili tudi njeni delavni člani. Po sveti maši so se zbrali v križanski dvorani vsi ubožci in delavni člani konference ter sedli k skupnemu zajtrku. Skušnja nas uči, da ta navada zelo blazilno vpliva na ubogega človeka, ki vidi, da vsaj pri tej priliki ni razlike med njim in onim, ki ga morda sicer zavida. Ubožci se še vsako leto pri tej priliki ginjenega srca in solznih oči poslavljajo od svojih dobrotnikov.

Za nakaznice Vincencijeve družbe, ki jih občinstvo za milošino deli ubogim, je doslej naša centrala izplačala raznim trgovcem 11.745.50 Din. Z drugimi besedami pomeni to, da so prijatelji, ki umevajo naše stremljenje po omejitvi zlorabe milošine, razdelili med resnično potrebne imenovani znesek. Naše nakaznice še nadalje priporočamo ljubljanskemu občinstvu. Da pridejo nakaznice v čim širše kroge, so se nam ponudile drage volje tudi nekatere trafike, ki imajo bloke Vincencijeve družbe po 5 Din (z 10 nakaznicami) strankam na razpolago.

Bloki se dobe pri sledečih trafikah in tvrdkah: trafika Pompe in Goli, Mestni trg 8; trafika Modic, Kopitarjeva ulica 4; trafika Soukal, Pred škofijo 12; trafika Blaž, Dunajska cesta 12; trafika Pezdur, Gradišče 3, bloki se dobijo tudi v prodajalni Ješe na Rimski cesti in v trgovini g. Olupa pod Trančo. Župni uradi in zakristani vseh cerkva imajo še vedno za stranke bloke na razpolago. Posamezni bloki imajo po 10 nakaznic ter stanejo 5 Din.

Srečen dan ribniških lovcev

Ustreliti štiri košute

Ribnica, 8. januarja.

Naši ribniški »jagrci« so bili zadnjič zelo žalostni, ko jih je »ilustrirani Slovenec« prinesel, kako se z lova praznih rok peljejo domov, kakor da je to pri njih splošno pravilo. Da ovzrte to vsekakor napačno mnenje, oziroma jih bogato odškoduje za smolo, ki jo semintja res imajo, jim je 7. januar naklonil izredno srečo.

Lovski čuvaj je namreč ta dan prihitev v trg povedal, da se nahaja v jurjevskih stelnikih cela družina jelenov in košut. Takoj se je odpeljal na mesto družba lovcev ter živali obkrožil. Sreča jim je bila mila, tako da so veselih obrazov pripeljali domov štiri košute. Jeleni, ki je bil vodja te družine, ter par košutam pa so priznale, ker je obče znano dejstvo in je treba na čast ribniškim »jagrcem« priznati, da divjadi nikoli slepo in brez izbora ne streljajo in se pokolja ogibljejo, da se naš lepi živalski rod ohrani. Ustreljene košute pa so res lepo živali in še dosti rejene v tem zimskem času, saj je ena izmed njih imela očistena 120 kg.

Kakor vidite, je našim lovcem čestitati, kmotje pa so tudi veseli, zakaj sedemglava družina jelenjadi bi jim bila spomladaj dokaj škoda naredila na njivah, pa tudi mlademu gozdu ne koristi ta žival, če se razpase preveč. No, pa saj jih je za sorto ostalo dovolj in naši ribniški lovci so zato pohvale vredni z vseh strani — našega slavnostnega in nadvse hudomušnega slikarja ribniškega žitja in bitja pa bomo naprosili, da naj topot ovekoveči naše »jagrec«, kako, obloženi z bogatim plenom, zmaganosno korakajo po jurjevski gmajni v Ribnico domov.

'Slovenec' pred 50 leti

V četrtek 5. januarja 1882

Polemika: »V suboparnem lističu ljubljanskih liberalcev se prav pogosto namahajajo izvirni dopisi iz Kočevskega mesta. Ti dopisi so prav enakega kopita in obzega, kakor so bili svoje dni izvirni dopisi iz Litije v nekdanjem ljubljanskem »Tagblattu«, o kojih je hudobni svet trdil, da so prihajali od znanega dr. Erzena, ki je znal enako izvršno kakor pero sukati tudi stole po kavarnah, kadar je bilo potrebno kakemu Slovincu posvetiti. Dr. Erzen sedaj ni več v Litiji, ampak v Kočevju, kar pa še nikakor ne dokazuje, da bi izvirni dopisi kočevski v »Laibacher Wochenblattu« prihajali od njega... Tudi bi bilo čudno, da bi se dr. Erzen, ki je slovenske kervi in doma iz narodne Idrije, tolikanj potegoval za nemške Kočevjarje, da sicer ima nad svojim rojakom Korlorn Dežmanom, ki je tudi Idrjčan, jako zapeljiv vpliv. Kočevski dopisom strašno prijemlje vlado, da v Ljubljani ne pusti čisto nemške učiteljske pripravniš... Slovincem pripravnikom pa, katerih je vsaj dvajsetkrat toliko ko nemških, se po čudni misli tega pisarja ne godi nobena krivica, da se morajo šolati v nemškem jeziku... Ako se hočejo pa nemški Kočevjarji izužiti za ljudske šole na Kranjskem, ki so slovenske, naj se uče slovenskega jezika, brez katerega tudi na Kočevskem ne morejo več shajati, kakor se naši slovenski pripravniki uče nemškega...«

Politični pregled: O razmerah Avstrije k južnim deželam se marsikaj piše in ugiba. Danes pišejo časniki, da misli vlada Hercegovino ločiti od Bosne ter jo pridružiti Dalmaciji... Ako bi se to izvršilo, potem bi Hercegovina prišla kot del Dalmacije pod Cislajtanojo, Bosna pa pod Hrvaško-Ogrsko. Temu namenu pa se nasproti postavlja velika ovira, namreč berlinska pogodba, vsled katere Bosne in Hercegovine ne smemo popolnem pod svojo oblast vzeti... O Krivoščajancih se poroča iz Kotora, da se hočejo podvreči vojni postavi, od druge strani se pa naznanja, da so se bili sprigli z našimi žandari, in da so jih štiri ustrelili. Najpametneje bi pač bilo, ko bi se ves šunder brez sile poravnal.

V torek 10. januarja 1882

Članek: Ravnopravnost slovenščine pri sodnih: Slovensko uradovanje je dovoljeno! Razlagal se je vesel krik po slovenskih časnikih, ko je minister Pražak razposlal znano okrožnico do sodnih, braneč pravice slovenščine. Vsi smo bili tako lahkoverni, da smo zaupali veljavi ministrovih besedi. Toda g. minister je daleč tam na Dunaji, bližje nam je pa g. predsednik graške nadsodnije. Njemu se cela stvar vsa drugačna vidi, on ostane pri svojem nazoru, da slovenščina ni in ne sme biti uraden jezik. V takem smislu je poslal odlok na pljuško sodnijo, ter sodnika pokaral, da je sprejel slovensko ulogo. Ubogi sodniki po Slovenskem zdaj ne bodo vedeli, česa bi se držali, ali odloka ministrovega, ali pa predsednika nadsodniškega. »Slovenski Narod«, ki je pisal o tej zadevi, zapal je konfliktaciji... Od te svoje terjatve po ravnopravnosti ne bomo odjenjali, naj pride kar hoče. Ako sedaj ne dosežemo ravnopravnosti, jo bomo pa dosegli pozneje. Dosegli jo pa bomo!

Domače novice: Vestenec kova tožba zoper odgovornega vrednika časnika »Tribune«, ki je bil objavil poročilo litijskega župana o znanih ponočnih dogodkih v Litiji, se bode vršila 12. januarja pred porotno sodnijo dunajsko. Pri tej priliki utegnejo na dan priti marsikateri mikavne reči, ker je zatožene sodniji naznanil, da hoče dokazati resnico vsega tega, kar je bilo pisanega zoper okrajnega glavarja Vosneckeja. Za priče so poklicani tje dr. Poklukar, Svetec, Lapajne in dr.

Razne reči: Gottardov prelov v Švici, kjer bo šla železnica iz Italije v Švico, se je dne 27. grudnia 1881 slovesno odprl v navzočnosti mncega ljudstva. Kupčija iz Italije na Nemško je zdaj dobila drugo pot. Ne pojde več čez Tirolsko, ampak čez Švico.

Novice iz Semiča

Semič, 8. januarja.

V preteklem letu smo dogradili novo šolsko poslopje, ki je tako po svoji zunanosti ko po notranji opremi dvignilo Semič v vrsto prosvetno se probujajočih krajev Slovenije.

Da se izboljša promet in olajša dovoz na kolo-dvor, kar je posebno velikega pomena za naše vinogradnike, je bila lani dodelana nova cesta Semič—Kot. Sedaj oni, ki so odstopili svet za ceto, samo še pričakujejo, kdaj se jim izplača odkupnina za svet. Samo odmeriti je treba površino ceste od posestva, pa se lahko izplača posestniku-prodajalcu njegov delež. Tako bo izvršeno dvojno dobro delo: dosedanjí posestnik ne bo več plačeval za cestni svet davka in prišel bo do svojega denarja, ki mu ga v tej krizi tako primanjkuje.

V novembur preteklega leta sta obhajala zlato poroko Jakob in Marija Rauh. Kakor vidite na sliki, sta oba še trdna in zdrava. Mož je že dolgo dobo

let možnar podružnice na Smuku, prelepe cerkvice, ki stoji na eni najlepših razglednih točk Bele Krajine. Naj bi mož, ki pri svojih 74 letih kot mlad fant pohiti v zvonic potrkavat, z enako čilostjo in živahnostjo še dolgo vrsto let upravljal svojo lepo službo, žena pa naj mu gospodinja tja do diamantne poroke.

Od lašistov pobit

Rakek, 9. jan.

Snoči se je na cesti med Trnovim in Ilirsko Bistrico zgodil tale žalostni slučaj:

V petek zvečer je 18-letni mladenič Anton Škerlj iz Ilirske Bistrice spremiljal svojega prijatelja proti njegovemu domu v Trnovo. Ko sta se poslovila, se je mladenič vračal. Med potjo je stopil za neko poslopje, ter potem nič hudega sluteč hotel nadaljevati pot proti domu. Komaj je stopil na cesto, so planili nanj oboroženi fašisti in ga aretirali, češ, kam gre in od kod. Povedal jim je, da se vrača iz Trnovskega proti domu. To ni veljalo. Rekli so mu, da je hodil okrog omejenih hiše zato, da bi jo oropal. Mladenič je ves prestrašen povedal in razložil po kaki potrebi je stopil za hišo. Pa ni nič pomagalo, čeprav je zagotavljal, da ni šel ropat. Eden od oboroženih fašistov ga je s kopitom svoje puške tako treščil na glavi, da je fant omedlel in obležal. Čez čas

Varujte Vašo kožo

s tem da uporabljate

NIVEA-CREME

pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne postane hrapava. Nadrgnite Vašo kožo vsak večer, preden greste na počitek temeljito z Nivea-Creme. Tkanine postanejo s tem mladostno napete, koža pa močna in prožna. Veter in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadrgnite pa tudi podnevi, preden odidete na prosto, lice in roke z Nivea-Creme. Ta krema namreč ne zapusti nikak sijaj, ter Vam nudi oni sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam:

Najvišji učinek ali ceneje.

Nivea-Creme: Din 5.00—22.00

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

Vode zopet naraščajo

Celje sredi naraslih voda

Ljubljana, 9. novembra.

Vlažni sneg, ki je danes zapadel, ne bo imel za posledico samo mučne brozge po cestah in vlage v čevljih, temveč je povzročil tudi nevarnost povodnj. Danes, posebno popoldne, je pričela voda hitro naraščati. Močno sta narasli Sava in Ljubljanica, pa tudi vsi njuni pritoki.

Otoki v Ljubljani sredi mesta so povsem izginili in se stanje vode bliža naglo k robu novih nasipov. Ako ponoči voda ne preneha naraščati, se je bati v ljubljanski okolici povodnji.

Iz Vevč nam poročajo, da je tam voda sicer precej narasla, vendar resne nevarnosti tam še ni, če voda ne bo ponoči še dalje naraščala. Ljubljana je sicer res nekoliko že prestopila bregove in zalila nižje ležeče travnike, toda to se dogaja pri vsakokratni večji vodi. Bati se je le, da ne bi Ljubljana še dalje naraščala z isto nagloto, kakor je danes popoldne.

Celje, 9. januarja.

Ker je zadnje dni topli jug stopil snežne mase v okolici, so začele vode naraščati in se

zbirati v celjski kotlini, tako da je že več dni pretila nevarnost povodnji.

V petek zvečer je pa začelo deževati, da je bilo kakor v curkih. Deževalo je vso noč s tako silo, da se bi človek kar čudil, odkod toliko vode. Posledice so se poznale najprej pri Sušnici, majhnem potočku, ki ga človek v normalnih razmerah skoro ne vidi. Proti jutru je začela Sušnica nenadno hitro naraščati, tako da je bila v teku popoldneva že vsa Glazija pod vodo, toliko da še Ljubljanska cesta ni pod vodo. Na drugi strani Ljubljanske ceste se je nabirala prav tako voda in pridružila se ji je še talna voda, tako da je vojaško skladišče popolnoma obkroženo od vode.

Okoli popoldneva je bila tudi že pot proti Skalni kleti zaprta od vode, pot v Zavodno bo tudi, kakor se pričakuje, vsak čas pod vodo, na Dolgo polje se prav tako ne more več peš in, ako bodo vode še naprej naraščale, bo vsak čas tudi mestni park pod vodo, tako da smo Celjani sedaj dobesedno odrezani od okolice.

Najmlajši kolporter »Slovenca«

je St. Berčič v Stražišču pri Kranju

Dve izjavi

V »Slovenskem Narodu« od 7. januarja št. 4 beremo sledečo izjavo in pojasnilo:

»IZJAVA

V nekem pred dnevi izišlem seznamu onih volilcev, ki se zadnjih volitev niso udeležili, je navedeno dvakrat tudi moje ime. Za sedaj samo ugotavljam, da sem bil od 16. oktobra do 23. novembra 1931 zaposlen v ministrstvu pravde v Belgradu, in to zlasti v času od 28. oktobra z neodločljivim zakonodavnim delom, ki je nujno zahtevalo moje neprekinjeno predpoldansko in popoldansko sodelovanje tudi na dan volitev, v nedeljo 8. novembra.

Univ. prof. dr. Gregor Krek.

POJASNILO V ZADEVI VOLITEV

Centralni akcijski odbor za volitve v narodno skupščino dne 8. novembra 1931 nam pošilja: Naknadno se je ugotovilo, da so bili uradni volilni imeniki za volitve v narodno skupščino dne 8. 11. 1931 nestoma pomanjkljivo sestavljeni: tako n. pr. so nekateri volilci vpisani po dvakrat in to celo z izpačenimi imeni in poklici ter napačnimi stanovanji, radi česar so se pri sestavi seznama onih, ki niso volili, vrinile pomote.

V imeniku se nahaja tudi nekaj imen volilcev, ki bivajo poklicno izven Ljubljane, nadalje nekaj volilcev, ki so bili zadržani službeno ali radi bolezni.

Zato seznama, ki ga je natisnila Narodna tiskarna v Ljubljani, ni smatrali točnim, kar se lojalno ugotavlja. Volilci, ki so prišli pomotoma v seznam onih, ki niso volili, se vabijo — ako polagajo na to važnost — da se zglaste med uradnimi urami v pisarni mestnega akcijskega odbora za mesto Ljubljana, Kazino-II, da dobe potrebna navodila in svrbo poplave uradnega volilnega imenika, odn., da se jim izdajo na individualne želje tozadevna potrdila.

V »Delavski politiki« od 9. januarja št. 3 beremo sledečo notico in izjavo:

»Lična knjižica, ki je izšla v ljubljanski Narodni tiskarni, je res dokument vestnosti in točnosti. Nedvomno je v njej par sto napak. Zamenjana so imena, navedena zopet druga, ne spadajo vanjo. Verujemo, da se je to vse zgodilo iz površnosti, kar pa vsaj vestnosti ne dokazuje. Taki dokumenti so nevarni, ker omajajo resnost in zaupanje v poštenost.

je prišel na pomoč ranjencu rešilni voz, ki ga je odpeljal.

Njegovo stane je videti zelo težko in se je bati za življenje mladega fanta.

POSILANO

Gospodu

Franu Jerzeršku,

predstavniku »Narodne tiskarne«

v Ljubljani.

Pregledal sem Vašo lično knjižico, s katero je naša tiskarna razveselila našo javnost z božične praznike

Knjižica je pomanjkljivo sestavljena. V njej je izpuščeno med drugimi tudi moje ime. Tudi jaz se nisem udeležil pri dotičnem dejanju. Pozivam Vas, da popravite to vsaj v drugi prepotrebni izdaji te knjižice.

Škoda bi bilo, da bi knjižica ostala tako pomanjkljiva.

V Ljubljani, na dan nov. leta 1932.

Milnar Ivan, s. r.

List odgovarja za vsebino le, v kolikor določa tiskovni zakon.

Prosveta ni monopol nikogar

Dolenja vas, 9. januarja.

Pod zaglavljem »Prosveta ni monopol nikogar« pod podpisom »Dolenja vas, 9. januarja.« je v »Slovenskem Narodu« od 7. januarja št. 4 beremo sledečo izjavo in pojasnilo:

»IZJAVA

V nekem pred dnevi izišlem seznamu onih volilcev, ki se zadnjih volitev niso udeležili, je navedeno dvakrat tudi moje ime. Za sedaj samo ugotavljam, da sem bil od 16. oktobra do 23. novembra 1931 zaposlen v ministrstvu pravde v Belgradu, in to zlasti v času od 28. oktobra z neodločljivim zakonodavnim delom, ki je nujno zahtevalo moje neprekinjeno predpoldansko in popoldansko sodelovanje tudi na dan volitev, v nedeljo 8. novembra.

Univ. prof. dr. Gregor Krek.

POJASNILO V ZADEVI VOLITEV

Centralni akcijski odbor za volitve v narodno skupščino dne 8. novembra 1931 nam pošilja: Naknadno se je ugotovilo, da so bili uradni volilni imeniki za volitve v narodno skupščino dne 8. 11. 1931 nestoma pomanjkljivo sestavljeni: tako n. pr. so nekateri volilci vpisani po dvakrat in to celo z izpačenimi imeni in poklici ter napačnimi stanovanji, radi česar so se pri sestavi seznama onih, ki niso volili, vrinile pomote.

V imeniku se nahaja tudi nekaj imen volilcev, ki bivajo poklicno izven Ljubljane, nadalje nekaj volilcev, ki so bili zadržani službeno ali radi bolezni.

Zato seznama, ki ga je natisnila Narodna tiskarna v Ljubljani, ni smatrali točnim, kar se lojalno ugotavlja. Volilci, ki so prišli pomotoma v seznam onih, ki niso volili, se vabijo — ako polagajo na to važnost — da se zglaste med uradnimi urami v pisarni mestnega akcijskega odbora za mesto Ljubljana, Kazino-II, da dobe potrebna navodila in svrbo poplave uradnega volilnega imenika, odn., da se jim izdajo na individualne želje tozadevna potrdila.

V »Delavski politiki« od 9. januarja št. 3 beremo sledečo notico in izjavo:

»Lična knjižica, ki je izšla v ljubljanski Narodni tiskarni, je res dokument vestnosti in točnosti. Nedvomno je v njej par sto napak. Zamenjana so imena, navedena zopet druga, ne spadajo vanjo. Verujemo, da se je to vse zgodilo iz površnosti, kar pa vsaj vestnosti ne dokazuje. Taki dokumenti so nevarni, ker omajajo resnost in zaupanje v poštenost.

je prišel na pomoč ranjencu rešilni voz, ki ga je odpeljal.

Njegovo stane je videti zelo težko in se je bati za življenje mladega fanta.

Kako postanem dober godbenik

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbi Meinel & Herold v Mariboru št. 102—B vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izkušenemu. Zahtevajte knjižico takoj s navadno dopisnico!

Vital Vodusek:

Nedeljske misli

Božič je po cerkvenem poudarku sicer manjši od Velike noči, zato pa je tem večji po svojem družinskem praznovanju. Ne le, da nas z zimo zapira v tople družinske sobe; tudi domove je tako obogatila veseljem, preprostostjo in svetlimi navadami, da si brez njih ne bi znali več najti božične ubranosti. Vsa domačnost božičnih praznikov pa izveni v današnji nedelji, ki jo je Cerkev posvetila družini.

To je prav za prav grenka nedelja: posvečena življenju, ki propada. Da namreč družina propada, o tem mora biti prepričan vsak, kdor količkolik pozna današnje razmere. Ne le, da se dan za dnem uveljavlja plitvejša in surovejša pojmovanje zakona in so zato njegove vezi vedno rahlejša in krhkejša; ne le, da strašna beda, ki je zajela naša ljudstva, kakor pušavsko sonce uničuje vse kraljevine; vseh tok današnjega mišljenja, življenja in razmer trga dave bregove družine.

Trdo delo, ki ga morajo vsi opravljati brez duše kakor stroj, ubija očeta, žigar žena se stara in trpi s kopico otrok po predmestjih, industrijskih krajih in baltah po deželi. Kjer je še nekaj stena, ki bi mogla za silo varovati družinsko življenje, ga pa uničuje vsa religiozna, socialna in politična razvratnost, ki še bolj oddaljuje ljudi. Poznam pa družine, ki imajo vse pogoje zdravega razvoja; a tudi v njih prepozostijo ni več življenja. Duše otrok in staršev so polne razkrajajočih misli in hrupnih zabav, ki se širijo iz velikih mest do najzapuščenejših krajev.

Nedvomno je do tega žalostnega stanja dovedla vsa družbana in gospodarska neurejenost, ki vedno obupneje vpije po prevratu, pa tudi vse sovraštvo, ki zastirpa ljudstva in sega že do njihovih najskrajnejših življenjskih celic, in noče izkoreniniti v strašnih vojnah. Morda pa smo marsikaj zakrivil mi sami.

Ali ni naše dosedanje cerkveno delo premalo poudarjalo družinskega življenja? Ali ni šlo naše prosvetno delo v družini bolj za družstvo — mimo družin? Ali nismo celo duhovniki hodili na svojih potih največkrat mimo domov? Ali ni sploh vse naše vernostno življenje izgubilo pečat občestvenosti in družinosti in ljubezni, oni pečet, ki mu ga je kot glavno znamenje utisnil Bog sam? Če smemo tako reči: ali ni bil v zadnjih desetletjih posamezni vernik kakor kapitalist, ne le v gospodarskem, ampak tudi v duhovnem oziru? Svet, dober, pobožen — sam zase, skrivajoč svojo glavo med sklenjene dlani — a ne z drugimi in za druge? Saj so celo naše molitve, naše daritve, naše zgradbe, naše cerkve izgubile ono lepo potezo družinskega življenja. Zadnjič me je presenetila tale misel dr. Parscha (nemškega voditelja za obnovu liturgičnega življenja vsega ljudstva): »Če bi smel jaz zidati cerkev, bi ne skrbel le za kristocentrično svetilnico, temveč bi zgradil tudi predvor, okrog katerega bi se vrstili razni prostori: dvorana za predavanja, skupna obednica, prenočišča za tujce in goste, igrišča za otroke in mladino; na kratko — vse občinsko in občestveno življenje bi se moralo središčiti okrog cerkve ali pred njo.«

Zdi se mi, da je vsaj pri nas še čas, da zamujeno popravimo. Vse svoje mišljamo združiti za obnovo družine, v domu in v cerkvi. Predaleč bi me vodilo, če bi pripovedoval o vsem adventnem in božičnem praznovanju po domovih in v cerkvi, ki bi lahko močno poglobilo naše družinsko življenje. Poslušaj samo današnje pismo apostola Pavla: več usmiljenja, več dobrotljivosti, ponižnosti, milobe, potrpežljivosti in zlasti več ljubezni v naši družini; in več skupne molitve in pesmi in veselja in življenja! Potem se bomo borili: močni in neuklonljivi očetje, trpeča, a nepremagljiva matere in zvesti sinovi in hčere za obnovo vsega družabnega in gospodarskega reda.

Ruše

Brezposelnost. Tudi pri nas smo začutili zelo brezposelnost, in da to zelo ublažimo, je občina na predlog delavcev sklicala pretekli četrtek na posvetovalno zastopnike delavstva in vseh obstoječih humanitarnih društev. Ustanovil se je večdelni odbor z nalogo, da zbira prispevke v denarju in živilih, jih deli brezposelnim ter jim tako pomaga. Zato pa vsak odprta srca, odprta roke, olajša bratovske solze po svojih močeh. O uspehu akcije bomo še poročali.

Prireditelj za podporo brezposelnim. Naše prosvetno društvo uprizaro v podporo brezposelnim v nedeljo 24. januarja ob 3 popoldne Finigarjevo dramo »Razvalina življenja«. Ker gre vse čisti dobiček v dobrodelne namene, vabimo že sedaj vse Rušane in okoličane, da se prireditelje udeležijo in tako pokažejo ljubezen do svojih trpečih bratov in sester. Zato se bodo tudi preplašila hvaloslovja sprejemala. Vstopnice se bodo dobile že prejane dni v obeh podružnicah konsumnega društva. Cene običajne. — Obenem javlja prosvetno društvo, da za svečnico pripravljajo veselo pustno komedijo. Smeha bo dosti, zato pa že danes vse prijatelje smeha opozarjamo na to prireditelje.

Kulturni obzornik

NOV STENSKI ZEMLJEVID SLOVENIJE

V banovinski zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani je izšel Zemljevid dravske banovine v merilu 1:150.000, ki ga je priredil prof. dr. V. Bohinč. V naših malih razmerah pomeni nov zemljevid Slovenije skoraj tako važen dogodek kot nova slovnica slovenskega jezika, kajti po njem se bo prva generacija šolarjev učila spoznavati svojo domovino in obenem uvaževalo v skrivnosti zemljepisja. S tega stališča ima zemljevid veliko napako, ki je pa tudi edina in je ni avtor nič kriv: da je namreč premajhen in ne prikazuje vsega slovenskega ozemlja. Ker se ravna po banovinski oziroma državni meji, ki sega v Prekmurje daleč na sever, vsebuje pač še slovensko Koruško in seže do morja pri Trstu in Reki, ne vidimo pa na njem slovenske Istre in večjega dela Gorice. Ker nam velava ne le narodna dolžnost, ampak tudi čisti načrt, da obravnavamo pri pouku vse jugoslovansko ozemlje, se bo ta pomanjkljivost čutila v šolski rabi enako kot zunaj šole. (S tem ne mislimo uganjati nikake politike, kot jo n. pr. Nemci, ki še danes na vseh zemljevidih zaznamujejo tudi predvojne meje svojih držav.)

Ze na prvi pogled se Bohinčeva karta prijetno razlikuje od stare Orožne, tudi v drugi po Cepudru novim političnim razmeram prilagojeni daji. Slabo upodobljen relief je dajal stari karti nako malo pregledno kavino-rjavo barvo, dožim je novi zemljevid hipsometričen in nudi s par izobisami precej plastično sliko, ki je pa v visokem govorju malo pretemna. Pogrešamo le barvne lestvice z navedbo višin; tudi v ravninah bi bilo želeto par višinskih števil (n. pr. Ljubljana). Zemljepisna imena so pravilna in pristna; Slovenska Krajina,

Ne pozabite

pri plačilu dnevne izdaje »Slovenca« dodati vsaj enomesečno naročnino (Din 5) za

Ponedeljski Slovenec

Tako si zagotovite vsakdanje čtivo tudi v ponedeljek

Ljubljana

Dobrodelna akademija

Kakor je znano, so dobrodelna društva v Ljubljani ustanovila centralno organizacijo pod imenom »pomožna akcija«. Namen tega dela je pomagati onim, vedno večjim množicam v Ljubljani, ki stradajo in prezebajo. »Pomožna akcija« je začela z nabiralnim skladom. Uspeh nabiralne akcije pa ni bil povsem zadovoljiv. Potreben je še nov, velik napor, da se omogočijo ogromne dajatve, ki jih današnja velika kriza zahteva od mestne občine in od vseh ljubljanskih dobrodelnih organizacij. V ta namen priredita mestna občina in krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani

veliko dobrodelno akademijo,

ki se bo vršila v četrtek 14. t. m. v veliki dvorani hotela Uniona in v vseh stranskih prostorih. Ves čisti donos prireditve je namenjen podpori gladijočim in prezebajočim v Ljubljani.

Ureditev prometa pred Figovcem

Ljubljana, 9. novembra.

Vprašanje pravilne rešitve vedno razvijajočega se vozovnega in zlasti avtomobilskega prometa na Dunajski cesti pred kavarno Evropo, pred Kmetiško posojilnico in pred Figovcem je zadnje čase povzročalo obilnost hude preglavice. Tudi v časopisu so se večkrat pojavili različni predlogi glede tega. Na prostornem trgu je v zadnjih letih nastal nekaj glavni kolodvor za vse glavne avtomobilske proge proti Gorenjski. Zlasti pred Figovčovo gostilno so že več let skozi vse dan čakali avtomobilski najstarejši in najbolj razvitega avtomobilskega podjetja Magistrovih bratov iz St. Vida. Vsaj po en avtomobil je stal vedno pred vrati Figovčeve gostilne, časih pa se jih je tamkaj nabralo tudi več.

Avtomobil, ki vozijo proti Lukovici, v Moravce, v Motnik, proti Kamniku, Mengšu in Komendi, so dolgo časa imeli svoja postajališča kar na Figovčevem dvorišču. Ko pa se je avtomobilski promet v te kraje vedno bolj razvijal, je Figovčev dvorišče za vse številne vozove postalo preozko. Vsi ti avtomobili so zadnje mesece stali na Dunajski cesti pred Kmetiško posojilnico. Na Figovčevem dvorišču so ostala še postajališča za avtomobilske proge proti Zirem in Polhovemu gradu.

Pred kavarno Evropo so navadno stali Žukovi avtomobili za progo proti Vodicam in Kranju, ter avtomobili, ki so vozili naravnost po državni cesti v Kranj in Trzin. Ko je bila radi tramvajev opuščen mestna avtomobilska proga na Viš ter so mestni avtomobili začeli voziti samo na Ježico in Črnuče, je pred Kmetiško posojilnico nastala kar čez noč važna zadnja ali zbiralna postaja za progo proti Brinju in Ježici.

Vsi ti številni avtomobili so polagoma ustvarjali pred Figovcem čisto nov prometni problem, ki bi ga bilo seveda potrebno enkrat temeljito načeti in rešiti. Policija je to že večkrat poskušala ter so bile izvršene v tem smislu nekatere poskušnje.

Danes popoldne so dobila v pogledu prometnih predpisov vsa avtomobilska podjetja, ki imajo pred Figovcem in pred Evropo svoja postajališča, nova navodila. Magistrovi avtomobili so morali zapustiti svoje staro dolgoletno čezlasično prav pred vrati Figovčeve gostilne ter bodo odlele stali na drugi strani Dunajske ceste, pred Kmetiško posojilnico. Prostor pred Figovcem je namreč zaradi nove tramvajevske proge v širko bil ravno zaradi tamkajšnjih avtomobilov preveč natrpan ter je predstavljal znatno oviro, pa tudi stalno nevarnost za karambole.

Avtomobilski promet bo zdaj na trgu pred Figovcem nadziral stražnik. Noben avtomobil ne bo smel na cesti pred Kmetiško posojilnico stati delj kakor četrť ure pred avtomobilom. Kakor smo zvedeli, odlele avtomobili tudi ne bodo več smeli jemati s seboj na vožnjo raznih zavrtkov, zabojev in drugih pošiljk.

© Kemično čisti obleke Šimene, Kolodvorska ulica 8.

Ka' bo danes

Drama: Ob 15: »Jurček«. Premijera mladinske igre. Izven. Ob 20: »Zapravljevec«. Znižane cene.

Opera: Ob 15: »Carmen«. Znižane cene. Ob 20: »Viktorija in njen huzar«. Znižane cene. Rokodelski dom. Ob pol 17: »Pri kapelici«. Ljudska igra.

Ljudski kino Viš-Glince. Ob 4, 6 in 8 veletim v 11 dejanjih »Zmagovalci vsemirja«. Šišensko prosvetno društvo. Ob 8 veseloigra »Veletrist«.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kogresni trg 12; mr. Uštar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hočevar, Celovška cesta 34 (Lj. VII.).

KAJ BO JUTRI?

Drama: »Cvrček za pečjo«. Red B. Opera: Zaprti. Filharmonična dvorana: Koncert ge. Pavle in gđ. Majde Lovštevce.

Šišensko prosvetno društvo: Skioptično predavanje »O starih gradovih«; g. dr. Čepuder. Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjiti trg 5 in mr. Kural, Gosposvetska cesta 10.

PUSTNE KRAPE, PRIZNANO NAJFINEJŠE, PRIPOROČA SLASČICARNA KOŠAK. PRI VEČJEM OBJEMU ZNATEN POPUST.

© Popoldanska gledališka predstava v Rokodelskem domu. Danes bo pod prijubljenim vodstvom g. J. Novaka ponovitev priljubljene ljudske »Pri kapelici« v dvorani Rokodelskega doma. Vstopnice se dobivajo v predprodaji popoldne od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. Pričetek igre je danes točno ob pol 5 popoldne.

© Pevcem »Ljubljane«. V ponedeljek zvečer ob 8 v beli dvorani vaja celotnega pevskega zbora. Prosim, da se vaje vse pevke in vsi pevci gotovo in točno udeležijo. — Pevovalja.

© IV. deliški prosvetni večer priredi Centrala Kreskovih družin v petek 15. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Spored: 1. Naša organizacija, deklaracija. 2. Dr. A. Schwab: Večer na morju, pevski kvartet. 3. Marinek: Naloga strokovnih in gosp. organizacij, govor. 4. Schubert: Ave Maria, solospjev. 5. Dr. Pavic: Brez jader, pevski kvartet. 6. St. Premri: Trojna gorje, pevski kvartet. 7. P. F. Ačko: Jejte-leve lepa hči. Solospjev. 8. Langus Jože: Kulturne organizacije in naš tisk, govor. 9. Hristov: Tožba po materi, pevski kvartet. 10. Zborna deklaracija: Mi gremo. — Vstop prost.

© Karitativno predavanje, določeno za torek, 12. jan., mora odpasti, ker je dvorana oddana v drugi namen.

© Slov. kršč. ženska zveza priredi 3. predavanje svojega letošnjega zimskega cikla v sredo 13. t. m. ob 20 v beli dvorani hotela Union. Predavala bo o »Gospodarskih razmerah pri nas pred 120 leti« zgodovinarica gospa dr. Melita Pivec-Sile. Ker je tisti čas pred 120 leti čas Napoleonove Ilirije

in po svojem značaju prav podoben današnjemu času gospodarske krize, mislimo, da bo to naše ženstvo posebno zanimalo.

© Gospa Pavla Lovštevca priredi svoj tradicionalni koncert letos že januarja meseca in sicer v ponedeljek, dne 11. t. m. v Filharmonični dvorani. Vsak njen program je za naše koncertno življenje novost, saj nam prinaša pesmi in arije iz vseh literatur, ki jih mi sicer nimamo prilike slišati. Tako se seznanimo z marsikaterim neznanim skladateljem, popularnejšim drugod, pa tudi manj znanim. Opozarjamo še prav posebej na to, da se dobi v predprodaji v Matični knjižarni tiskan program z besedilom vseh pesmi in arij.

© Darovi za karitativne namene. Gospodu Ign. v sredo, 13. t. m. bo predaval g. polkovnik dr. M. Justin v dvorani Rokodelskega doma. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Pričetek predavanja je ob osmih zvečer. Vstop prost.

© Zdravniško predavanje v Rokodelskem domu. V sredo, 13. t. m. bo predaval g. polkovnik dr. M. Justin v dvorani Rokodelskega doma. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Pričetek predavanja je ob osmih zvečer. Vstop prost.

© Zlatne trgovce in kmetovalce, ki morajo dokupiti za svoje potrebe, opozarjamo na tozadeven razglas glede prodaje in nakupa pšenice, ki je objavljen na mestni občinski deski.

© Aktualno zdravstveno predavanje. V četrtek, 14. t. m. ob osmih zvečer bo predaval v »Prešernovi sobi« gostilne »Novi svet« na Gosposvetski cesti g. dr. A. Trtnik o temi: »Kateri bolezni najbolj groze v pisarnah zaposlenim in kako se jih varujemo«. Predavanje je namenjeno članom podružnice »Merkurja«, društva trg. in priv. nam. Jugoslavije in po njih vpeljanim gostom.

© Likel na novi Luckmanovi hiši so danes opolne obhajali delavci, ki so gradili hišo. S podiranjem stare stavbe, ki je stala tako izredno izven nove regulacijske črte, so začeli sredi avgusta, z zidanjem temeljev za začetkom novembra. Danes popoldne pa so še dokončali streho kljub slabemu vremenu in južnemu snegu. Stavba je trinadstropna z visokim pritličjem in ima še visoko podstrešje, ki bi se eventualno dalo porabiti za mansardo. Delavci so stavbo okrasili, na oglu pa postavili smrečico z napisom: »Živel gospodar! Živel podjetnik! Živel delavec!« Gospodar se je v resnici odrezal in opoldne pogostil vse delavce z izbornim kosilom in pijačo, tako da je trajalo veselo razpoloženje vse popoldne. Upamo, da bodo pomožna stavba, ki so služile za gradbeno pisarno in razna skladišča, v kratkem zgrajene, tako da bo enkrat za vselej konec zagate ob prehodu s Kongresnega trga v Gradišče.

© Sobotni živilski trg se je vršil v znamenju velikih in najhujših dežnikov, v plundri in snegu, ki se je vsipal prav vse popoldne na nekoliko manjših prodajalke iz najbližje ljubljanske okolice. Izmed sadja so bila na razpolago le jabolka slabih vrst od 2 do 3 in pol dinarja za kilogram. Orehova jedra so se pocenila ter veljajo 14 Din kilogram. Na trg prihaja dovolj sočnega, zlasti motovila ter nove spinace. Oboje je po 1.50 Din merica. Peteršilj stane 5 Din kilogram, rdeča pesa 3 Din kilogram. Krompirja pripeljejo le malo na trg, prodajajo ga po 1 do 1.25 Din kilogram. Kislo zelje je po 3 Din, kislja repa po 2 Din kilogram. Perutnine skoraj ni bilo na trgu, pač pa je bilo dovolj jajc, ki so se pocenila. Pri jaje stane 2 do 2.25 Din. Fižol prepeljar je po 4.50 in 5 Din liter, ješprenj in pšeno za kašo po 3.50 Din liter. Lepe dalmatinske kariljole je prodajala »Proda« po 6 Din kilogram. Na tej stojnici so pred tedni začeli in zdaj stalno prodajajo zaklane purane in goši, za katere je med ljubljanskimi gospodinjami, kakor izgleda, dovolj zanimanja.

© Brozga po cestah in ulicah je vsled celodnevne snežne meteža taka, da je prava muka hoditi po Ljubljani v takem vremenu. Zlasti tam, kjer čez ceste niso tlakovani prehodi, imajo pasanti mnogo stonosti, da srečno pridejo na drugo stran ceste. Na Dunajski cesti ob topničarski vojašnici je ves desni hodnik proti Ježici zalito morje vode ter je tamkaj vsak prehod nemogoč. Prav ta hodnik, ki ga ob vsakem najmanjšem deževju zalije voda, je najbolj zgornja priča, kako potrebna je čimprej izvedba kanalizacije na Dunajski cesti.

© Stariše drugošolcev, odsvoljenih iz realnih gimnazij, sem 6. t. m. pozval, naj mi pošljejo naslove, da uredimo privatni pouk. Par se mi jih je odzvalo, a še ne dovolj. Morebiti niso opazili poziva, ker drugače bi se gotovo odzvali. Kam naj damo te otroke? Do drugega leta se bodo čisto odvadili šolskega dela in zopet padli. Posameznik pa — razen par izjem — ne more najeti posebnega učitelja. Učeni ur jim je treba več, da se bodo učili vseh glavnih predmetov in da bodo dovolj zaposleni. To dosežemo le v skupnosti. — Čas beži, mudi se. Prašnikar, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 4.

© V silni bedi živi 33-letni vojni invalid s prestreljeno roko in od bajoneta prebodenim trebuhom. Ima preživljati poleg sebe še tri nepreiskrbljene otročiče v nežni starosti od 3 do 5 let, katerim je umrla mati pred dvema letoma. Rad bi svoje otročiče spravil v kak zavod, da bi jih na ta način rešil najhujšega pomanjkanja, katerega so deležni pri svojem ubogem očetu. Doslej se mu to ni posrečilo. Mož je skrajno obupan in želi samo to, da bi se kdo usmilil njegovih otrok, njega pa, da bi Bog vzel k Sebi. Trkamo na dobra srca Ljubljancev in drugih Slovencev, da se usmilijo teh sirot in jih na kak način preskrbe, kakor tudi, da zaposle za primerno plačo obupanega očeta. Dobrim srcem, ki bi se hoteli zanimati za ta žalostni slučaj, je na razpolago z informacijami uredništvo »Slovenca«.

© Mesto vrabcev obstrleli sebe. V bolnišnici se zdravi 17letni dmnar Stanko Končan iz Dravlj. Ta je v petek streljal s flobertovko na vrabce in se pri tem obatrel v levo dlan. Že večkrat smo poročali o nesrečah s flobertovkami, ki so bolj nevarno orožje — namreč za strelca samega —, kakor pa ljudje o tem mislijo. Bodite previdni s tem orožjem!

© Ogenj na Opekarski cesti. Včeraj okoli 9 popoldne je izbruhnil manjši požar na Opekarski cesti 6, v hiši Katarine Hamove in v stanovanju brezposelnega ključavničarja Ivana Bambiča. Pred Matro božjo je v tem stanovanju gorela lutka, ki se je prevrnila in zanetila pohištvo. Neka ženska je opazila, da se iz stanovanja kadi in je obvestila policijo, ta pa je poklicala poklicne gasilce. Ti so prihiteli s trenskim avtom, vdrli v stanovanje, ker ni bilo nobenega doma, prebili steno, ki je tudi že tlela ter pogasili ogenj. Zgorela je ena ekrija, uničena pa je tudi stena. Škoda znaša nekaj tisočakov.

© Čajanka v salonu hotela Tivoli danes ob 4 popoldne.

© Brezposelnega mizarja modelov priporočamo v službo. Je pripravljn delati vsako delo, samo, da bo mogel pošteno živeti. Delal je že v velikih tovarnah in se spozna na marsikaj. Njegov naslov je: Keržmanec Franc, Florijanska ulica 38.

Naše dijaštvo

Akademski pevski zbor (moški) začne jutri, v ponedeljek zopet z rednimi pevskimi vajami. Ker nastopimo pri svetosavski proslavi, je udležba strogo obvezna. — Odboz.

Dnevna kronika

Koledar

Nedelja, 10. januarja: (1. nedelja po razglasitvi Gospodovem). Pavel, puščavnik; Viljem, škof.

Ponedeljek, 11. januarja: Higin, puščavnik; Pavla Oglejski, škof.

Novi grobovi

† V ljubljanski bolnišnici je umrl 9. januarja previden s sv. zakramenti g. Franc Mohorič, bivši carinski uradnik. Kot dijak je bil gojenec Marijaniša z lepo obetajočimi talenti; med vojno je študiral na tehnični v Gradcu, a je moral prekiniti študij zaradi siromaštva svoje študije in škoti kruha druge. V zadnjih letih je živel s svojo soprogo v velikem pomanjkanju in je zlasti po smrti svoje matere pred par meseci močno začel bolehati in je podlegel jetiki. Pogreb bo v ponedeljek 11. januarja ob 2 popoldne iz mrlišnice v bolnici k Sv. Križu. Naj počiva v miru in uživa pri Bogu v o srečo!

† Najstarejši mož v Bizaviku je umrl večeraj v soboto. Bil je to 87 let stari Andrej Bricej, po domače Kopitarjev oče. Naj počiva v Gospodu!

Osebnosti

== Poročila sta se 6. januarja na Brezjah g. Rudolf Kodrič, šolski upravitelj v Vuhredu, in gdčena Leopoldina Matjažič, učiteljica pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Obilo sreče!

== Iz železniške službe. Premeščeni so: Uradnik VIII. položajne skupine: Adamčič Ljudevit, Savski Marof v Čakovci; uradniški pripravnik: Ahlin Stanislav, Sonta, direktorja Subotica, na Vrhniko. Zvničniki I. kategorije: Tršan Janez, Litija, na Brezovico; Zagar Ludvik, strojna stanica Borovnica, v kurilniško izpostavo v Novo mesto; Jeras Valentin, kurilnica Ljubljana II. gor. kol., v strojno stanico Borovnica; Drev Valentin, Pragersko, v Ljutomer; Slegel Peter, Podnart—Kropa, v Dravograd—Mežo. Zvničniki II. kategorije: Mulaj Karol, Rakel, v Sv. Jurij; Lorger Blaž, Podravska Slatina, v Maribor gl. kol.; Trilar Anton, progovna sekcija Novo mesto, k progovni sekciji Maribor kor. proga; Gerk Jakob, progovna sekcija Ljubljana gor., dol. proga; Eržen Francisek, progovna sekcija Novo mesto, k progovni sekciji Ljubljana gor. dol. proga; Paukovič Franjo, progovna sekcija Novo mesto, v območje direktorije Zagreb; Čumpl Ivan, Jesenice, v Zidani most; Jevšovar Janez, Slov. Konjice, v Maribor gl. kol.; Lisec Anton, Maribor gl. kol., v Slov. Konjice; Kavčič Joep, Boh. Bela, na Vič; Jurše Jakob, Vič, v Ljubljano gl. kol. Dnevničarji: Vovk Janez, Podnart—Kropa, v Velenje; Znanec Francisek, Verd, v Brežice; Seibitz Viljem, Rimske Toplice, v Podnart—Kropa; Popov Ivan, Rajhenburg, v Brežice; Gruđen Ivan, Videm Krško, v Moskanjec.

Ostale vesti

== Ponedeljski Slovenec velja mesečno 5 Din, polletno 25 Din in celoletno 50 Din ter se plačuje lahko ob enem s »Slovencem«; treba le prav razložiti zapisi na poležnicah, koliko naj se »kupi« v dobro »Slovenec« in koliko »Ponedeljskemu Slovencu« (na pr. Din 25 za »Slovenec«, Din 5 za »Ponedeljskega Slovenca«).

== V dekliškem zavodu šol. sester v Mladici v Ptuju se prične 7. marca trimesečni letni gospodinski teta. Natančnejše podatke daje vodstvo samo.

== Veselica za veselico. Iz St. Jurija ob juž. zel. nam poročajo: Dan na dan se čita o brezposelnosti, veliki bedi in revščini, da se naj ozremo tudi nekoliko na reveže, in jim pomagamo; vendar je to prigovarjanje in prošnje bob ob ateno. Pri nas se vrsti veselica za veselico. 14 gostile je v našem trgu, v nekaterih so že bile, v drugih pa so še na programu. — Le hitro, pust bo že kmalu tu. — Vendar se še nahajajo občine, ki z ozirom na veliko bedo in gospodarsko krizo, sploh ne dovoljujejo veselice.

== Članom selek. odseka za perutinarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani. Člani odsekov pri podružnicah, kakor tudi oni, ki so vključeni pri odseku Kmetijske družbe v Ljubljani, se pozivljajo, da plačajo čimprej letno članarino, ki znaša za vsakega člana 5 Din. Kdor ni poravnal članarine v preteklem letu, naj pošlje dvojno vsoto, t. j. 10 Din in jo nakaže na Kmetijsko družbo. Člani, ki ne plačajo do 1. februarja t. l. članarino, se ne smatrajo več kot člani in tudi ne bodo deležni ugodnosti, ki jih nudi odsek svojim članom, posebno na raznih perutninskih razstavah, pri dobavi jajc za vlaganje, enodnevnih piščet, sploh plemenitih živali, močnih krmil itd. po znižanih cenah. Naročnina za glasilo »Kmetovalec« pa je 30 Din.

== Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani sporoča: Vse naše zavarovanje opozarjamo, da se ne puste begati od brezvestnih agentov nekaterih konkurenčnih družb, ker tako poslovanje niti sami njihovi predstojniki ne odobravajo. Naša Vzajemna zavarovalnica je popolnoma samostojna in od drugih zavodov popolnoma neodvisna ter stoji trdno, kar dokazuje dejstvo, da je letos kljub denarni krizi vse škode, ki so znašale preko 6.000.000 Din, brez vsakih ovir izplačala. Torej ostanite zvesti našemu prvemu slovenskemu domačemu zavarovalnemu zavodu.

== V Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine št. 2 od 8. januarja je objavljen »Zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o ustroju vojske in mornarice«, dalje »Zakon o ukinitvi, spremembi in dopolnitvi predpisov, ki se nanašajo na vrhovno državno upravo in »Razglas banske uprave o izpremembi samosvojih ribarskih okrajev št. 69, Krka, in št. 73, Zuzemberke«.

== »Karitas«. Sprejemljiva v posmrtno zavarovanje »Karitas« znaša 10 Din. Mesečni prispevki so stalno enaki. Posmrtno zavarovanje »Karitas«, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

== Petnajst gojenk v enoletni tečaj za otroške negovalke sprejme s 1. februarjem Zavod za zaščito dece v Ljubljani.

== Čebelarjem. Vse neorganizirane čebelarje obveščamo, da izhaja v Ljubljani strokovni čebelarški list »Slovenski čebelar«. List izhaja mesečno in prinaša važne čebelarske razprave in navodila, ki so vsakemu čebelarju neobhodno potrebna. Ker nam slovenski čebelarji knjig žal zelo primanjkuje, je ta list edino sredstvo, s katerim more čebelarji izpolniti svoje znanje. Vabimo, da se čebelarji naroče na naš list. Pišite dopisnico na Čebelarško društvo za Slovenijo v Ljubljani. Letna naročnina stane 40 Din.

== Obvestilo. Upravištvu in uredništvu ženskega lista »Vigred« se je preselilo iz Ljudskega doma v palačo Vzajemne zavarovalnice na Masarykovi cesti. Dopise, naročila itd. se naj blagovoli pošiljati na naslov: Uprava »Vigred«, Ljubljana, Masarykova cesta (palača Vzajemne zavarovalnice).

== Telesno zaprtje, slaba prebava, nenormalni razkroj in gnailoba v črevih, prevelika množina kisline v želodnem soku, nečista koža na obrazu, na hrbtu in prsih, tvorbi, mnogi katari ustne sluznice izginajo prav kmalu z rabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Številni zdravniki in profesorji »Franz-Josef« vodo že desetletja pri odraslih in otrokih obeh spolov uporabljajo z ugodnim uspehom. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

== Predavanje o mlekarstvu po radiu. V nedeljo, dne 10. jan. t. l. ob osmih zjutraj predava ravnatelj mlekarste šole ing. Šabec o predmetu: Kako je z mlekarstvom drugod in kako je pri nas? V četrtek, dne 14. jan. ob 18 predava isti predavatelj o predmetu: »Pota in cili« k podvigu našega mlekarstva.

== Poziv. Dne 31. oktobra 1925 sta dva neznanca roparja oropala na cesti, ki pelje iz Črnomlja proti Kanizari, Slovenija, ravnatelj premogokopne družbe »Belokrajine« Novotnja Jurja za 40.000 Din. Okrožno sodišče v Novem mestu, odd. IV., naproša ono dekle, ki je dne 7. junija 1931 poslalo iz Zagreba na žandarmerijsko postajo v Črnomelj anonimno pismo, nanašajoče se na prave storilce tega ropa, da temu sodišču ali najbližnji žandarmerijski postaji ali pa policiji sporoči svoj ime in naslov. Storitve ali njegovih bratov svoj se ne boji, ker so že vsi zaprti po kaznišnicah.

== Vremensko poročilo iz Kranjske gore z dne 8. jan.: barometer 747 mm, temperatura +10°C, nalahno dež prši, 30 cm južnega enega, smuka manj ugodna, pričakuje se nov aneg, veter severovzhodni.

Smučarji - sportniki!

Predno se odločite za nakup smučk, palic, vezi in drugih zimsko-sportnih predmetov, zahtevajte brezplačni cenik od tvrdke

IVAN SAVNIK, KRANJ10

Vezi: Seidli otroške Din 70.—, velike Din 85.—, nemško streme Din 115.—, Alpina Din 240.—, Palice: Leska otr. Din 35.—, velike Din 45.—, najfin. Din 55.—, bambus otroške Din 45.—, velike Din 60.—, najfin. Din 85.—. Smučarski šali Din 25.—, tirolski Din 55.—. Pjaka Din 24.—. Volnene kravate Din 13.—, nogavice Din 26.—, rokavice Din 35.—. Sanke otroške Din 85.— velike, spredaj zavite Din 135.—.

== »Karitas« in samopomoč. Zadnje čase je opažati, da so ljudje začeli dvomiti o solidnosti sistema samopomoči. Na »Karitas« prihajajo številni dopisi, v katerih povprašujejo člani raznih samopomoči, koliko se jim všteje, če po večletnem članstvu pri samopomoči prestopijo v »Karitas«. Vsi dobijo enak odgovor: »Ker police samopomoči nimajo nobene časovne vrednosti, tudi večletnega članstva pri samopomoči ne moremo upoštevati.« Če n. pr. pri samopomoči po večletnem plačevanju prispevkov član odstopi iz kateregakoli vzroka, ne more staviti na samopomoč nobenih zahtev. Vse, kar je vplačano, je izgubljeno. Če se pa pri »Karitas« po treh letih preneha s plačevanjem prispevkov, se na željo izplača gotov del vplačanih prispevkov ali pa ostane zavarovaneč še naprej zavarovan za primerno manjši znesek. Ta in še razne druge ugodnosti, predvsem kapitalno jamstvo Vzajemne zavarovalnice, so posmrtninskemu zavarovanju »Karitas« napravile široko in gladko pot med ljudstvo. Kakor drugod tako se je tudi pri nas sistem samopomoči izkazal za nesolidnega. Dostopen je samo še za člane, ki računajo s tem, da bodo z zavarovanjem staršev in bolnikov za majhen denar pripekulirali velike vsote. Toda to je nemo goče. Eden mora izgubiti: člani ali dotična ustanova. Baje nekatere samopomoči zopet spreminjajo svoje pogoje — seveda ne v prid članom. Spremembe pa niso znak prav velike sigurnosti. Bodimo si »Karitas«. Zato se glede pojasnili in prijavi obrnite na posmrtninsko zavarovanje »Karitas«, palača Vzajemne zavarovalnice.

== Članom odseka za kuncerejo Kmetijske družbe v Ljubljani. Članstvo odseka za kuncerejo Kmetijske družbe se poziva tem potom, da čimprej vplača članarino pri tajništvu odseka, odnosno Kmetijski družbi. Letna naročnina za vsakega člana znaša 10 Din, naročnina za »Kmetovalec« pa 30 Din. Člani, ki ne bodo poravnali članarine do 1. februarja t. l., bodo črtani in ne bodo več uživali ugodnosti, ki jih nudi odsek svojim članom, kakor: na razstavah, pri dodelitvi plemenitih živali, pri prodaji kuncev, kožuhovine itd. itd.

== Slovensko planinsko društvo sporoča občinam, da so odprte in oskrbovane sledeče kobe in domovi: V Triglavskem pogorju: Stara Aljaževa koča (neoskrbovana). V Karavankah: Valvazorjeva koča pod Stolom (stalno odprta in oskrbovana). V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, koča na Veliki Planini in Dom na Kravcu. Nadalje sporočamo, da so odprte in oskrbovane vse leto: novozgrajena postojanka na Sv. Gori, koča na Sv. planini in Hausenbichlerjeva koča na Mrzlici.

== Opozorilo našim naročnikom. Opozarjamo naročnike, ki hranijo »Ilustriranega Slovenca«, da sta lani izšli dve zaporedni številki, ki imata označbo 30, med tem, ko je izostala številka 31. V bistvu to ne izpremeni reda, ker so datumi in red, vendar to sporočamo, da ne bo nepotrebnih reklamacij in povpraševanj po št. številki.

== Igra »Pri kapelici« se do nadaljnjega ne bo razpošiljala, ker jo avtor namerava izpopolniti. Kakor hitro bo pa to delo gotovo, bomo naša dramatična društva o tem obvestili potom časopisja.

== Teoretična praktična tamburaška šola, spisal prof. M. Bajuk, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena izvodu Din 40.— Na mnogobrojne želje naših tamburaških zborov je Jugoslovanska knjigarna izdala priročilo tamburaško

šolo, ki je prva v slovenskem jeziku. Spisal jo je strokovnjak, ki pozna in spada med prve poznavatelje tega glasbila. Šola nudi prav vse, kar mora znati in vedeti igralec, ki hoče postati dober tamburaš. Obsega veliko glasbene teorije, popis vseh tamburaških glasbil, nudi veliko zgledov in praktičnih nasvetov glede sestave tamburaških zborov itd. Zallbog, da so pri nas ravno vsled pomanjkanja dobre tamburaške šole, tamburaški zbori skoro utihnili. Saj smo imeli bore malo tamburaških šol in še te so bile zelo pomanjkljive in v tujem jeziku pisane. Prepričani smo, da se bodo ravno na podlagi te izvrstne šole tamburaški zbori zopet oglasili, iznova pričeli temeljito gojiti tamburanje v prosveto naroda.

== Naša narodna pesem je naša ljubezen in naš narodni ponos; spremlja nas povsod in pokaže mo jo v veselju in žalosti. Toda res lepa je tedaj, če je pristna in jo znamo prav zapeti. Zato so Slovenske narodne pesmi, ki jih je zbral in pripravil za lepo ubrano petje v zboru, naš večak Marko Bažuk, knjiga, ki je ne more pogrešati nobeno društvo, noben pevski zbor. Iz prejšnjih zvezkov so izbrane v en zvezek najlepše in najznačilnejše pesmi, tako da je ta izdaja tudi najpripravnejša zbirka narodnih pesmi. Založila jih je Nova založba v Ljubljani.

== Ogrožena lepota uide nevarnosti škodljivih učinkov solca, vetra, vlage in starosti samo z dnevnega nega medicinsko učinkovitih obrambnih sredstev, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za zaščito lica in kože ter Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Skozi 35 let preizkušene. Za vnaprej poslanih 40 dinarjev se dobi 2 lončka brez daljnjih stroškov v Elsafluid-tovarni Eugen Feller, Stubica Donja, Elzatr 134. Savska banovina.

== Za masiranje pri prehlajenju, lenem krvnem toku in posebno pri revmatičnih bolečinah, se že skozi 35 let najraje uporablja kot zanesljivo domače sredstvo Fellerjev blagodišeči Elsafluid. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din

Ljudsko gibanje

Tržič. Župnijska kronika za leto 1931 je bila oznanjena na novega leta dan v cerkvi. Takale je: rodilo se je 124 otrok; pokopanih je bilo 59 mrtvih; in sicer 30 moških in 29 žensk; oklicanih je bilo 54, doma poročenih pa 45 parov. Svetih obhajil je bilo razdeljenih 63.290.

Kamnik. V letu 1931 je bilo v kamniški župniji rojenih 115, od teh 16 v Ljubljani. Umrla jih je 52, v starosti nad 70 let 14; neprevidenih je bilo 12. — Porok je bilo 38.

Domžale. V letu 1931 je bilo rojenih v fari 57, v ljubljanski bolnišnici 12, skupaj 69 otrok. Od teh je bilo 42 dekčev in 27 deklic. Mrtvorojen je bil eden. Oklicanih je bilo 53 parov, doma poročenih 18. Umrla je 30 oseb, 16 moških in 14 žensk, med temi je bilo 8 otrok. Naravni prirastek v fari znaša 39 oseb. Obhajanih je bilo 22.500 oseb.

Krško ob Savi. Leta 1931 je bilo v župniji Krško poročenih 8 parov. Rojenih je bilo 64 oseb, in sicer 35 dekčev in 29 deklic; od teh v bolnišnici 19 dekčev in 7 deklic; v župniji 16 dekčev in 22 deklic; nezakonskih v bolnišnici 5, v župniji 1; mrtvorojeni 3. Umrla je 61 oseb in sicer: 41 moških in 20 žensk; od teh v bolnišnici 28 moških in 15 žensk; v župniji 13 moških in 5 žensk. Neprevidenih je umrlo 8. — Sv. obhajil je bilo v župni cerkvi okrog 8700. — Pred letom 1910, ko še ni bilo bolnišnice, je bilo stanje sledeče: poročenih 1. 1784 (tedaj prične poročna knjiga) 6 parov, 1. 1831 poročenih 5 parov. Rojenih 1. 1670 (tedaj prične rojstna knjiga) 15; 1. 1731 rojenih 39; 1. 1831 rojenih 42. — Umrla 1. 1771 (tedaj prične mrljska knjiga) 17; 1. 1831 (leto grize) 45. — Prihodnje leto bo slo tel, odkar so se dekani leskoveške dekanije preselili iz Krškega v Leskovec.

V Šmihelu pri Zuzemberku, ki je imel pri zadnjem ljudskem štetju 714 prebivalcev v celi župniji, je bilo v l. 1931 rojenih 44 otrok, umrlo jih je 16, poročenih pa je bilo 5 parov. Rojenih je bilo prav toliko tudi lanske leto. Nezakonskih ni bilo ne lani ne letos. Primerjaj te številke z onimi v mestih, pa boš videl, da je kmečki stan steber naroda in države.

Jesenice

V tovarni KID je edaj čudna mešanica, kakršne še ni bilo od obstoja podjetja. Nekateri delavci delajo samo po štiri ure na dan, drugi zopet po šest ur, le nekaj jih je, ki so v službi osem ur. Baje bo tako ostalo ves mesec januar. Pretekli teden so nekateri delavci prejeli komaj po par kovačev v kuverti, ker so imeli le po 12 ur dela. Družine teh so težko prizadete in povsod je že videti posledice te omejitve. Prodajalne prazne, gostilne samejajo, razne predstave elabo obiskane, splošno tarnanje in pomanjkanje. Kaj koristi, če je žep po 12 Din, ko pa ni denarja, da bi si ga nabavili večjo množino kakor prejšnja leta.

Sankanje. Daleč naokoli je znana cesta od Sv. Križa nad Jesenicami do Jesenic. Menda ni nikjer toliko sankarjev najti kot baš na tej cesti, posebno ob nedeljah, ko ni na cesti voznikov. Prejšnja nedeljo je vse mrgolelo, mlado in staro, delavci in gospod, vse se je sankalo, da je bilo veselje opazovati to veselo vrvenje. Žal da se je pri tem pripetila tudi manjša nezgoda, da je neki sankar močno poškodoval gdelno M. H. na nogi, ker se je s sankami zaletel vanjo. Za praznik Sv. treh kraljev je bila določena sankaska tekma, ker pa je nastopilo južno vreme, se je preložila na nedeljo 24. januarja, ako bo vreme ugodno.

Kranj

Kriza tudi v hotelski stroki. Splošna gospodarska depresija je močno prizadela tudi hotelsko stroko, ker pada obisk tujcev in potnikov vedno bolj. V Kranju, kjer smo nedavno dobili dva velika nova hotela, ki lahko prenočita preko 60 oseb dnevno — tujski in potniški promet pa je zelo skromen — je prav aktualno postalo vprašanje, kako porabiti prazne sobe. Najemnik hotela »Stara postaja« g. Mucolini se je sedaj odločil tako, da po novem letu oddaja hotelske sobe mesečnim abonementom za ceno, ki jo plačujejo po zasebnih hišah. Imajo pa v hotelu večji komfort in vse postrežbo. Kot smo informirani, je g. Mucolini tudi v svoji restavraciji in kavarni močno znižal cene jedi in pičali, ker so se razne življenjske potrebe pocenile. V kavarni je koncert vsako soboto zvečer in nedeljo popoldne od 4 naprej.

Kamnik

Dar kamniških trgovcev siromakom in brezposelnim. Kamniški gremij trgovcev je na pobudo iz vrst trgovstva sklenil, da ne bo letos delil svojim odjemalcem običajnih koledarčkov v reklamne svrhe, ampak naj raje vsak trgovec nakloni primeren znesek za akcijo omiljenja bede in pomanjkanja. Tako se je zbralo 700 Din.

Predpostavne prireditve bodo letos odpadle radi gospodarske krize. Ne bo niti tradicionalnih prire-

Izvirne francoske pastile
„VALDA“
proti nadihu, nahodu, griholu,
katarju, gripi, influenci.
Prodajajo vse lekarne in drogerije.

povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din brez daljnjih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 134. Savska banovina.

== Ze nekoliko časa vzbujajo občo pozornost izložena okna trdke Hed. Sarc v Selenburgovi ulici, v katerih je razstavljena krasna in okusno izdelana nevestina oprema. Imenovani trdki gre vse priznanje, posebno ker je vse izdelano v lastni izdelovalnici perila.

== Zastonj so se okrepčali doslej neznani zlikovci, v noči po prazniku sv. Treh kraljev v Udamulnekovih gostilni in trgovini v Tržiču. Skozi okno so vdrl in so v trgovini popili nekaj vina; par kilogramov kuhanega suhega mesa, nekaj vina in cigaret so pa še odnesli s seboj. V predalih so atikali po denarju, pa ta je bil varno ehanjen. Nepoklicani gosti so imeli gotovo veliko korajže in vednosti o razmerah v hiši, da so prišli do zaželenih okrepčil. Ko so vendar hišni oče silno tenkosilni in tudi nočna straža je v Tržiču dobra. Udamulneкова hiša pogosti rada in poceni, pogosto tudi zastonj, pošene ljudi pri belem dnevu in zato je bil zlikovski nočni poset ožigasan v vseh krogih.

== Trdka klavirjev in glasbil Alfonz Breznik se nahaja sedaj na Aleksandrovi 7 v Ljubljani.

St. Peter pri Novem mestu. Župnija šteje po zadnjem ljudskem štetju okroglo 1700 duš. Vasi je v župniji 27, večinoma med trškoškimi in grčevskimi vinskimi goricami, kjer prav dobro uspeva trta, tako da je naša kapljica znana daleč naokoli. Ostale vasi pa leže na vzhodni in zahodni strani St. Petra, večji del ob cesti, katero spremlja lena Krka doli proti St. Jernejski dolini. Čeravno živi ljudstvo zelo skromno, marsikje celo v pomanjkanju, vendar na splošno učka precej visoko starost. Izmed 29 smrtnih slučajev v lanskem letu jih je umrlo 15 nad 70 let starih. Najstarejši, Zura Anton iz Mačkovega je bil star 87 let. Jetike pri nas skoro ne poznamo. Zato to boleznijo so umrli samo trije. Eden se je utopil, 2 sta umrla od kapi. 1 žrtev materinstva. Otroci so umrli samo 4 (dva mrtvorojena). — Rojstev je bilo 64 (11 v ženski bolnici v Novem mestu), izmed teh so bili 3 nezakonski. Prirastek torej 35 duš ali 121%. Mislimo, da v tem oziru precej prednjačimo. — Doma poročenih je bilo 15 parov (okolica 26). Najstarejši ženin je bil 57 let, najmlajša nevesta pa 20 let. Sicer pa so se mogli in ženi v res primerni starosti večinoma od 20—30 let. — Obhajanih je bilo doma 11.000. Precejšen odstotek sv. obhajil, ki jih izkazuje statistika iz Novega mesta, gre tudi na račun naših fantov. — Važna je za vsako faro tudi statistika katoliškega časnopisa. Katol. akcija si je vzela kot eno glavnih nalog, da to časopisje kolikor mogoče razširi in da vodi točno statistiko o njem. Za lansko leto izkazuje statistika našega časopisja kot sledi: »Domoljubov« 178, »Bogoljubov« 80, Mohorjanov 86, »Glasnikov Srca Jezusovega« 70, Cvetja 37, Katoliških misijonov 20, Kraljevstva božjega 20, »Vigredi« 7, »Slovenca« dnevnega 5 (nedeljskega 5). Poleg tega pa se je od meseca septembra nedeljski »Slovenec« tudi kolportiral.

Slovenjagradec. Preteklo leto je bilo v mestni župniji rojenih 31 otrok, 17 dekčev in 14 deklic. Umrla jih je 67, od teh je pa umrlo samo 10 domačinov, 57 pa je bilo tujcev, ki so umrli v bolnišnici. Poročenih je bilo vsega skupaj 6 parov.

ditev kakor obrtnega plesa in »Titanovega« plesa. Pa primahajo v Kamnik študentje-akademiki iz Ljubljane, da prirede nekaj šolinskega plesa. Naš narodno ženstvo jih je seveda podpiralo, če bi se pa za reveže tako zavzelo, je veliko vprašanje...

Domžale

Na veselo prireditve vabi Kat. izobraževalno in podporno društvo, ki bo danes ob 15 v Društvenem domu. Na sporedu je petje društvenega mešanega zbora ter dve Moliérov burki: enodejanka »Lažni zdravnik« ter dvedejanka »Onemela nevesta«. Predprodaja vstopnic v konsumu.

Smrtina kesa. Po daljšem trpljenju je umrla 6. januarja v ljubljanskem Leončičevu gospa Marica Prišlan, soproga restavraterja poleg kolodvora. Bila je dobra in skrbna gospodinja. Pokoj njeni duši!

Električna luč iz velenjske elektrarne nam je prvič zasvetila na večer v četrtek 7. januarja.

Trbovlje

Danes — v nedeljo — popoldne ob treh bo dobrodelna in misijonska prireditev v Društvenem domu s poučnim in veselim sporedom. Pridite! Sahisti — ta igra se po naši dolini vedno bolj širi in ima vedno več pristašev oziroma igralcev, ki redno in tudi že dobro igrajo. Sahovski odsek v Društvenem domu redno »trenirac« vsako sredo in petek zvečer.

Pasji kontumae je odpravljen za laško-trboveljski okraj po več kakor polletnem trajanju.

Umrla so: Petrič Jožef, vpokojeni rudar; Golob Miha, posestnik v Planinski vasi; Prelogar Neža, vdova po rudarju in otroka Jurečič Jožef in Majcen Josip. N. v m. p.

Litija

Osebnosti. K okrajnemu glavarstvu v Litiji je dodeljen kot kmetijski referent g. L. Gosak na mesto umrlega kmetijskega referenta g. Jeraba, ki je imel sedež v Višnji gori. Kot sanitetni referent pa je te dni nastopil svojo službo na glavarstvu dr. Hočvar, ki pa baje ne bo ordiniral za privatne stranke.

Poroka. Na praznik sv. Treh kraljev se je poročil gostilničar g. Rudolf Jevnikar iz Gradca pri Litiji z gdč. Milko Kunstlerjevo iz Litije.

Prireditve Marijinega vrta na praznik 6. januarja je povsem napolnila veliko dvorano v dekliskem domu, kjer so naši mali prvič res pogumno nastopili s svojo mladinsko božično igro »Logarjevi otroci«, ki jo je režiral njihov katehet g. Lovšin. Zelo so tudi ugajale deklamacije deklic ter so bili vsi nastopajoči nagajeni s toplim ploskanjem. Le škoda, da je vse tako hitro končalo. Zadovoljni so zapustili starši, otroci in igralci dvorano z željo, da Marijin vrtec čim prej zopet nastopi.

Maribor

28 milijonov v zrak!

Koliko so pokadili Mariborci

Maribor, 9. januarja.

Težke čase doživljamo, beda in pomanjkanje povsod, vse krčevito varčuje že pri malenkostih in vendar, kako ogromne so številke, katere izda samo Maribor letno za tobačne proizvode! V letu 1931 smo potrošili v Mariboru in bližnji okolici nič manj ko 27.875.586 Din za cigarete in tobak; vsa ta ogromna vsota se je spihala v zrak samo za hipen užitek in za prazen nič.

Posameznih vrst tobaka se je pokadilo v Mariboru: cigaretni tobak: trebinjac 11 kg, vardarski 5,7 kg, neretvanski 640 kg, moravski 160 kg, zetski 2200 kg in savski 7240 kg. Tobaka za pipe: ameriški 250 kg, banatski 330 kg in dunavski 28.920 kg. Cigarete: Karadjordje 10.300 komadov, Mignon 59.000 kom., Jadran 18.200 komadov, Koevo 19.000, Strumica 14.000, Šumadija 67.600, Vardar 5.820.000, Drina 1.850.000, Vrbas 240.000, Morava 90 tisoč, Zeta 50.968.000, Sava 23.520.000 komadov. Cigare: portoriko 242 tisoč komadov, brazilska 315 tisoč, viržinica 110 tisoč, mešane inozemske 950 tisoč, kratke domače 137 tisoč, flor de Havana 360, perla de Cuba 360,

regalitas 140 tisoč, trabuco 175.500, britanika 125 tisoč, operas 62 tisoč, kuba 16.500, viržinke 171 tisoč komadov. — Cigaretnege papirja se je porabilo 272.300 zavojčkov, tobačnih klobaz za žvečenje 1236 kg in tobaka za nosljanje 180 kg.

Iz navedenih števil vidimo, da ogromna večina daje prednost cigaretam in med temi v prvi vrsti popularni »Zetas«, za katero sledi najcenejša »Sava«. Cigaretnege tobaka se malo potroši, mnogo več tobaka za pipe, pri katerem dajejo kadilci prednost najcenejšemu dunavskemu. Tudi luksuzne cigarete in cigare najdejo malo odjemalcev, med ljubitelji plemenitih cigar pa najdemo največ odjemalcev za inozemske vrste, ki se odlikujejo pred domačimi, od katerih zavzema prvo mesto tradicionalna Brazilka in tej sledi prav tako stara Portorika. Vendar kadilci cigar polagoma izumirajo, kar je razvidno zlasti v primerjavi števil iz pretekle dobe; ravno tako nazadnje od leta do leta poraba tobaka za žvečenje, še bolj pa seveda za nosljanje, kateremu so udani le še najstarejši letniki. Zato pa si ovsaj vedno večje število oboževalcev cigareto, kot znak sedanje nerazvne dobe.

PRVI SLOVENSKI FILM V MARIBORU.

Ze precej časa je sem, odkar so napovedali, da bomo tudi v Mariboru imeli priliko videti prvi slovenski film, ki so ga izvršili vrli ljubljanski skaklasi in ki nosi naslov »V kraljestvu Zlatoroga«. Mariborska Prosvetna zveza je vzela zadevo v roke ter se ji je posrečilo dobiti krasni film v Maribor. Brez dvoma je, da je tudi v Mariboru opaziti za ta film izredno zanimanje in da bodo Mariborčani vedeli izrabiti redko priliko, da si ogledajo prvi slovenski film. Slavnostna otvoritvena predstava bo v petek 15. t. m. e pričetkom ob tričetrti na 21. in sicer v tukajšnjem Grajskem kinu. Uvodno slavnostno besedo bo najbrže spregovoril tvorec prvega slovenskega filma prof. Ravnik. Mariborčani se vabijo, da se z veliko udeležbo oddolžijo tvorcem prvega našega filma.

□ Minister dr. Frančič predava. Prihodnji petek predava v tukajšnji Ljudski univerzi prof. dr. Frančič, minister n. r. iz Zagreba, o aktualni temi »Socialna in ekonomska kriza v Nemčiji«.

□ V Omladinskem domu ponovi danes ob 17. Katoliška omladina krasno 5dejanke »Trosila bom rožice«. Ker se pričakuje številna udeležba, se obiščite naprosto, da si pravčasno in če le mogoče že dopoldne preskrbite vstopnice.

□ Sprememba v vodstvu okrajnega cestnega odbora. Bivši načelnik mariborskega okrajnega cestnega odbora dr. Alojzij Juvan se je odpovedal mestu načelnika; na njegovo mesto je imenovan mariborski mestni načelnik dr. Lipold.

□ Iz Jugoslovanske strokovne zveze. Vsemu članstvu naznanjamo, da se je vršni red sestankov spremenil v toliko: Namesto ob torkih se sedaj vršijo sestanki vsak teden v sredo ob pol 8 zvečer v prostorih JSZ, Sodna ulica 9-III. Prihodnji sestanek se torej vrši v sredo 13. t. m. Vsi člani in prijatelji vabljani.

□ Vprašanje naravnih dejavov občinskih uslužbencev je postalo aktualno radi sklepa občinskega sveta o štednji v občinskem gospodarstvu. Kakor smo izvedeli, se bo izvršila predvsem revizija vprašanja naravnih stanovanj, previske stanoarine, proste kurjave ter proste dobave plina in elektrike.

□ 15. zbor Zveze gostilničarskih združenj se vrši 14. t. m. v prostorih hotela Orel v Mariboru ob pol 10 dopoldne. Ob tej priliki bo Zvezna uprava razdelila nekaterim zveznim odborikom, ki že 10 let nepretrgoma delujejo v gostilničarskih združenjih ali izvršujejo nepretrgoma že 35 let gostilničarsko obrt, zvezna diplome. Ostalemu članstvu, ki izpolnjuje slične pogoje, se bodo izročile diplome na slovesen način na obnih zborskih prireditvah gostilničarskih združenj.

□ Kletarski tečaj. Zveza gostilničarskih združenj v Mariboru priredi 14. t. m. 3dnevni kletarski tečaj na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

□ Ustanovitve »Trgovske akademije« v Mariboru. Kakor smo svojedobno že poročali, se je oenoval v Mariboru pripravljali odbor za ustanovitve društva »Trgovska akademija«, čegar naloga bo omogočiti zgraditev poslopja za strokovno šolstvo v Mariboru. Jutri 11. t. m. se vrši v mestni posvetovalnici ob 18 posvetovanje o ustanovitvi omenjenega društva.

□ Važno za delodajalce. Davčna uprava v Mariboru opozarja vse delodajalce, ki pobirajo uslužbniške davke v davčnih znamkah, da predložijo tekom tega meseca knjižico uslužbenkega davka na vpogled davčni upravi, soka št. 10, sicer bi se namreč njim postopalo po zakonu. — Nadalje se pozivajo tudi delodajalci, ki niso zavezani pobirati davka v znamkah, da se morajo prijaviti do dne 25. t. m. davčni upravi, da jih vpiše v knjižico delodajalcev, ki izročajo uslužbenke davke v denarju. — Najvišji kazni po čl. 138 tega zakona zapade vsak delodajalec, ki ima povprečno preko 20 zaposlenih, a če do tega roka ne prijavi oblasti.

□ Fontana prodaja v Rošpohu vino od 5 litrov naprej.

□ Nov način inkasiranja za plin. Preljeli smo: Z novim letom je uvedla mestna planarna, nov način inkasiranja in je tozadevni organ podjetja z legitimacijo pooblaščen, da po odobranju plinomera takoj na licu mesta inkasira denar za plin in najemino plinomeru.

□ Zanimivo predavanje o davkih se je vršilo v petek zvečer v Gambinovih dvorani. Predaval je na povabilo gospodarskega predstavnika viš. fin. svetnik g. Mozetič o kompliciranosti davčne uprave. Obisk je bil zelo številen, poleg trgovcev, industrijcev in obrtnikov ter ostalih davkoplačevalcev iz Maribora in širše okolice smo opazili tudi veliko uradnikov davčne uprave s fin. inšpektorjem Sedlarjem na čelu. Po trilettrurnem poučnem pogovoru se je razvila pod vodstvom hotelirja g. Oseta, ki je predsedoval sestanku, etvarna in zanemiva anketa, katere so se udeležili s svojimi izvajanci gg. Weixl, Soič, Bureš, Vahtar, Albin Novak, Miglič, Lužar iz Gor. Radgona, Franc Novak, Volčič, Korajžar in drugi.

□ Sobotni trg je motilo deževno vreme. Zelenjave in poljskih pridelkov je radi tega primanjkovalo; zelo dobro pa je bil založen trg z mesom, zlasti s svinjskim in slanino ter perutnino. Cene so se gibale v običajnih mejah, le pri izluštenem svinjskem mesu in slanini so poskočile ponovno za 1 Din pri kg.

□ Snuška tekma mariborskih klubov. Trije mariborski klubi, in sicer zimskosportni odsek Slovenskega planinskega društva v Mariboru, ISSK

Maribor in SK Maraton priredijo v nedeljo, dne 17. januarja klubsko tekmo. Pravico do udeležbe imajo vsi v JZSZ verificirani člani gornjih klubov. Tekmuje se po pravilih JZSZ v sledečih kategorijah: Senjorji: tekmovalci, ki so že nastopili pri tekmah, juniorji, ki dosedaj še niso tekmovali na tekmah, oziroma se niso plasirali in dame. Dolžina proge: za senjorje cca. 14 km, za juniorje 10 km in za dame 5 km. Start ob pol 9 pri Mariborski koči, cilj istotam. Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad po tekmi pri Mariborski koči. Prijave se sprejemajo do sobote, 16. t. m. do 12. ure v trgovini Roglič na Grajskem in Divjak na Glavnem trgu. Prijavnina 10 Din, za diake in vojake 5 Din. Vodstvo tekme: predsednik prof. Šile, podpredsednik: Majer, Golubovič in dr. Vatovec, tehnični vodja Golubovič, časomerilci Bureš, Vesenaver in Smerdel, starter Bergant, sodniki dr. Sekula, Voglar in Vales, zapisničarji Cingerlova, Roglič in Kramberger, nadzornika prog inž. Rungaldier in Aljančič in zdravnik dr. Sekula in dr. Wankmüller.

□ Izbrisane obrtne pravice. V mesecu decembru 1931 so bile v Mariboru izbrisane sledeče obrtne pravice: Jauk Miroslav, trgovina z mešanim blagom, Tatenbachova 24. — Kohnstein Arnost, prodaja usnja, kožuhovinskih predmetov in čevljarških potrebščin, Vetrinjska 5. — Wolf Eliza, trgovina s papirjem, Gosposka 10. — Fideršek Ivan, vozovni sedar in ličar, Dvorakova 15. — Lorebčič Anton, trgovsko in umelno vrtnarstvo, Cvetlična 28. — Zwillag Ivana, trgovina s cvetličami in s predmeti za opremo grobov, Samostanska 11. — Lorbek Martin, trgovsko in umelno vrtnarstvo, Tržaška 59. — Rescheneder Otmar, brivec, Aleksandrova 13.

□ Iz obrtnege gibanja v minulnem letu. V letu 1931 je bilo v Mariboru prijavljenih 231 obrti in sicer 130 prostih, 72 rokodelskih in 21 koncesijoniranih. Koncesije so bile izdane sledeče: 1 za tiskarno, 1 za litografijo, 4 za knjigarne, 1 za trgovino s šolskimi knjigami, 1 za prodajo molitvenikov, 2 za stavbnega mojstra, 3 za instalacijo plina, vodovoda in centralnih kurjav, 1 za popravilo parnih kotlov, 1 za podkovsko obrt, 1 za starinarstvo, 1 za avtoizvožka, 2 za izvožka in 2 za hotelske sluga. — Izbrisanih je bilo v istem letu 332 obrti in sicer 202 prostih, 99 rokodelskih, 3 industrijske in 28 koncesijoniranih. Koncesije so bile izbrisane: 1 za knjigarno, 1 za litografijo, 3 za knjigarne, 1 za trgovino s slikami, 1 za informacijsko pisarno, 1 za zasebno posredovalnico, 1 za posredovanje pri nakupu in prodaji nepremičnin, 1 za stavbnega mojstra, 1 za zidarstvega mojstra, 1 za izvrševanje in izdelovanje kompletnih naprav za oskrbo plina, vode, kurilne in sanitarne naprave, 1 za popravilo parnih kotlov, 2 za podkovsko obrt, 1 za gradnjo naprav za napeljavno elektriko, 2 za starinarstvo, 1 za občno prevažanje oseb z avtomobili, 1 za hotelski omnibus, 3 za avtoizvožke in 5 za izvožke.

□ Konkursi in poravnave... Novo leto smo pričeli pod slabimi gospodarskimi razporeditvami. Konkursi in poravnave se nadaljujejo. Mariborsko okrožno sodišče je razglasilo konkurz nad premoženjem posestnika in trgovca Samuela Weissa iz Serdice v Prekmurju. Za konkurznega komisarja je imenovan dr. Šumenjak Slavko, sodnik, za upravitelja pa dr. Škerlak Vladimir, odvetnik, oba v Murski Soboti. Termini so: 20. januarja, 15. februarja in 22. februarja. — Poravnalno postopanje po § 1 zakona o prisilni poravnavi je uvedeno nad stavbnim podjetjem Treo Anton, sodružnik registrirane firme A. Treo in Macun. Upniške terjatve je prijaviti do 15. februarja pri okrajnem sodišču v Ptuj, poravnalni narok je dne 20. februarja istotam. Prezadolženec ponuja 40% kvoto in sicer 15% v 6 mesecih, 25% pa v 12 mesecih. — Poravnalno postopanje je uvedeno po predlogu dolžnika Antona Pernata, trgovca z deželnimi pridelki v Slovenici Bistrici. Upniške terjatve je prijaviti do 8. februarja okrajnemu sodišču v Slovenski Bistrici, poravnalni narok se vrši istotam dne 13. februarja. Dolžnik ponuja 40% kvoto.

□ Vlomil brez konca. Zadnje mesece je postalo naše mesto živahno torišče vlomilcev. Komaj so zaprli enega, ki je delal toliko pregrevane policiji in še več strahu posestnikom dobro založenih blagajn, že so se pojavili drugi, nič manj drzni svedrovc. V noči od četrtka so navrtali blagajno v pisarni odvetnika dr. Rosine, ki pa je bila prazna. Iz same jeze so nato v naslednji noči na petek napravili vno vlom in to pot z nekaj boljšim uspehom. Vlomili so v blagajno pečarskega mojstra Herička v Tatenbachovi ulici. V prostoru, kjer se nahajata blagajna, so dospeli preko zida z dvorišne strani iz Kopalniške ulice; blagajno samo pa so navrtali od strani, prav tako, kot pri dr. Rozini. Odnegli so okrog 1000 Din gotovine, prebrakali so pa vse miznice, da bi našli še kaj več plena, vendar je bil njihov trud zaman. Zanimivo je, da sta ee nahajala na dvorišču dva huda psa, ki pa nieta v omenjeni noči niti zalajala.

□ Pri smučanju si je zlomil roko 18letni trgovski vajenec Rudolf Konik. Smučal se je okrog kočice na Klopem vrhu, kjer je padel tako usodno, da je počila kost roke. Soravnli so ga na postajo, odkoder se je odpeljal v bolnišnico, kjer so mu zlomljeni ud naravnali ter ga odpustili v domačo oskrbo.

□ Najdba, ki znači smrt. Na Schmiedererjevem travniku tik Drave v Koroskem predmestju je neka oseba našla ročni kovček, v katerem se je nahajal damski dežni plašč in prazna ročna torbica. Iz te najdbe sklepajo, da je še nepoznana žena šla na tem mestu v reko ter si prostovoljno končala življenje.

Celje

□ Predavanje na Ljudskem vseučilišču. V ponedeljek 11. t. m. predava v risalnici meščanske šole višji nadzornik g. Humek iz Ljubljane o novodobni, naravni prehrani. Predavanje se začne ob 8. uri zvečer.

□ Ljudska drama Mariša v Mestnem gledališču. Clani Dramatičnega društva so sedaj po daljšem odmoru naštudirali ljudsko dramo Marišo, ki je delo čeških pisateljev Al. in Vil. Mrštika. Predstava v režiji g. Fedorja Gradišnika bo v sredo 13. t. m. ob 8. uri zvečer v Mestnem gledališču. Predprodaja vstopnic v knjigarni Gorčar in Leskovšek.

□ Smrtna kosa. Včeraj, v soboto 9. t. m. zjutraj je umrl na svojem domu v Cretu v starosti 66 let, po dolgi in mučni bolezni, nadučitelj v poklju in posestnik Jakob Stante. Pogreb pokojnika bo danes, v nedeljo, 10. t. m. ob 4. popoldne od doma na mestno pokopališče. — Njegovi duši večni mir in pokoj, žalujočim preostali pa naše iskreno sožalje!

□ Gremij trgovcev je s soglasnim sklepom načelstva na svoji seji dne 7. t. m. izvedel pomožno podporno akcijo vsega celjskega trgovstva za podporiranje siromašnih in brezposelnih slojev v območju mestne občine in občine Celje-okolica. V to svrhu se je izvolil poseben akcijski odbor, ki bo pobiral pri celjskih trgovcih darove v blagu ali denarju, nakar jih bo razdelil med najbolj siromašne in brezposelne sloje obeh imenovanih občin takoj, ko bo prejel tozadevne sezname od mestnega načelstva in okoliške občine.

□ Prijave za davek na poslovin promet za 1. 1932. Davčna uprava razglša: Za odmero davka na poslovni promet za tekoče leto oziroma za končno odmero tega davka za 1. 1931 morajo vložiti prijave v letu 1931 doseženega odn. opravljenega prometa 1. obvezniki pavšalisti, to so oni, ki ne vodijo knjig opravljenega prometa in katerih celoletni promet ni znašal čez 500.000 Din, obenem s prijavi za pridobitno, tedaj v času od 5. jan. do 5. febr. t. l., 2. obvezniki, ki vodijo knjige opravljenega prometa in katerih celoletni promet presega znesek 500.000 Din, nadalje oni, ki so zavezani javnemu polaganju računov in oni, ki jih je prištevati industrijcem, najkasneje do konca januarja t. l. Te prijave je vložiti brez ozira na to, podlega li opravljeni promet splošnemu 1 odstotnemu davku ali skupnemu davku na poslovni promet. Če so posamezni davčni zavezanci poslovali le v gotovi dobi leta 1931, imajo prijaviti le letni promet sorazmerno s prometom v času, ko so ga opravljali. Davčni zavezanci, ki prijav ne bi vložili ali prepozno ali bi prijavili manjši kakor dejanski opravljeni promet, bodo kaznovani in izgube tudi pravico pritožbe proti odmeri davka.

□ Ukradeno kolo najdeno. V torkovi številki smo poročali, da je bilo praktikanu Grobelniku iz Zalca ukradeno kolo znamke Anker iz veze gostilne »Pri Angelu«. Medtem pa je dobil Grobelnik svoje kolo že nazaj, ker mu ga je neki znanec za šalo odpeljal in mu ga kasneje zopet vrnil.

□ Predavanje o smučarstvu. Opozarjamo vse smučarje na zanimivo predavanje o smučarstvu, ki ga bo imel v torek 12. t. m. znani smučar gosp. Gnidovec iz Ljubljane ob 8. uri zvečer v risalnici meščanske šole. Predavanje bo spremljano s skioptičnimi slikami.

□ Nezgode. Alojzij Šipek, sin posestnice s Spodnje Rečice pri Laškem je pred dnevi padel na levo roko, ker mu je na cesti spodrsnilo, in si jo je zlomil. Občinski revez Blazinišek s Frankolovega je padel ter si zlomil desno nogo. — V petek 8. t. m. je gostilničarji Zličarjevi pred postajo v St. Juriju ob j. z. na gladiki cesti spodrsnilo, da je padla ter si zlomila levo roko. — Vsi ponesrečenci se nahajajo v javni bolnišnici.

□ Dve izgubi. G. Teutsch, stanujoč na Jožetovem hribu je prijavil pri predstojništvu mestne policije, da je izgubil zlat moški prstan, vreden 600 Din. — Mesarski pomočnik Alojzij Sovinec je izgubil v petek 8. t. m. na poti od mestne kladnice do Aleksandrove ulice med 13. in 15. ur denarnico, vredno 30 Din, v kateri je imel 3 bankovce po 100 Din in 3 »kovače«. Denar oziroma prstan, naj se

Ptuj

Gregorčičev večer. V nedeljo 10. t. m. priredi »Prosvetno društvo« v Ptuj v dvorani minoritskega samostana Gregorčičev večer. Začetek ob 3 popoldne. Predava dr. Alojzij Remeč. Po predavanju sledi petje in deklamacije. Vstopnina prosta.

Tedensko službo požarne brambor ob 11. do 18. t. m. ima prvi vod, druga desetina in sicer fotovod Ernest Daseh in desetnik Vincenc Zajšek. Rešilni oddelke: šofer Ervin Damiš in desetnik Friderik Mahač, od moštva Ernest Regula in Herbert Murko.

Statistika ptujске bolnišnice. V letu 1931 je bilo sprejeto v ptujsko bolnišnico 1381 bolnikov, kar znaša 25.946 oskrbovalnih dni. Je to najvišje število oboj obstoja bolnišnice. Večina bolnikov se je zdravilo na kirurškem oddelku, na medicinskem oddelku so bili le tuberkulozni bolniki. Hiralnica je vedno prenapolnjena. Normalno stanje znaša 170, vendar jih je v stalni oskrbi 176 do 180, tako da je vsak kotiček, celo hodnik, zaseden.

Zivinski sejm. Na živinski sejm dne 5. t. m. je bilo prignanih 150 krav in telic, 139 volov in bikov in 58 konj, skupaj 347 glav. Prodano je bilo 171 glav. Cene krav 1,25—3,50 Din, telic 3—4,50 dinarjev, volov 2,50—4,25 Din, bikov 2—4,25 Din in konj 400 do 2400 Din.

Na svinjski sejm dne 7. t. m. je bilo prignanih 109 svinj, prodanih pa 56. Cene mastnih svinj 6,50—7 Din, polmastnih 5—6 Din in pršutarjem 5—6 Din. V splošnem so cene nekoliko poskočile. Prihodnji živinski sejm bo 19. t. m.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Novo jaslice. Naše požrtvovalne Marijine družbenice so naročile lepe nove jaslice, ki so bile že za božič napravljene in postavljene v cerkev. Vse jih je hodilo in jih hodi gledat, zlasti jih jako rada ogleduje mladina.

Na ledu je spodrsnilo v petek zjutraj gospej Tereziji Zličar, gostilničarki v Katoliškem domu. Pri padcu si je zlomila levo roko. Zdravi se v celjski bolnišnici.

Begunje pri Cerknici

Občni zbor prosvetnega društva. Danes se vrši ob 3 popoldne v Domu občni zbor Kat. prosvetnega društva. Ob tej priliki se bo ustanovil fantovskosportni odsek društva. Zato so vabljani tudi fantje, ki imajo željo sodelovati pri tem odseku.

Naš oder. Preteklo nedeljo so igralci prosvetnega društva z velikim uspehom igrali klasično dramo španskega pisatelja Calderona »Sodnik Zalamejski«. Obisk je bil za sedanji čas prav dober. — Za nadaljno dobo je v programu Molierova komedija »Namišljeni bolnik« za predpust, in Medvedova drama »Za pravdo in srce« za Veliko noč.

Iz raznih krajev

Dev. Mar. v Polju. Kino »Polje« predvaja danes ob 4 in 8 popoldne zvočni film »Greifer« — Kdo je morilec. — Prosveta pa priredi jutri ob 8 zvečer prosvetni večer v domu. Vstopnina prosta proti predložitvi članke izkaznice. Predaval bo g. kurat L. Jalen.

Tržič. Prosvetno društvo nam danes pokaže v filmu dobrega vojaka Švejka. Da vidimo, kako so ga naši igralci lani znali na odru posnemati. Jutri pa predava o Vatikanu in katakombah gosp. kaplan Viktor Zakrajšek. G. predavatelj je bil že sam v Rimu in nam bo s skioptičnimi slikami in z zakladom svojih spominov gotovo lepo ustregel.

Meste pri Komendi. Odkar ima tukajšnje prost. gas. društvo svoje prostore, se udeležuje tudi na prosvetnem polju. Ustanovil se je pevski odsek ter nam je pod vodstvom pevovodje J. Heybala že pel pri maši v naši cerkvi, ter namerava zopet na Boštjanovo nedeljo, ker je sv. Boštjan cerkveni patron. Društvo uprizori v nedeljo, dne 17. t. m., veseloigro »Teta na koncu« v prostorih Prosvetnega doma v Komendi. Čujemo, da tudi pevski zbor zapoje par pesmi. Elektriko so nam obljubili za konec januarja, vendar mislimo, da se bo še zavleklo do srede februarja.

Zagorje. Danes pride k nam gostovat Krekova mladina iz Trbovelj. Igrali bodo igro »Lovski tate«. Začetek ob pol štiri popoldne v društvenem domu. Prihodnjo nedeljo bo igrala naše prosvetno društvo v Trbovljah »Zlatorog«.

Slovenjgradec. »Mlini pod zemljo« ali zadnje ure poganstva v Rimu, je naslov igri, katero priredi danes fantovski odsek Kmet. bralnega društva v Starem trgu ob 3 popoldne v dvorani pri Karnerju. Igra je posneta iz 4 stoletja iz dobe vladanja cesarja Teodozija ter živo prikazuje oholost in oblastnost tedanjih poganjskih svečnikov, na drugi strani pa odločen nastop in neomajno zaupanje v Boga. Ljubitelji lepe igre in poštene zabave so vkladno vabljani.

Hajdina pri Ptuj. Komaj smo vsaj nekoliko preboleli nenadno smrt dobrega Franca Pintariča, že je kruta smrt vzela iz naše srede dva fanta in eno vdovo-posestnico, ki so vsi trije bili pokopani v petek, 8. januarja.

Središče ob Dravi. Danes zvečer se vrši v Društ. domu proslava 70-letnice Slovenske smrti. Na sporedu so deklamacije, pesmi, žive slike in slavnosti govor g. prof. Fr. Kovačiča iz Maribora.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Nedelja, 10. januarja: 8.00 Ing. Eiselt: Mlekarstvo. — 9.00 Prof. Jarc: Regulacija Ljubljane in kultura ljubljanskega barja. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 P. dr. R. Tominec: Galerija slovečih konveritov. — 10.30 Dr. Pavel Breznik: Basel. — 11.00 Salonski kvintet. — 12.00 Cas, poročila, plošče. — 15.00 Dr. Fr. Veber: Poročilo o rezultatih experiment. fonet. studije. — 15.15 Dekliška ura: gđc. A. Lebarjeva (Pogled v dvorano prednikov). — 15.45 Dvoboj na harmoniki: Magister in Kokalj. — 16.15 Samospevi g. Lovra Korenčana. — 16.45 Salonski kvintet. — 20.00 Komorni trio: violina ga. Brandlova, čelo ga. Lobe-Folger, klavir g. Stritol. — 21.00 Samospevi g. Marjana Rusa. — 21.45 Salonski kvintet. Vmes poročila in časovna napoved.

Ponedeljek, 11. jan.: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Prof. Fr. Pengov: Iz anatomije in fiziologije človeškega telesa (Mesna ali rastlinska hrana?). — 19.00 Dr. L. Burian: Češčina. — 19.30 Zdravstvena ura: Zima in zdravje II. del, direktor dr. Ivo Pirc. — 20.00 Leharjev večer: sodelujeta ga. Štefka Poličeva in g. Jože Gostič, solista ljubljanske opere. — 20.45 Operetna glasba, izvaja salonski kvintet. — 22.00 Cas in poročila.

Torek, 12. januarja: 11.30 Šolska ura: Značaj naše narodne pesni, prof. Kramolec. — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 17.30 Otroški kotiček (Manca Komarova). — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. — 19.30 Dr. Veber: Experimentarno fonetični studij. — 20.00 Dr. M. Justin: Kako se ubranimo strupenih piinov. — 20.30 »Veste«, drama (člani ljublj. drame). — 22.00 Cas, poročila. — 22.15 Salonski kvintet

Dragi programi

Ponedeljek, 11. januarja:

Belgrad: 12.05 Radio orkester. 20.00 Radio orkester. 21.30 Vokalni koncert. — Zagreb: 12.30 Plošče. 20.30 Vokalni koncert. — Budapest: 12.05 Radio orkester. 19.40 Koncert filharmoničnega orkestra. 22.15 Prenos iz Newyorka. — Dunaj: 12.20 Opoldanski koncert. 20.00 Vedralni koncert. 21.00 Karneval na Dunaju. — Rim: 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert. 20.00 Plošče. — Milan: 12.00 Pestra glasba. 20.45 Komedija Pestra glasba. — Langenberg: 13.05 Operni koncert. 20.00 Radio orkester. 22.20 Plesna glasba. — Stuttgart: 13.00 Zabavna glasba. 20.00 Operna glasba. 21.00 Komorna glasba. — London: 19.30 Koncert godbe na pihala. 22.15 Amerika in radio. 20.35 Plesna glasba. — Berlin: 20.00 Koncert. 22.00 Ljudska glasba. — Barcelona: 13.30 Radio sekstet. 21.05 Radio orkester. 22.00 Vokalni koncert. 20.30 Jazz. — Praha: 20.00 Koncert češke filharmonije. 22.15 Prenos iz Newyorka. — Toulouse: 20.30 Argentinski orkester. 20.45 Moderna simfonična glasba. — Trst: 13.00 Pestra glasba. 22.15 Pestra glasba.

Torek, 12. januarja:

Belgrad: 11.05 Radio orkester. 19.30 Vokalni koncert. 20.30 Zagreb. — Zagreb: 12.30 Plošče. 17.00 Radio orkester. 20.30 Komorni koncert. 21.30 Vokalni koncert. — Budapest: 12.05 Opoldanski koncert. 18.30 Operni prenos. 22.30 Ciganjska glasba. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. 20.35 Jadrano letanje. 21.00 Josip Strauflov koncert. — Rim: 21.00 Pester koncert. Komedija. — Milan: 12.15 Pestra glasba. 21.00 Simfonični koncert. — Langenberg: 13.05 Operni koncert. 20.30 Romantične improvizacije. — Stuttgart: 19.45 Koncert. 20.30 Romantične improvizacije. — London: 21.00 BBC koncert. 22.15 Pester program. — Berlin: 20.00 »Kean«, komedija. 21.10 Richard Strauf-ov koncert. — Barcelona: 13.30 Radio sekstet. 21.00 Operni prenos. — Praha: 21.00 Cimbale. 21.30 Kvartet. — Toulouse: 19.45 Koncert vojaške godbe. 20.30 Operne pesmi. 22.00 Moderna simfonična glasba. — Trst: 13.00 Pestra glasba. 22.15 Pestra glasba.

FOTOAPARATE

svetovnih trvdč Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

SODOBNE ATENE

FRANCE STELE

Sodobne Atene so nazorno zrcalo usod Grčije, ene izmed velikih evropskih kultur. Še danes je v njih jasno viden prerez plasti, skozi katere je prerasla evropska kulturna misel od tam, kjer ob Erehtionu na Akropoli zgodovina kliče iz mitosa bajne davnine, v kateri se še mešajo pojmi človek, žival in bog, pa do sodobne prosvetljenosti, ki je

proglasitvijo enakopravnosti vseh, posameznikov kakor narodov, vzbudila k novemu življenju tudi večstoletno zimsko spanje kulturne in duhovne pasivnosti spečo Grčijo. Dobe večkratnega takega spanja so zasule s prahom in peskom pozabljenja in počitka tudi spomenike sijajnih dob procvita, v katerih so Atene že nekajkrat korakale na čelu vsega človeštva, vodeč ga k novim spoznanjem v verstvu, filozofiji in umetnosti.

V dolgotrajni dobi tujih vladavin od rimske do zadnje, turške, so vsi Grčiji z Atenami vred preplavili barbari tako temeljito, da je pozabljala celo svojo veličastno svetlo preteklost. Slovanska in arnavska krajevna imena so zamenjala slavna stara, zemlja je pokrila razvaline in celo jezik se je gubil v pozabljenje. Prebivalci nekdanje slave Elevidi bi potniku ne vedeli ničesar povedati o nji in ob njenem imenu bi zmigovali z ramami; ob ponosnih Mikenah pa se še danes šopirijo slovanski Harvati z arnavskim prebivalstvom, in o »lepi Menelajevi Heleni«, pri kateri se potnik danes ustavi na požirek vina in skromno zakusko, bi še pred sto leti domačini bržkone ne vedeli dosti, čeprav se je takrat pod nič manj kot Mikene slavnim sosednjim Argosom in v Navpliji porajala nova Grčija.

Ta nova Grčija je v stoletju svojega obstoja izvršila pravi čudež. Iz konglomerata nezavednih in ubornih prebivalcev svoje zemlje je ustvarila zopet grško narodnost. Iz jezikovnega konglomerata, nastalega v stoletjih, je vzbudila k novemu življenju grški jezik. Iz globin zemlje je dvignila dokaze o svoji sijajni kulturni preteklosti, ugotovila ležišča nekdanjih slavnih mest in svetlišč ter slovanska arnavska krajevna imena nadomestila s starimi, posvečenimi po tradiciji evropske kulture in znanosti, v kateri je ves čas živel njihov spomin.

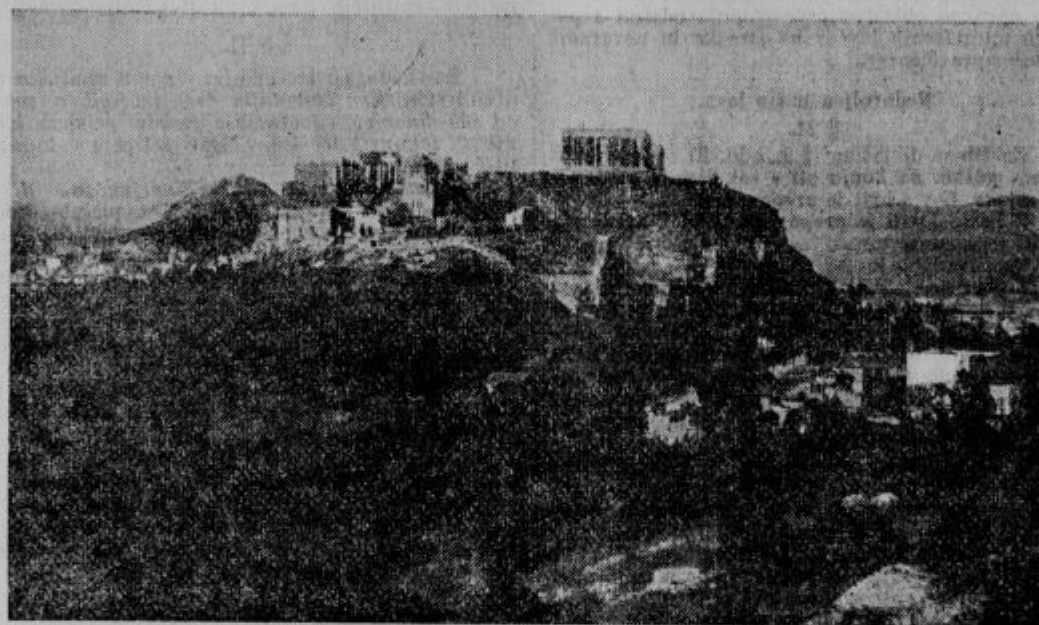
Tudi Atene, kulturno prestolnico starega sveta, je dvignila ta doba k novemu življenju. Njihovo rojstno leto je 1834, ko so bile iz romantične ideje takratne sodobnosti, ki je kumovala vstajenju Grčije, proglašene za prestolnico nove grške države. Takrat je šlo v glavnem severno od Akropole ležeče čisto orientalsko označeno mesto kakih 2000 prebivalcev. V stoletnem razvoju do danes pa so narasle na pol milijona. Cel mestni kompleks skupno z več kilometrov oddaljenim Pirejem in Faleronom, do katerih se praznina naglo polni, pa šteje že blizu enega milijona ljudi. Za stoletno proslavo prestolnih Aten bo to število verjetno tudi doseglo.

Ze pogled na mestni načrt Aten in okolice nam mnogo pove o njihovem značaju. Iz dveh jeder se razvijajo Atene bodočnosti, iz novih Aten, zasnovanih po enotnem pravilnem načrtu s središčem v trgu Omóniji in od Pireja, ki se v svojem jedru naslanja na obrežje prastarega pristanišča. Pravilni, po pravokotnem križanju cest in ulic zasnovani floris novih Aten zadene na jugu na nepravilen sistem srednjeveških in orientalskih Aten, ki se raztezajo od Akropole, okrog nje in proti zahodu. Južneje od tega dela, deloma od nje oklenjen, leži teritorij antičnih Aten, mesto razvalin in izkopnin s središčem v Akropoli. Če si ogledamo še periferijo tako Pireja kakor posebno Aten, ugotovimo, da je njena sedanja razsežnost povzročena predvsem po novih naselbinah malih hišic grških izseljencev iz Male Azije.

Zunanja slika mesta je impozantna, pravzeto morje hiš, ki se razliva od osrčja med Akropolo in trgov Omónijo na vse strani po Atiški planoti, položeni kot obširen hotel med gorske hrbte Hymeta, marmarnega Pentelikona, gozdnate Parnesa in Egaleosa z odprtino proti morju, eni najvažnejših gospodarsko političnih podlag pomembnosti Aten. Od severovzhoda proti jugozapadu poživlja enolično sliko tega belega morja hiš vrsta nizkega gričevja z arhitektonskimi poudarki na Akropoli in Lykabetu. Največji pregled čez mesto dobi potnik, ki pride od Elevidi mimo nekdanjega samostana Dafni, po sveti eclezijski cesti, najlepši cesti sodobne Grčije, ko se spusti po zadnjem klancu v kotlino. Lepši je pogled z Lykabeta, ker ima odprto možnost pogleda do morja na Akropolo. Neprekosljiv v svojih razpoloženjskih in krajinsko estetskih vrednotah pa je razgled z Akropole same. Pod njo je morje hiš in šum velemesta, odetega v prah in hrust, tu gori je mir, in pred vsem drugim lepota. In sicer čista lepota, ker je preveč neresnična, bolj privlačna kot otopljiva ter spreminja svojo bogato vsebino po razpoloženju dnevnega in letnega časa, pa nič manj po razpoloženju duše, ki jo pride užiti. Na severovzhodu se Akropoli odziva s svojo belino kapelica vrhu Lykabeta; mistična resničnost bizantinske Grčije, ki je še živa in utripajoča kakor lučke pod njenimi okajanimi oboki, odzdravlja fantomu antike. Če pogledaš na jug in jugozapad, ti oko obvisi nad morskimi sinjino, poboja obrise Salamine, išče mimo njih in preko njih v daljine in davnine. V daljine proti Istmu, Peloponezu in Kreti, v davnine preko Miken in Krete v Egipt in Orient ter se vprašuje, zakaj je ta Akropola, na kateri stoji, morala postati srce antične in sodobne Grčije. Mitos in zgodovina se pleteta nad tem morjem v pestro stkan pajčolan bajke in zgodovinske resnice; na Akropoli ob Pozejdonovi razpoki pod Erehtionom se osredotočuje bajka, ob preranjenosti umernosti in oddaljenosti ter tenkočutni eleganci Partenona pa zgodovina. Enkrat se potnikova misel oklene njih dveh, nato zaplove

v daljine in davnine, pa se zopet vrača in sanja doživlja čudo zgodovine.

Akropola je še danes pravo srce Aten, srce, ki ga vzljubiš in si spočiješ ob njem. Če se v davnine zatopiš, vidiš, da je bila nekdanj še več, bila je oltar Aten; na Areopag pod njo pa gledaš kot na prižnico, s katere se vedno zveni glas Pavlove pridige, ki jo poslušajo tišina razlita nad vse mestno morje pod njim, le v globini nekje še golši moten ugovor, ki se pa, tako se zdi, tudi kmalu zaduši. In še dalje tolmači duševno oko in obvisi nad zborovalnico starih Aten, nad Pnyksom, kjer je beseda ljudskih voditeljev zvenela pomembneje in monumentalneje kot kjerkoli drugod na svetu. Pa ne samo oltar in duša porušeni Aten antike je Akropola, ona ni nič manj estetska duša sodobnih Aten. Da ni nje in bele kapelice na Lykabetu, bi bilo to morje hiš brez duše, brez poleta, brez estetske zaostritve. Bela golobica na Lykabetu in v zlato kopreno ogrnjena krona stebrišč na Akropoli pa morda polet k solncu, ki se zvečer dolgo ne more ločiti od Partenona, in k čisti belini luči, ki je prižgala svetilnik na Lykabetu. Kadar v vrvežu atenskega pouličnega življenja uho oglušijo, oko otopi od dolgočasne enoličnosti uličnih slik, potnik nenadoma uzre Akropolo ali Lykabeta, se vzradostuje, oživi in osvobodi moreče vsakdanjosti. Nasprotje med Akropolo in mestom je toliko, da deluje ona vedno le kot

Akropola v Atenah

vzvišen privid in nikdar kot vsakdanja groba resničnost. Brez Akropole in Lykabeta atenske lepote ni.

Kakor smo že pri pogledu na floris sodobnih Aten ugotovili, obstaja njih mozaik iz raznih elementov, ki so v glavnem antični, bizantinsko srednjeveški, orientalski in sodobni. Kakor so se sicer vsi ti štirje elementi v zunanji sliki že popolnoma strnili v neločljivo estetsko enoto, tako kaže notranja slika atenskega mesta še vedno četvero popolnoma različnih obrazov.

Obraz sodobnih Aten, ki so po svojem obsegu vse naokrog zalile one tri mnogo skromnejše po obsegu, je obraz mesta devetnajstega stoletja, zasnovanega v času romantike s posebnim ozirom na antiko. Bavarski arhitekti so zasnovali to mesto s središčem v trgu Omóniji tako, da se sem stekajo radialno vse glavne žile prometa, med njimi pa je razpeta precej prisiljeno ž njimi soglasna mreža pravokotne s križajočih ulic in cest. Trg Omónija, promet, središče novih Aten, ki bi do neke mere moral biti estetsko oporišče njihove arhitektonske izgradnje, je brez najenostavnejših estetskih vrednot, samo slučajno, čisto mehanično vozlišče prometa. Neorientirani potnik smatra središče z vhodi k podzemeljski postaji električne železnice tipa pariškega metroja za monumentalizirano podzemeljsko stranišče. S tem je zadosti označena estetska nesmotnost, ki ni značilna samo za to prometno srce sodobnih Aten, ampak za novo mesto sploh. Ulice so z malimi izjemami enolične, dolgočasno ravne, posamezna poslopja brez prave estetske ambicije, razen one, ki je tako značilna za romantično arhitekturo poprečnega Dunaja in Monakovega srede devetnajstega stoletja. Vmes se danes šopiri zopet poprečna, po svojih dimenzijah pa čisto drugače od stare, arhitektura sodobnih evropskih velemest. Ta pogosto grozi zakriti dosedanje lepe poglede na Akropolo in tako preti, da bo uničila, če ji pametna gradbena politika ne zajezi toka, tradicionalno, na Akropolo najožje navezane estetiko zunanje in notranje slike dosedanjih Aten.

Monumentalna stran sodobnih Aten se osredotočuje v glavnem na dve vzporedni, od Omónije proti jugovzhodu do nekdanje kraljeve palače vodeči ulici, koncu katerih leži pred omenjeno palačo drugi glavni trg sodobnih Aten, Synagoga (konstitucija). Važnejša v estetskem ozirom je Odos Panepistimij — Univerzitetna ulica, ob kateri se osredotoča atenska znanost. Tu je univerza, akademija, arheološko društvo, katoliška katedrala in za nas rad fresk Jurija Šubica poseben zanimiva palača slavnega raziskovalca Troje in Miken Schliemann t. zv. Ilju mélatron — Trojanjska palača. Ta stavba je tudi arhitektonska zanimiva. Za dobo romantičnega klasicizma pa sta značilni in arhitektonske pomembnejši univerza, ki je bila postavljena l. 1837 po načrtih slavnega danskega arhitekta Hansena, ter akademija po načrtih dunajskega arhitekta Teofila Hansena. Kakor je tudi skupina univerze, knjižnice in akademije učinkovita in za zgodovino arhitekture v sredi devetnajstega stoletja pomembna, toliko ostali del te ceste ne ustreza temu svojemu oporišču. Pravzeto neenotna je posebno sedaj po novih stavbah nji vzporedna Odos Stadiu. Klasični arhitekturi srede devetnajstega stoletja pripadajo tudi Narodni muzej in politehnika na Odos Patisijon.

Ulično življenje sodobnih Aten je že precej izgubilo nekdanji orientalski značaj. Le zvečer se zopet pojavi oglušni krik in vik in drendaj orientalskih ulic in bazarjev. Takrat zažive premnoge kavarnar, mlekarne in točilnice piva z majhnimi mizicami postavljenimi na trotuar. Pogosto neprodna gaječa se drenja na Omóniji in posebno na začetku Univerzitetne ulice pred točilnico piva in gostilnico Ivi (Hebe). Takrat pridejo do volje tudi premnogi prodajalci srečk, ki v gručah tekmujejo, kdo bo drugega prevpil, prodajalci večernih časopisov, med katerih kričanjem pada v basu izgovorjeni »Étnos« kakor ohripla avtomobilska hupa, prodajalci čokolade in raznih malenkosti, prodajalci okusnih soljenih mandljev in drugi kričaji. Poleg prodajalcev srečk so za atensko ulico značilni dalje posebno na Odos Stadiu, Ermu in Atinas in na obrežni cesti v Pireju pri svojih mizicah sedeči menjači denarja. Pred njimi sem imel iz početka velik respekt, ker sem prišel doli s prepričanjem, da je Grk velik slepar, pozneje sem se pa prepričal, da se tudi pri njih pri vsaj majhni pazljivosti menja čisto dobro, pogosto po prav ugodnem dnevnem kurzu. Značilnost ulic vzhodnih mest so dalje posebno značilni čevljev. V Grčiji jih je tem več, čim bolj umazano je mesto in ti sede na vseh oglih; s točenjem na svojo pručico te opozarjajo na svojo navzočnost in potrebo, da si daš očistiti čevlje; sledijo ti v ka-

varne in restavracije in ti med jedjo in pri brivem med britjem pod mizo čepe snažijo čevlje in o res za najnižjo ceno. V Atenah rešujejo sedaj problem te mestne nadloge na ta način, da ustanavljajo velika čistilska podjetja nameščena v vežah hiš. Tu ti po pet do deset čistilcev čisti čevlje pod vodstvom podjetnika, ki je navadno tudi čistilec klobovk.

Ene stvari iz okvira orientalskega življenja večernih Aten pa ne bom pozabil nikdar; to je večerno življenje na Odos Atinas. Ob tej ulici, ki vodi od Omónije v smeri na Akropolo, je glavna tržnica in tudi središče malega pouličnega trgovstva. Posebno ob sobotah zvečer vlada daleč okrog glavne tržnice nepopisna gužveča, odmevajoča od tolikoga kričanja, kot ga menda še nikjer nisem slišal. Pridi že od Omónije ali od Akropole, povsod boš opazil, kako se proti tržnici gnječa in kričanje naglo stopnjuje in preide pred, in posebno v jarko razsvetljeni tržnici v nerazločno prelivanje in valovanje rjavejših glasov ter v toliko gnječo, da le s potrpljenjem in neprestanim postajanjem moreš skozi njo. V polni nočni razsvetljavi je ta tržnica impozantna; v raznih oddelkih se ponujajo vsake vrste živila, posebno pa mesovje kakor s slik posneto. Klasične geste ti ponujajo sedaj to sedaj ono; skozi množico, ki se le s težavo prevriva, pa švigajo sem in tja v dolge, kravato rdeče predpasnike oblečeni kot živi pekleniški urni mladi mesarji. Miklavžev semenj z vsemi Miklavži in parklji se skriva po svoji bajni osvetlitvi in pravilni romantiki pred tem mesnim trgovom.

Po dnevu se ta orientalska romantika bazarja in kavarnar umakne pred evropskost, ki niti od daleč ne da slutiti večernega temperamenta. Promet je tudi po dnevu velik. Značilna je posebno velika množina avtomobilov. Atenci trdijo, da jih sorazmerno nobeno mesto nima toliko.

Bizantinsko srednjeveški obraz Aten kakor tudi njegov naslednik in dopolnilni orientalski obraz Aten ne nastopa nikjer več čisti ampak redno ali preplavljen s sodobnim značajem ter omejen na posamezne objekte ali pa se javlja kakor n. pr. v najbolj slikovitem delu Aten ob Keramejku in na severnem pobočju Akropole večinoma oba združena in prepletena med seboj.

K srednjeveškemu bizantinskemu obrazu Aten spadajo predvsem male cerkvice osrednjega florisa s tipičnimi bizantinskimi kupolami in stenami zidanimi v tipični bizantinski mešani tehniki, kjer vrsteče se plasti opeke in kamena porablja ob enem za dekoracijo. Posebno iz opek so bizantinski mojstri znali sestavljati zavidne dekorativne umetnine. Glavne teh atenskih stavb, ki pripadajo IX. do XII. stoletju, so t. zv. mala metropola tudi Panagija Gorgopiko imenovana, ki je slavna v umetnostni literaturi vsled množine dekorativnih reliefov vzdane v njeno zunanjšičino, dalje Kapnikareia in sveti Teodorji. Poleg več drugih dopolnjujeta mistični milje teh zgradb posebno Panagija Spilitisa visoko gori na južnem pobočju Akropole, ki predstavlja tipljeno cerkevno špižo, ter kapelica na Lykabetu. Notranji milje teh stavb je povsod isti: temnači obokani prostori, okajene stene, brleče svečke nad obsežnim skupnim svečnikom, kadeče oljnatelce pred ikonami s srebrnimi oblekami, navadno neumet-

niško obnovljene resne stenske slikarije in mrki asketski obrabi starih ikon. To je milje vzhodno-kriščanskega cerkvenega prostora, ki je našim cerkvam popolnoma tuj. Pa tudi novejšje razkošnejše bizantinske cerkve ga nimajo več. V njih umetniški konceptji kakor v načinu njihove slikarske okrasitve se le prepogosto čuti vpliv zapadno verske romantike, v izvršitvi pa umetniška nedozorelost.

Tretji obraz, orientalski, je za površnega opazovalca izginil prav tako kakor v Beogradu. Zunanje značilnosti atenskega mesta pred sto leti, minaretov ni več. Ohranila se je samo ena izmed mošej, ki pa tudi še nima več minareta, in dvoje pol razpadlih hamamov — kopeli; vse drugo je zapadlo pozabljenju in poplavi novih Aten. In vendar je še kljub temu orientalski obraz tudi v sedanjih Atenah močno sočiniteelj. Kakor smo že videli, še močno ovladuje poulično posebno bazarno in kavarniško življenje čeprav brez tipljenih orientalskih zunanosti obleke in navad. Pa še nekje je ohranjen v najprejnejših starih delih Aten v okolici Keramejka in severno od Akropole, kjer se tesno družijo z raztresenimi ostanki srednjeveško bizantinskega obraza. Tu je še nekaj ulic, katerih slikovitost spominja na znane slikovite in v tem pogosto neprekosljivo popolne dele starega Soluna in drugih orientalskih mest Balkana. Slikovitost vedut je tu tolika, da v tem prekaša druge higijenski in monumentalno daleč naprednejše dele mesta. Belina teh preprostih, pogosto le za silo stoječih zidov, posebno kakoga zatlišnega, čeprav skrajno majhnega dvorišča, je tolika, da potnika prevzame očividna ljubezen, s katero so oblikovana ta borna človeška bivališča. Ta značilna belina orientalskega miljeja v Atenah in v Grčiji sploh je postala naravnost znanik atenske mestne slike in njen nepogrešljiv estetski element v kapelici vrh Lykabeta. Teodor Däubler je razpravljaj pred leti tudi v Ljubljani o »beli antiki«, čeprav on prav tako dobro ve kakor mi, da je bila klasična antika pestra in to celo tam, kjer bi vsled trdovratne tradicije najmanj pričakovali, na Partenonu ter da je brezbarvna antika samo fikcija romantičnega klasicizma. Ravno Grčija s svojo tako značilno beloto, ki je estetski element tolikih preprostih otočih mestec, tolikih kapelic v bregovih ob zelenju par dreves in ki je najbolj klasična in neopozabnih, kot bela morska pena na robove strmih bregov obešenih seliščih očarljivega otoka Santorina, me je prepričala o tem, da Däubler ne more imeti prav, in da je belota element orientala na Balkanu in njegove skromne a slikovite in s te strani nadvse rafinirane kulture bivališča.

Četrta in poleg sodobnega najbolj živi obraz Aten pa je antični. Njegovo estetsko vlogo, ki se javlja predvsem v Akropoli, smo že označili. Toda on obsega več kot Akropolo samo in je obenem tisti obraz, ki ve največ povedati čustvu pa tudi razumu popotnika. Vse je v razvalinah pa vseeno vse glasno in neprestano govori. Sprehod skozi to mrtvo mesto na in okoli Akropole, pod Areopagom, na Muzejonu in Pnyksu, ob glavnih mestnih vratih antičnih Aten pri dipilonu in na antičnem pokopališču s spomeniki od petega stoletja naprej na Keramejku — lončarskem predmestju — spada med najučinkovitejše, kar poznam s svojih potovanj. Neprehoma delujeta napeto razum in srce; človek se čuti sproščena kot pri vživanju največjih umetnin in tako prevzetega kot samo ob najslovesnejših trenutkih v življenju. Kaj je tu večje in jačje, priučen spomin ali absolutna imanentna vrednost spomenikov samih, o tem se ne da razpravljati. O iluziji večne čeprav nepopolne in oškodovane forme se da govoriti pač pri Akropoli; tu je tudi doživetje kljub nepopolni realnosti najresničnejše in najotipljivejše. Na Areopagu in na Pnyksu pa slušiš okrog sebe samo roj nevidnih četalcev, ki jih poznaš iz literature in zgodovine in se toploti počutiš v nemem razgovoru z njimi, ko ti realnost doslej odkritih ostankov vendar tako malo ve pokazati. Drugače je na Keramejku: Eden najbolj zapuščenih in siromašnih delov sedanjih Aten leži tod okrog; v njem ne ravno dobro oskrbovan gaj značilnih tožnih in za grško krajino tako značilnih cipres; pod njim pa najučinkovitejše pokopališče sveta in menda tudi najstarejše toliko ohranjeno, da še more govoriti direktno besedo. Tu je spomenik s monumentalnim bikom na vrhu, tu je drug predstavljajoč junaka mladeniča na konju v borbi, tu so drugi s tožnimi družinskimi prizori ločitev z umrlimi, pa zopet vrči, ki označajo grobe devic ali preproste pa z nepopolno lepočutnostjo oblikovane preproste stéle — navpične spominake plošče — s palmelnimi vrhi in napisi. Na tem pokopališču je to do nedavnega stal iz vseh umetnostnih zgodovin znani neizrecno tožni spomenik Hegesó, ki opazovana od služkinje prebira s prsti okras, ki ga je nosila in se tožno spominja radosti življenja. Potnik, ki ljubi milje, v katerem bi ta spomenik neznanško veliko pomenil, obžaluje, da so ga v naših dneh prenesli v muzej, kjer nima več tiste tople govorice kakor jo je imel med svojimi osamljenimi drugovi pod cipresami na Keramejku.

Sodobne Atene so kakor ogromen kolos, čegar nerodno telo se valja v prahu in pesku nižine, gredo pa mu predstavlja Akropola ovrčana s krono stebrišč, ki v luči solca zlato žarijo. Kakor ogromen želodec je Omónija tam na severu; vse se steka vanj in iz njega zopet prehaja po udih, ki so se razlegli na vse štiri strani sveta. Z velikansko roko je kolos že segel za Lykabeta in ga objel. Drugo je položil proti jugozapadu in jo iz vseh moči nateguje, da doseže v Pireju element, po katerem tisočletja hrepeni, morje. Kljub Univerzitetški cesti in mnogim zavodom, kjer še goji znanost in umetnost, je duša Aten še vedno na Akropoli. Tu je polet, domišljaja, navdihovanje, osvobodjenje, tu je še tista katharza — očiščenje, prerodenje, ki ga je antični svet pričakoval od svoje dramske umetnosti. Akropola ni samo simbol vedrega duha; prav ona pomenja tudi napredek. Malo nižje doli pod propilejami na Areopagu sta si podala roko dva duhovna svetova, eden, ki je zahajal kakor solnce ožarjen od največjega razmaha umetnosti, drugi, ki je mlad in še nezraben prevzemal njegovo dedščino. Palas Atena in Apol sta se tu umaknila pred Neznamim, o katerem je prinesel Atenam vest iz Savla prerogi jasnovidec Pavel. Akropola je predvsem simbol in viden dokaz napredujočega duha; od mitosa pravadnine preko filozofije najmodrejših duhov antike do spoznanja enotnega duhovnega božanstva.

Novi lovski zakon

Novi lovski zakon, podpisan 5. decembra 1931, prinašamo v izveščku.

I. Splošne odredbe

Lovska pravica.

§ 1.

Lovska pravica je izključna upravičenost na določenem ozemlju (lovišču) vsakovratno divjačino zasledovati, loviti ali ubijati, prisvajati si njene odpadke uporabljive dele (kakor rogove itd.), a pri divji perjadi (jajca) ter gojiti in razmnoževati po lovopustu zaščiteno divjačino, kolikor ni s tem zakonom drugače odredeno.

Lovska pravica je združena z zemljiško lastninsko pravico ter pripada zemljiškemu lastniku, toda lastnik jo more izvrševati ter se z njo okoristiti samo po odredbah tega zakona.

Razdelitev divjačine.

§ 2.

Divjačina se deli v tri vrste:

I. v divjačino, zaščiteno z lovopustom (lovno prepovedjo);

II. v nezaščiteno divjačino;

III. v zverjad.

I. K zaščiteni divjačini se prišteva:

1. Dlakava divjačina: jelen, damjak, gnila, kozorog, divja koza, divja ovca, zajec, planinski zajec, zajec kamenjar.

2. Pernata divjačina: divji petelin, veliki, divji petelin, mali (ruševac), navadni fazan in ostale fazanske vrste, jereb, belka, poljska jerebica, kotorna, prepelica, kosce, stepna kokoška, divji golobi in grlice, droplje, labudi, žerjavi, vodne putke, ključni, pribe, divje race, divje gosi.

II. K nezaščiteni divjačini se štejejo:

1. Dlakasta divjačina: divja svinja, lisica, jazbec, šakal, kuna zlatica, kuna belica, dehor, hermelin, podlasica, vidra, vidra močvirnica, medvedica, kunec, ververica, polh, tekunica, hrček.

2. Pernata divjačina: orli, sokoli, kanje, škariniki, jastrebi, skobci-kragulji, lunji, sove, krokar, vrane, čaplje, škorklje, žagarice, pelikani, kormorani, čigre, galebi, potapljalci.

III. Zverjad: medved, ris, divja mačka, volk.

§ 3.

Lovski upravičenec in z njegovim dovoljenjem tudi druge osebe imajo pravico loviti in prisvajati si po predpisih tega zakona vsako divjačino in zverjad.

Lastnik, zakupnik ali uživalec posestva imajo pravico v svoji ograjeni naselbini ali na ograjenem dvorišču ujeti in ubiti nezaščiteno divjačino (§ 2, odd. II.). Zverjad kakor tudi divje svinje sme na področju svojega posestva vsakdo uničevati, toda s strelnim orožjem samo v krajih, ki so po tej vrsti divjačine ogroženi.

Z banovinsko uredbo po čl. 90. ustave se bo objavilo, kateri kraji so proglašeni za ogrožene in katero vrsto divjačine je dovoljeno ubijati s strelnim orožjem.

Ris, volk, divja svinja, jazbec, divja mačka, dehor in hrček pripadajo onemu, ki jih je ubil na zakonito dovoljeni način. Vsa druga zverjad in divjačina pripada lovskemu upravičencu.

Lastna lovišča

§ 4.

Lovsko pravico na svojem posestvu more izvrševati lastnik zemljišča, ki mu površina v eni občini ali okraj ali v več občinah ali okrajih znaša vsaj 200 ha nepretrganega zemljišča, in sicer tako, da se lahko pride po celem zemljišču z enega dela na drugega, ne da bi se šlo preko tujega zemljišča. Otoki veljajo za združene z obalo.

Izjemoma more samostojno izvrševati lovsko pravico tudi lastnik zemljišča, ki je izrečno določeno za gojenje divjačine (zverinjak). Zemljišče mora biti trajno tako ograjeno, da je nemogoče dlakasti divjačini prehajati skozi ograjo.

Občinska lovišča

§ 5.

Zemljišča onih lastnikov, ki jim po § 4. tega zakona ne pripada pravica do izločenega lastnega lovišča, se združijo na področju vsake občine v občinska lovišča. Takšna lovišča se oddajo po določbah tega zakona v zakup v korist lastnikov teh zemljišč.

Dajanje lovišča v zakup.

§ 6.

Lovsko pravico v občinskih loviščih oddaja pristojno občina upravno oblastvo prve stopnje potem, ko je bila izvedena po predpisih tega zakona.

Izdajatelj mora takoj plačati enoletno zakupnino ter na isti znesek povzati položeno varščino. Prav tako je dolžan v korist banovinskega lovskega fonda vplačati 3 (tri) odstotke enoletne zakupnine.

§ 10.

Obrazec za lovsko zakupno pogodbo za občinska lovišča predpiše ban. Ena tretjina površine vsakega lovišča mora biti namenjena za lovsko dejavnost.

Dva elementa tvorita celoto sedanjih Aten: nepodvižna gmota novega mesta in duh posebnosti v Akropoli. Nepodvižno, leno, estetski neoblikovano gmoto ožarja in rešuje s svojim sijajem Akropolis. Gmota ne ve kam in kako, leno se prelija po kotlini, sili v doline in bregove a ne more do jasnine. Duh na Akropoli pa ima široko obzorje, v daljave sanja, posebno preko morja, od katerega ne odmakne oči v zavesti, da je tam živec, ki dovaja hrano temu kolosu.

Vsakemu, ki živi s kulturo in nje valovanjem, želimo, da se v zrel moški dobi svojega duhovnega razvoja seznanj osebno s tem čudnim mestom na jugozapadnem kraju Evrope. Prišel bo nazaj bolj moder in bolj zrel. Zanimiva je pot v Grčijo preko Balkana, a lepša in za pravo razpoloženje duha ugodnejša je vožnja v Atene po morju. Morje ustvarja duhu tisto široko obzorje, ki je neobhodna za pravo doživljajo duše Aten. Morje, ki ti baje ob prekrasnih dalmatinskih bregovih, ob Albaniji, ob Krfu, Lavkasi in Itaki o najusodnejših dogajanjih človeške zgodovine. Morje, ki ti v Korintskem zalivu pokaže pesniški Parnas in te prizibljuje do Pireja. Dvakrat sem potoval to pot od Splita do Patrasa z Jadransko plovitbo na udobnem parniku Beogradu. Obakrat sem doživel čuda razpoložen, lepot in spominov. Po taki pripravi so Atene kakor Grčija sploh dvakrat lepše in jih globlje zajameš kakor če si izstopil iz utrudljivega vlaka na lariškem kolodvoru.

kega lovišča se pogodbeno postavi v zadnjem zakupnem letu pod prepoved lova.

§ 11.

Lovišče more vzeti v zakup ena ali več fizičnih oseb, vendar mora biti število zakupnikov sorazmerno z velikostjo lovišča.

§ 14.

Podzakupi kakor tudi odstop zakupne pravice (cesija) občinskih lovišč so dovoljeni samo proti odobritvi občine upravne oblasti prve stopnje, ki o tem prej zasliši občino odnosno lastnika lovišča.

II. Lovno-policijske odredbe

Lovopust — Izjeme

§ 17.

Kozorogi, mufloni, jeleni in košute, damjaki in košute, divji kozli in divje koze se smejo streljati v označenem času vobče, a srnjaki in srne do 30. septembra samo s kroglo. Mladice teh vrst divjačine je prepovedano streljati v njihovem prvem letu.

Do uveljavljanja posebnega zakona za zaščito ptic se s tem zakonom celo leto štiti: ptice pevke, vse za poljedelstvo in gozdno gospodarstvo koristne ptice kakor tudi njihova gnezda, jajca in mladiči.

§ 20.

Obče upravno oblastvo prve stopnje pazi, da lovski upravičenec ne goji divjačine prekomerno na škodo poljedelstva in gozdarstva. Kjer bi se ugotovila prevelika prirast divjačine, pozove oblastvo lovskega upravičenca, da jo v določenem roku zniža.

Ce lovski upravičenec tudi po ponovnem pozivu ne bi izvršil odstrela v zadostni meri, izvrši občina upravno oblastvo prve stopnje odstrel s pomočjo upravičenih lovcev na stroške in nevarnost lovskih upravičencev.

Nedovoljen način lova.

§ 21.

Zaščiteni divjačina (§ 2, odd. I.) se sme loviti samo s puško, na konju ali s sokolom, s psom ali brez njega. Lov s hrti je prepovedan.

Z braki loviti je prepovedano od 15. januarja do 30. septembra.

Prepovedano je

1. lovljenje zaščitenih ptic in zaščitene dlakaste divjačine z jankami, pastmi, skopci, hrano, ki so ji pridelana omočna sredstva, limanicami, mrežami in vsemi ostalimi sličnimi sredstvi. Prav tako je prepovedano vsakemu zasebniku, razen registrovanemu trgovcu, lovskemu upravičencu in njegovemu osebu celo samo hranjenje takih naprav za lovljenje zaščitene divjačine;

2. lovljenje in preganjanje divjačine in ptic ob času velikih zametov, snegov in poplav in lovljenje jerebic, zajcev in fazanov na vozovih, avtomobilih, sankah ali z uporabo reflektorjev;

3. poškodovanje in uničevanje legel in gnezd ter pobiranje in uničevanje jajec (in*) mladih ptic. Jajca smejo pobirati samo lovski upravičenci in še ti samo za gojitve divjačine.

Lovljenje divjačine je lovskemu upravičencu dovoljeno tudi z mrežami ali drugimi pripravami, toda samo za gojitvene ali naučne namene (§ 19.).

§ 22.

Zastrupljanje nezaščitenih divjačine in zverjadi je dovoljeno samo lovskim upravičencem proti izrečni dovolitvi občine upravne oblasti prve stopnje, in sicer samo na krajih, ki so izrečno naznačeni v dovolilu.

§ 23.

Loviti divjačino je prepovedano:

1. po oranica izveščki okopavci: od 1. februarja pa dokler se ne pobere pridelki;

2. po travnikih: od 1. aprila pa dokler se ne spravijo seno in olava;

3. po vinogradih: od 1. februarja pa dokler se ne obero;

4. po tobačnih nasadih, vrtovih in zelenjadnikih: dokler se ne pobere pridelki.

§ 26.

Osebe, ki nudijo na prodaj divjačino ali njene dele, morajo vsakokrat dokazati s potrdilom izvor divjačine. Kupci smejo divjačino kupovati samo od prodajalcev, ki izvor divjačine lahko dokažejo s potrdilom.

Lovska karta

§ 27.

Nihče ne sme vzeti lovišča v zakup, niti izvrševati lova, ako nima predpisane lovške karte.

Hoja s puško po tujem lovišču.

§ 33.

Prepovedano je hoditi s puško po tujem lovišču razen po javnih potih.

Posebno je prepovedano vsakomur, in tudi poljskim in gozdnim čuvajem, brez dovoljenja lovskega upravičenca nositi v lovišču puške malega kalibra s slabim pokom.

§ 34.

Nihče ne sme zasledovati divjačine, ki je bila ranjena v njegovem lovišču, ako ubeži v tuje lovišče.

§ 35.

Na dvoriščih, v vrtovih in na zemljiščih, ki so trajno tako ograjena, da so pristopna dlakasti divjačini samo skozi vrata — razen zverinjakov (§ 4.) — ne sme loviti niti lovski upravičenec, niti zemljiški posestnik, razen da sta se oba dogovorila. Za škodo, ki jo divjačina napravi na tako ograjenih zemljiščih, lovski upravičenec ne odgovarja.

Preveliko število škodljive divjačine. Gonje (hajke)

§ 36.

Ako se divje svinje, lisice, jazbeci, divje mačke, dehorji in hrčki ali zverjad, v katerem lovišču prekomerno razmnoži, pozove občina upravno oblastvo prve stopnje na zahtevo interesentov ali sosednih upravičencev lastnika ali zakupnika dotičnega lovišča, naj zniža število te divjačine v določenem roku.

Ako ta rok poteče brez uspeha, odredi občina upravno oblastvo prve stopnje gonje na divje svinje in zverjad in izda druge potrebne ukrepe za zmanjšanje števila lisic, jazbecov, divjih mačk, dehorjev in hrčkov.

§ 37.

Občina določi na zahtevo občine upravne oblasti prve stopnje takoj potrebno število lovcev in gonjačev, ki ne smejo biti mlajši pod 18. leti. Gonjo vodi oseba, ki jo postavi oblastvo. Lovci in gonjači so dolžni odzvali se pozivu kakor tudi pokoriti se odredbam vodje gonje.

Pri gonji je dovoljeno ubijati samo divje svinje in zverjad; ubita divjačina gre onemu, ki jo ubije.

* V izvorniku brez »in«.

Lovcu, ki izven gonje ubije risa ali volka, se da nagrada.

Predpisi za izvedbo gonje kakor tudi o višini nagrade za ubito škodljivo divjačino in zverjad se izdajo z banovinsko uredbo v smislu čl. 90. ustave.

Psi in pohajške mačke.

§ 38.

Lovski lastniki in zakupniki in lovsko osebe imajo pravico v svojem lovišču ubijati pse, ki pohajajo po lovišču, kakor tudi mačke, ki se zalotijo več kot dvesto metrov od najbližje hiše.

§ 39.

Prepovedano je po tujem lovišču voditi pse, razen po javnih potih; izjemoma je dovoljeno pastirjem večjih čred voditi pastirske pse.

III. Nadzorstvo in zaštita lova

Javno nadzorstvo nad lovom.

Lovski čuvaji.

§ 41.

Lastniki in zakupniki lovišč so dolžni na svoje stroške in na svojo odgovornost nastaviti in obče upravno oblastvo prve stopnje prijaviti kot lovske čuvaje izučene lovce ali vsaj takšne osebe, ki poznajo potrebne predpise in ki jim oblastvo priznava sposobnost za ta poklic.

IV. Povračilo škode po lovu in škoda po divjačini

Lovski upravičenec je dolžan povrniti:

1. škodo, ki jo z lovom store on sam, njegovi čuvaji, pomočniki, sluge in njegovi lovski gostje, kakor tudi vso škodo, povzročeno po njihovih lovskih psih (škoda po lovu);

2. praviloma vsako škodo, ki jo v njegovem lovišču stori z lovopustom zaščitena divjačina (§ 2, odd. I.) na zemljiščih in pridelkih, ki se nahajajo na teh zemljiščih (škoda po divjačini).

§ 51.

Za škodo, povzročeno izvestnemu zemljišču po divjih svinjah v poslednjih dveh mesecih v iznosu od 300 dinarjev, odgovarja v vsakem primeru lastnik ali zakupnik lovišča, v čigar področju se to zemljišče nahaja.

Ako škoda znaša nad 300 dinarjev, pa se divje svinje ne drže stalno v tem lovišču, plačata škodo po polovici lastnik odnosno zakupnik lovišča, v katerem je škoda povzročena, in lastnik ali zakupnik najbližjega lovišča, v katerem se divje svinje stalno drže. Ako je takšnih lovišč več, pa se ne more ugotoviti, iz katerega lovišča so divje svinje prišle, odgovarjajo za to polovico škode lastniki in zakupniki teh po enakih delih, razen če se ugotovi, da divje svinje niso prišle iz teh lovišč. V tem primeru se izplača ta del odškodnine iz sredstev banovinskega lovskega fonda.

§ 54.

Čigar zemljišču preti škoda po divjačini, je upravičen zemljišče ograditi, poditi divjačino s svojega zemljišča in plašiti jo z ognjem in truščem po posebnih čuvajih ali na drug način, toda s tem ne sme napraviti škode zaščiteni divjačini.

§ 55.

Lovski upravičenec sme z dovoljenjem občine upravne oblasti prve stopnje tuja zemljišča v svojem lovišču ograditi ali jih pred oškodovanjem po divjačini zaščititi na kakšen drugi način, toda samo tako, da zemljiški lastnik zaradi tega ne trpi škode.

Toda tudi v tem primeru odgovarja lovski upravičenec za škodo, nastalo zaradi ograditve kakor tudi za škodo po divjačini (§§ 50. in 51.), razen ako dokaže, da je oškodovanec sam kriv, da podvzeti očuvni ukrepi niso uspeli.

§ 56.

Škodo, ki jo divjačina napravi na sadovnjakih, hišnih vrtovih in drevesnicah in na posameznem mladem sadnem drevju, mora lovski upravičenec povrniti samo takrat, ako se dokaže, da je bilo povzeto vse, s čimer razumen gospodar praviloma zaščititi take nasade.

Taki ukrepi so predvsem: ograje vrtov in drevesnic v višini 2 m, beljenje, postavljanje plašil, ovitje sadnega drevja in debel s slamo najmanj 1,50 m visoko in temu enako.

Odškodninsko razsodišče.

§ 58.

Zahteve po povračilu lovne škode ali škode po divjačini do višine 1000 dinarjev rešuje odškodninsko razsodišče, ki se osnuye pri občinah ter sestoji iz predsednika odnosno njegovega namestnika in dveh članov. Zahteve po povračilu škode nad 1000 din rešuje redna sodišča.

§ 68.

Osebnostne stroške (§ 169. zakona o občem upravnem postopku) nosi vsaka stranka sama. Posebne stroške oblasti (§ 168. zakona o občem upravnem postopku), kamor spadajo tudi pristojbine članov odškodninskega razsodišča (§ 59. odst. 6. tega zakona), nosi ona stranka, po katere krivdi je povzročeno vse postopanje ali neki njegov del.

Ako odškodninsko razsodišče ne prizna nobene odškodnine, mora nositi posebne stroške oblasti oni, ki je zahteval odškodnino.

Ako odškodninsko razsodišče prizna odškodnino v višjem znesku, nego jo je ponudil lovski upravičenec pri poravnalnem poizkusu (§§ 63. in 67.), trpi odškodnini obsojeni vse omenjene stroške. Ako razsodišče prizna odškodnino v enakem ali nižjem znesku, nego je ponudil lovski upravičenec pri poravnalnem poizkusu, jih trpi oni, ki je zahteval višjo odškodnino.

V. Pospeševanje lovstva

Lovska društva.

§ 76.

Gojenju divjačine in pospeševanju lovstva, strokovnjak izobrazbi in organiziranju lovcev (takor tudi čim boljšemu in vestnejšemu izvrševanju zakona in predpisov o lovu služijo lovska društva. Lovska društva morajo pripadati zvezi lovskih društev, a zveze lovskih društev se združijo v osrednji zvezi lovskih društev kraljevine Jugoslavije.

Zveze lovskih društev se imajo osnovati za vsako banovino, a osrednja zveza lovskih društev v Beogradu. Za območje mesta Beograda izda odločbo minister za šume in rudnike na predlog osrednje zveze lovskih društev.

Za eno banovino se sme priznati samo ena zveza lovskih društev, a za vse državno ozemlje ena osrednja zveza lovskih društev kraljevine Jugoslavije.

§ 80.

Lovsko društvo ne sme na noben način omejevali svojih članov glede svobodne udeležbe pri dražbi lovišč.

Radi zlorabe v tem pogledu se po tem zakonu kaznuje krivce kakor tudi oni, ki mu zavestno pomagajo, da napravi zlorabe.

Lovski fond.

§ 83.

Ban upravlja »Banovinski lovski fond«, ki se osnuye v vsaki banovini in služi pospeševanju lovstva dotične banovine. Za pospeševanje lovstva na ozemlju vse države se ustanavlja pri ministru za šume in rudnike »Osrednji lovski fond«.

VIII. Prehodne odredbe

§ 107.

Zemljišče veleposestnikov, ki so po zakonu o agrarni reformi odvzeta in predana v posest interesentov agrarne reforme, združijo občina upravno oblastvo prve stopnje z občinskimi lovišči, kjer ta obstojajo, po uradni dolžnosti v roku treh mesecev po uveljavljanju tega zakona. Zakupnik občinskega lovišča je dolžan, da za tako pridobljeno površino plača sorazmerno povišano zakupnino (§ 7.). Pri uporabi tega predpisa se ima postopati smiselno po odredbah iz § 5. in § 13., odst. 2. tega zakona.

Ako zaradi združenja zemljišč, navedenih v 1. odstavku tega paragrafa, z občinskimi loviščem veleposestniku ne bi preostalo 200 ha nepretrganega zemljišča, se tudi to zemljišče združi z občinskimi loviščem.

§ 108.

Obstoječi lovni rezervati (pridrčki) na tujem zemljišču ostanejo v veljavi, vendar se novi rezervati ne morejo več ustvarjati, razen na državnih posestvih. Na zahtevo lastnikov obremenjenih zemljišč se lovni rezervati na tujem zemljišču morejo odkupiti. Način odkupa in določitev višine odkupnine se uredi z banovinsko uredbo (čl. 90. ustave).

§ 110.

S tem zakonom se ne izpreminjajo roki obstoječih zakupnih pogodb, odobrenih od strani občine upravne oblasti prve stopnje.

IX. Zaključne odredbe

§ 113.

Ta zakon stopi v življenje z dnem objave v »Službenih Novinah«, a dobiva obvezno moč v posamezni banovini istočasno z banovinsko uredbo, s katero se uravnava lovski odnosi, navedeni v 1. odstavku § 112. tega zakona odnosno na področju uprave mesta Beograda istočasno z uredbo, izdano od strani ministrstva za šume in rudnike. Banovinske uredbe se imajo izdati najdalje v roku šestih mesecev po objavi tega zakona.

Šah

V Hastingsu se vršita dva mojstrska turnirja, in sicer I. mojsterski turnir (Premier Tournament), v katerem po V. kolu vodita Flohr in Kashdan s 4 točkami pred dr. Euwejem in Sultanom Khanom, ki imata 3 točke, ter II. mojsterski turnir (Premier Reserves Tournament), v katerem vodi holandski mojster Noteboom. V prvem mojsterskem turnirju je Stoltz slabo začel, dočim se je gdč. Menšikova zopet postavila z zmago nad holandskim velemojstrom dr. Euwejem, ki je v prejšnjem turnirju v Hastingsu dosegel prvo mesto pred Capablancom — z ednim porazom proti Menšikovi. — Stoltz je izval švedskega prvaka Stahlberga na match za prvenstvo Švedske, toda je moral oditi praznih rok, ker je dosegel le štiri točke: 3 : 3. Rezultat je precej nepričakovan, ker je Stoltz dobil matche že proti Spielmannu, Kashdanu in Flohru. — Danes prinašamo njegovo zadnjo partijo iz matcha proti Stahlbergu, katero je Stahlberg dobil in s tem dosegel neodločen rezultat.

Slepi deček

Mati, podaj mi rokó!
V polje povedi me in mi pokaži
rože, drevesa in bistro potečice,
da mi ne bo več tako hudó...

Črna noč je v mojih očeh.
Kakšno je solnce, kakšen je dan,
kakšni so ptički sredi poljan —
mati, povej!

Videl bi rad enkrat zarje jutranje
(vsak dan se kopljejo v njih moje sanje),
rad bi sledil z očmi belim oblacom,
ki vse dni romajo bogve kam.
Jož, tako plah sem v tej temi in sam...

Mati, podaj mi rokó!
Mati, pokaži mi božje nebo!
Solnce bi videl rad... Ah, a še rajši
kakor vso to lepoto sveta —
samo enkrat
tebe, mamica, videl bi rad...

Modra roža Pravljica?

Nekoč je bila mati, imela je hčerko, ki ji je bilo Ančka ime. Obe — mati in hčerka — sta se imeli zelo radi in sta srečno in zadovoljno živeli v svojem skromnem domku.

Ko je bila Ančka še čisto majhna, ji je mati večkrat pripovedovala pravljice. Najlepša in najčudovitejša je bila pravljica o čudodelni modri roži, ki ne ovne nikoli. Kdor je to čudodelno rožo našel, je bil vse življenje srečen in vesel; njegove oči so postale svetlejše od oči drugih ljudi in so zmerom in povsod videle samo lepoto; tudi njegov sluh je postal ves drugačen: razumel je, kaj ptički žgoliijo in celo skrivnostno pesem zvezd je slišal. In kar je bilo najlepše: kdor je ono rožo našel, je videl v globino človeškega srca. Kadar so ljudje izrekli o svojem bližnjem kruto sodbo: »Ta človek ima strašno hudobno srce!« — je oni s čudežno modro rožo še zmerom videl nekje v najtišjem kotičku hudobnega srca droben solnčni žarek...

Takšna je bila pravljica o modri roži.

In še nekaj: brez števila jih je bilo, ki so poskušali svojo srečo in iskali modro rožo. Preromali so ves svet, na vsakem ovinku jih je čakala nova nevarnost — toda modre rože niso našli nikjer. Razočarani in potrti so se vrnili domov in glej! — tolikanj zaželeno rožo jih je čakala na domačem vrtu — — —

To pravljico ji je pripovedovala mati samo enkrat ob tihih večernih uri. Tedaj se je Ančki napolnilo srce z neutešljivim hrepenenjem po čudežni roži. Hrepenenje je rastle z vsakim dnem, z vsaki minutom, in ko je Ančka zrastle v zalo mladenko, je bilo to hrepenenje že tako močno, da ga ni mogla več prikriti.

Tako svetle oči je hotela imeti, da bi vsak čas videla najlepše stvari na zemlji in tako tenak sluh, da bi slišala najtišje zvoke zvezd in srce tako blago in polno ljubezni, da bi obogatila z njim ves svet — — —

In se je v njej porodil odločen sklep. Stopila je pred mamo in ji dejala:
»Daj, mamica, dovoli mi, da odpotujem v svet — modro rožo iskati!«

Konec te pravljice je bila Ančka povsem pozabila — — —

Mati je ljubeče pogledala Ančki v oči in se skrivnostno nasmehnila. Prekrizala jo je na čelu, na ustih in na prsih ter dejala:
»Pojdi v božjem imenu in srečno se vrni!«

In Ančka je šla in je romala po svetu dolgo vrsto dni.

Iskala je modro rožo po temnih gozdovih, iskala jo je po strmih pečinah gora, po tihih samostanskih vrtovih — vsepovsod. Najbrdkejšo samoto je morala pretrpeti, najnepriznejše besede preslišati. In je nekajkrat našla modro rožo in je bila prepričana, da je to ona roža, o kateri ji je mati pripovedovala. Toda era od teh rož je že naslednjega dne ovenela, druga je bila polna omamljivega strupenega vonja, in ko je hotela iztegniti roko po tretji roži — je bilo njeno steblo polno ostudnega mrčesa...

Prave modre rože ni našla nikjer. V svetem hrepenenju je potovala dalje in njene noge so bile že vse ranjene in krvave od dolge, težke poti.

Nekega dne ji je priletela naproti ptička. Kakor mavrica pisane peroti je imela in tako sladko ji žgolela, kakor da jo vabi nekam daleč s seboj...

Ta ptička je bila — ptička domotožja. Ančka tega ni vedela. Bila je trdno prepričana, da ji je ptičko poslal sam Bog in da ji bo ona pokazala pot k čudežni modri roži. Radostno ji je sledila.

Tedaj — nenadoma — ali ni bila to pot do rodne hiše? In mati — ah! Ančka je radostno vzkliknila. Tam je bil vrtiček in v tem vrtičku jo je čakala mama, kakor da je natančno vedela, da se hčerka tega dne vrne...

Ančka je razprostrla roke in se vrgla mami okoli vratu.
Materina usta niso izpregovorile besede. Tiho je zrla hčerki v rosne oči in njene ustne so se smehljale prav tako skrivnostno kakor takrat...

Ančki se je izlilo iz prepolnega srca:
»Mnogo lepega, a še več grdega sem videla v svetu, mamica, potovala sem daleč, okusila bridkosti za leto dni — toda modro rožo — — —«

In je pogledala materi globoko v oči. — Kakor nebo sinje so bile te oči.

Ančko je obšlo svetlo razodetje. Kakor da je na dnu teh oči zagledala ono, kar je za man iskala po svetu, ji je bilo...

Svečano je izpregovorila:
»Zdaj vem, mama: v tvojem srcu je ona modra roža, iz tvojih oči blesti!«

In jo je na te besede pristrčno poljubila na lice.

In čudo čudovito: v tem svetem hipu je čisto razločno slišala, kako pojo zvezde na večernem nebu in razumela je, kaj žgoliijo ptički v vrhovih dreves — — —

Tako je našla Ančka modro rožo. Našla jo je doma, v materinem srcu, v materinih očeh. In je bila srečna, presrečna do konca dni...

Petrčekovo pismo

Petrček si je obrisal solzo, ki mu je zdrsnila grenka po lici, vzdihnil je globoko iz dna, pomolil pero v črnilo in začel pisati z velikimi, okornimi črkami:

Preljubi moj očka!

Ko si odhajal v tujino, si me poljubil na čelo in tolažil: »Petrček, le nič ne jokaj! Bodi priden, moli zame in za rajno mamo, ubogaj strica — pa se kmalu vrnem. Veš, potem si bova kupila hišico in zajčke in putke in sploh vsega, kar bova potrebovala. Ej, to bo veselo življenje!«

Odšel si očka, komaj šest mesecev je tega, kar si odšel — meni je pa že hudo, jož, tako strašno hudo, da Ti ne morem popisati... Saj sem priden, saj molim zate in za mamo, saj ubogam strica — pa vse nič ne pomaga!

Veš, stric je čuden mož. Kar na lepem se domisli in me napodi s steklenico žganja iskat. In vrže potem sekuro in žago v kot in pije tri dni skupaj za prisluzeni denar, piše, grdo preklinja in razsaja. Kar napravimo, mu ni všeč. In se večkrat tudi razsrdi nad mano, strašno razsrdi. Vzame v roke pas in me pretepe, jož, očka, pretepe tako neusmiljeno, da kričim od bolečin in bi najraje umrl...

In sem večkrat tudi lačen, da boš vedel. Še suhega kruha mi ne privoščijo... Ti si bil pa tako dober z menoj, očka. Vsako soboto si mi kaj lepega prinesel, ko si se vrnil od dela domov. In si ostal potem ves večer in še drugi dan pri meni. In me nisi nikoli napodil s steklenico žganja iskat. Veš, tam v žganjarni so tako strašno grdi in divji možje, da me je groza, kadar moram iti tja...

Očka, pošlji koga semkaj, da me popelje k Tebi. Tukaj mi ni več živeti. Ne pozabi še Ti name, ko nimam nikogar drugega več na svetu!

Te gorko pozdravlja in poljublja

Tvoj žalostni in nesrečni
Petrček.

Petrček je glasno zaihtel; zasmilil se je bil sam sebi. Nato je iz žalosti in solz svetlo zasajal v bodočnost. Hej, prav gotovo bo očka uslišal njegovo prošnjo, prav gotovo jo bo! Saj ga Petrček dobro pozna in ve, kako je usmiljenega srca... Zasajal je Petrček, in sam ni vedel ne kdaj ne kako mu je začela glava nihati čedalje niže k mizi.

Od prestanega gorja in prečute noči ves truden, je slednjič pokojno zadrževal — — —

In se je še v tisti uri uresničilo vse, kakor v čudežni pravljici.

Tiho, tiho so se odprle duri. Tiho, tiho se je prikradel nekdo Petrčku za hrbet in mu položil dvoje toplih, žuljavih dlani na oči.

»Halo, Petrček, uganil, kdo je prišel!«
Hej, in je Petrček kar koj spoznal glas nevidnega in je presenečen divjeradostno zaklical:

»To si ti, očka, to si ti!«
Očetu je zablestel obraz v žarki sreči. Ljubeče je privil Petrčka na srce in mu dejal:
»Reveček moj, zdaj je konec tvojega trpljenja. Pripravi se — z menoj pojdeš!«

Petrček je planil pokoncu, odprl v svetlem zavzetju oči, zavriskal — — — in se predramil...

In je videl, tresoč se od groze po vsem telesu: nad njegovim pismom se je sklanjal zabuhli obraz pijanega strica in ga je polglasno čital. Zlobno je mežikal s sivimi očmi, brezkrvne ustnice pa so mu podhrtevale v škodoželjnem, grozečem nasmehu...

»Tako torej si me hotel očrniti, seme zanično! Na — da boš pomnil kdaj...!«

Skrčil je pest in besno zamahnil.

Petrček je presunljivo kričnil, zakrilil z rokami obupno po zraku in se zgrudil na tla. S poslednjo nejasno mislijo človeka, ki se pogreza nekam globoko na dno, je videl samo eno še: kako dvoje črnih, umazanih rok trga njegov lepi beli, kakor s krvjo in solzami popisan papir na drobne kose. O, kakor da mu trgajo živo srce iz prsi in mu ga mečejo posmehljivo v obraz, mu je bilo...

Sladka pesem daljin je umrla.

Ančka je pisala materi v nebesa

Nekaj dni po novem letu je stopil pismo- noša v glavno pisarno poštnega urada in dejal ravnatelju:

»Gospod ravnatelj, dobil sem pismo, ki ga nikakor ne morem oddati.«

»Zakaj ne?« je vprašal ravnatelj.

»Zato, ker je naslovljeno — v nebesa.«

Ravnatelj se je razsrdil:

»To je gotovo spet kakšna neumna šala — in to baš v teh dneh, ko imate pismo- noše dela čez glavo.«

»Ne verjamem,« je dejal pismo- noša. »Zdi se mi, da je naslov pisala nedolžna otroška roka.«

»Pokažite mi pismo!«

Pismo- noša je izročil pismo in gospod ravnatelj je čital na ovitku: »Moji ljubi mamici v nebesih.« Odprl je nato ovitek in potegnil iz njega majhen bel list, na katerem je bilo napisano:

Moja dobra, ljuba mamica!

Odkar si v nebesih, sem jaz tako sama. Rada bi prišla k Tebi. Gospa, pri kateri sem zdaj, je dobra in prijazna, a tako dobra, kakor si bila Ti, ne more biti nihče na svetu. In tudi slabo se ji godi. Mož ji je pred tremi tedni umrl. Saj si ga gotovo kaj srečala v nebesih. Izseliti smo se morali iz prejšnjega lepega in velikega stanovanja in zdaj stanujemo v ozki, umazani ulici v predmestju. — Iz starega stanovanja smo smeli vzeti s seboj samo moje mucko. Daj, mamica, pokaži tole pismo ljubemu Bogu in ga prosi, naj pokliče tudi mene v nebesa. Tako rada bi bila pri Tebi!

Stolitoč pozdravkov in poljubčkov Ti pošilja Tvoja ljubeča Te hčerka

Majdica.

In še tega ne pozabi povedati angelčku, ki Ti prinese tole pismo, naj si dobro zapomni hišno številko in ulico. Stanujemo na Stari poti številka 7.«

Staremu pismo- noši so se zarosile oči, ko je gospod ravnatelj prečital pismo do konca. In tudi slednjemu se je nekaj narahlo zgenilo v srcu. Ganjen je dejal:

»Tole punčko bi rad poznal. Bodite tako prijazni in pojdite na njeno stanovanje ter mi jo privedite. Recite ji, da je došel odgovor na njeno pismo, ki ga pa mora priti osebno iskat. Sle razumeli?«

»Sem, gospod ravnatelj!« je odgovoril pismo- noša in jadrnih korakov krenil iz pisarne v predmestje.

Ko je bil gospod ravnatelj sam, si je podprl glavo in se zamislil.

Imel je dobro, marljivo ženo, v službi se je povzpela na visoko mesto in tudi premožen je bil. Toda njegova sreča ni bila popolna: otrok ni imel, ki bi mu bili na stara leta v tolažbo in veselje. In zdaj mu je božja previdnost poslala na pot dekle, ki jo bo — tako je čutil že vnaprej — vzljubil kakor lastno dete. Pol ure na to so se spet odprle duri ravnateljeve pisarne in čez prag je stopila drobna, plaha punčka, ki jo je stari pismo- noša vodil za roko.

»Gospod ravnatelj, to je ona deklica!«

Gospod ravnatelj je radovedno premotril deklečin obrazek in ji radostno pohitel naproti. Dvignil jo je v naročje in jo posadil na mizo.

Bedna, toda snažno in skrbno napravljena deklica, ki ji je bilo komaj sedem let, je bila na meč presenečena in preplašena. Njen blede, zali obrazek je bil podoben velikemu vprašanju.

Sivolasi gospod ravnatelj ji je nekaj časa molče gledal v žalostne oči — in pozabil pri tem na vse: na svojo uradno strogost, na svoje službeno dostojanstvo...

Pismo- noša je prekinil dolgotrajni molk:

»Gospod ravnatelj, punčka je prišla po odgovor. Je silno radovedna, kaj ji mama sporoča iz nebes. Spotoma me je venomer obsipala z vprašanji, toda jaz ji nisem vedel povedati ničesar, ker je odgovor došel na vas.«

»Ali je res, da vam je mamica pisala?« je pobrala deklica in se zaupno sklonila k ravnateljevemu obrazu.

»Tvoja mama mi ni sama pisala; ljubi Bog mi je sporočil, da boš morala nekaj časa že se na zemlji ostati.«

Debele solze so privrele deklici iz oči.

»Ali očeta tudi nimaš več?« jo je sočutno pobaral ravnatelj.

»Ne,« je žalostno odkimala deklica. »Umrl mi je, ko sem bila še čisto majhna.«

»Še nekaj ti moram povedati,« je mehko dejal gospod ravnatelj in jo ljubeče pobožal po rosnih licih. »Ljubi Bog želi, da sem odslej jaz tvoj očka. Moja žena, ki ima takele majhne, drobne punčke tako rada, pa ti bo nadomestovala mamico. Ali hočeš?«

»Ako tudi moja mamica tako želi — potem pa želim.«

In gospod ravnatelj je vzel malo Majdico na veliko veselje svoje žene k sebi na dom in so živeli srečno in zadovoljno še mnogo, mnogo let.

STRIČKOV KOTIČEK

236. *Predragi Kotičkov striček!* — Danes Ti zopet pišem nekaj vrstic. Vprašam Te, ali Ti je sv. Miklavž kaj prinesel? Zeleni bi, da Ti je prinesel veliko, da bi bil boljše volje, da ne bi naših pisem metal v koš. Jaz sem bil priden in sem dobil mnogo darov — le Ti me preziraš in me nočeš uvrstiti v svoj kotiček.

Te pozdravlja Rudi Hitti, učenka IV. razreda v Ljubljani, Florijanska ulica 24.

Draga Rudi! — Če mi je sv. Miklavž kaj prinesel? Seveda mi je, pa še koliko! — Zvrhan krožnik zlate ništre in še to in ono, kar sem s pridom uporabil v teh dneh. Na dobro voljo pa je radodarni svetnik božji gotovo pozabil, kajti mi ni prinesel dobre volje niti toliko, kolikor je sladkorčkov v praznem škarnicju, žalostna mi majka!

Lepo pozdravljena in zbogom! — Kotičkov striček.

237. *Dragi striček!* — Daj mi no povedati, če si bil mogoče te dni na Senovem in si pustil tukaj svoje knjige »Iz torbe Kotičkovega strička«, ker sem jih že dvakrat dobila v šoli od gospoda učitelja. Če si bil, bi se bil pa res lahko kaj oglasil pri meni. Jaz bi zelo rada vedela, kaj imaš še v svoji torbi. Pa poznala bi Te tudi rada. Rada bi vedela, ali imaš brke ali si brez njih, ali si star ali mlad...

Te iskreno pozdravlja Avguštna Fabjančič, učenka III. razr. v Senovem pri Rajhenburgu.

Draga Avguštna! — Na senu sem že dostikrat bil, ko sem bil še bosopet in razkušan deček, na Senovem pa — v mojo sramoto bodi povedano — nisem bil še nikoli. Zato se tudi nisem mogel pri Tebi oglasiti in Ti nasiti radovednosti. Sicer sem pa o tem, kakšen sem, že toliko in tolikokrat pisal, da res ni potrebno, da bi to storijo od začetka do konca ponavljaj. Ali misliš, da sem vsak teden drugačen?

Pa se dobro imel in se še kaj oglesi! — Kotičkov striček.

238. *Preljubi Kotičkov striček!* — Najprej Te prav lepo pozdravljam in Te prosim, da me sprejmeš v svoj kotiček.

Pridi poleti na Ježico! Imamo lepo kopališče. Zdaj pa se pridi draži! Posodil Ti bom sani. Vozila se bova po bregu navzdol. Če se parkrat prekueneva — nič ne de.

Te še enkrat lepo pozdravlja Tvoj prijatelj Jožef Rozman, učenec II. razreda gimnazije v Ljubljani.

Dragi Jožef! — Tvoje povabilo bi me bilo kmalu spoprilo v skušnjava, da bi jo res urnih krač mahnil k Tebi. Kajti sem za drsanje silno vnet — toda samo za takšno drsanje, dragi moj, pri katerim se lahko vozim po bregu navzdol in navzgor. Ti pa v svojem povabilu izrečno povdarjaš, da se bova vozila samo navzdol, zato moram Tvoje povabilo z ljuto žalostjo odkloniti. Kaj pa misliš, dragi moj? Jaz, Kotičkov striček, naj pri svojih visokih letih in pri svoji sivi bradi po vsaki vožnji sopiham in vlečem sani spel po bregu navzgor? To ne gre. Kadar bodo izumili takšne sani, da se bom z njimi lahko prav tako bliskovito vozil po bregu navzdol in navzgor, pridem. Dotlej pa se dobro imej in se veselo sankaj sam! — Kotičkov striček.

239. *Dragi Kotičkov striček!* — Iz Zirov Ti menda še nihče ni pisal. Samo jaz sem se spomnila nate.

Kadar bo moj god, pridi v Zire! Skuhala Ti bom ajdove žgance z ogromnimi ovirki. Potem Te povedem na Vrh sv. Treh kraljev, odkoder se vidi celo v Ljubljano. Pridi, boš videl, kako je pri nas lepo!

Lepo Te pozdravlja devet mojih bratov in sester, najbolj pa jaz, Milka Erzenožnik, učenka V. razr. v Zirih.

Draga Milka! — Hoja hej, spet takšno zapeljivo povabilo, da komaj, komaj brzdam svojega želodca poželjenje. A kakor sem bil prvih besed Tvojega prelepega pisemca vesel, sem bil pri njegovih zadnjih besedah ves nesrečen in potrt. Kjer je že deset lačnih ključkov, draga moja, tam pač težko še enajsti najde kaj za pod zobe. Kar groza me stresa ob sami misli, kakšno ogromno grmado žgančev bi morala skuhati, da bi jih imeli vsi dovolj! Ti, jaz in Tvojih devet bratov in sester... Ne smeš pozabiti, draga moja, da pospravim jaz sam ajdovih žgancev za deset ljudi vse. Potem takem bi nas ne bilo samo enajst, ampak takorekoč enajst dvajset. Tako velikega lonca, da bi mogla v njem dovolj ajdovih žgancev za vso to armado skuhati, pa menda ne premore vsa vaša fara. Zato si z žalostnim srem obiznem vseh deset prstov na roki in vržem Tvoje veleprijazno povabilo na dno svojega koša... Pozdravljena! — Kotičkov striček.

Za bistro glave

Rešitev zloženke

L - ev
a - ngel
s - liva
t - ramvaj
n - ebese
a - pno

h - vala
v - ino
a - vtomobi
l - ava
a - leluja

c - oklje
e - vangelij
n - jiva
a - lkolol

m - oč
a - beceda
l - una
a - la

Pravilnih rešitev je bilo to pot 116. Za nagrado izrečana je bila Olga Kuré, učenka IV. razreda v Zagorju ob Savi št. 77. Dobi knjigo »Mala trojaka«.

Lenuh.

Oče: »Ti lenuh grdi! Kaj bi počel, če bi zra- stel med ljudmi, ki se trudijo v potu svojega obraza?«

Sin: »Žepne robce bi jim prodajala«

Čitateljem „Slovenca“ za nedeljo

Lev Slavina:

Vihar

Konec.

»Polmrtili« prihaja, je rekel Mamija in stegnil kazalec. Mali pristaniški motorni čoln je svigal smpatja med valovi in iz daljave poskušal ubrati pot proti parniku. Zapustil je v zraku tenak curek dima, sličen izumetničenemu zavojku pri uradniškem podpisu. To je bila »Polmrtili«, ki je dobila ta priimek zaradi neverjetne obrablenosti vseh svojih delov. Metalo jo je po valovih kakor čik, ki ga kadilec ni utegnil pomandriti s peto. Voda je včasih pokrivala kajuto, a čoln je vedno prilezel na dan, se po pasje otreles in planil naprej... Ali je mogoče zahtevati spretnost, če se je krčilo morje v pošastni božjasti? Čoln se je ustavil v razdalji 50 metrov, ker se ni smel bolj približati parniku. Od tod je pričel metati rešilne rakete. Najmanj petdeset od njih je zletelo v zrak, zasikalo in se razpočilo (kapitan Kvašali je ves bled na pamet seštevati te stroške), dokler niso padle tri na krov »Maid of Samosa«. Parnik se je zamajal in hripavo zarjovel. »Polmrtili« je do zadnjega napenjalo vse svoje mišičasto, neznačajno telo in na treh vrhah vleklarni parnik ven v odprto morje... »Maid of Samosa« se je nerodno spotalik po valovih. Vsak trenutek je kakor debela krava pomolil kvišku svojo krmo. Takrat se je vedno prikazal njegov podvodni del, s tropskimi školjkami obrasčeno dno. Nenadno se je zaril v valove, kakor poklekne slepec, če izgubi vodnika, in »Polmrtili« je nepričakovano odletel proč ter odnesel ostanke pretrganih vrvi. To je bil trenutek, o katerem je kapitan Kvašali pozneje uradno poročal: »Ob 3. uri 40 minut popoldne je zapustil motorni čoln parnik, ker se je prepričal, da ga ni v stanju rešiti.« »Maid of Samosa« je vrgel obe sidri, a ga nista mogli zadržati, in vihar je podil parnik proti valolomu. Nismo bili v stanju, da bi mu vrgli vrvi, ker je morje poplavilo vso obalo. Med tem je narastel vihar kakor niko poprej v teku zadnjih 25 let. Veter je dosegel 12 in valovanje 10 točk. Parnik »Maid of Samosa« je dvignil znamenje v sili in se pripravil na konec.

Mornarska vest kapitana Kvašalija je bila čista. Saj ni bilo mogoče ničesar več storiti za rešitev parnika z njegovimi tristo človeškimi življenji in dragocenim tovorom, manganovo rudo. Kapitan je prekrizal roke in se pripravil, da pretrpi največjo sramoto, ki jo je moral doživeti na stara leta: pronad inozemske ladje v njegovem pristanišču. Prestajalo je sicer še eno čudno in nikjer zapisano sredstvo. Ni ga najti v nobenem pomorskem zakoniku, katerih zdaj veljavni predpisi zahtevajo največjo požrtvovalnost in pogum. Sploh med mornarji ni navada, da bi se na glas pogovarjali o tem zadnjem sredstvu. A vendar je kapitan Kvašali navidezno raztreseno pogledal po navzočih in samo mornar bi vtegnil razumeti globino tega pogleda. Toda oba Angleža sta se zgrozila in stopila stran. Težaki pa so odločno uprli oči v daljavo. Njih koščeni, teški obrzi so razodevali ljudem na kopnem lastno mrko zaščevanje vseh takih pomorskih dogodkov z izrednimi tveganji in neizogibnimi nesrečami.

Takrat je stekel Mamija izpod pristreška. Svetloba, ki se je prebila med oblaki, je podčrtala divjo dovršenost njegovih prožnih kretenj. Njegove stare galoše so pomirjevalno zaemokale po vodi. Z onim zmisлом za slikovitost, ki nikoli ne zapušta takih silnih, pogumnih ljudi, je visoko dvignil roke nad glavo in padel v morje. Okoli beder je imel ovito debelo prvo... Vsi na obali so videli, kako je Mamija pogledal iz valov in zajel zrak. Zložil je roke skoraj tako kakor pri molitvi, da bi se pripravil na prvi val. Planil je naprej in šinil skozenj kakor torpedo. A drug bahaški šestmetrski val je že bil blizu, in Mamija je obitil v njegovi gmoti. Nesel ga je nazaj in vrgel na obalo. Mornar se je trenutek zvilj po betonu in se jokalo ob bolečini, a potem je z eno roko kakor vlečko dvignil svojo vrv in se zopet zagnal v morje. To se je ponovilo večkrat, dokler ni uvidel, da ne sme naravnost rezati valov. Izognil se jim je, in ga zdaj niso več mogli nesti nazaj. Mamija je plesal po grebenih kakor prazna steklenica. V presledkih med valovi, kjer so za hip nastajala mala mirna jezera, se je vlegel na hrbet in počival... Sladka utrujenost se je polastila plavača v enem izmed teh trenutkov. Z ranami pokrito telo je tako udobno počivalo na mirni vodi. »Pokriti bi moral valeta,« je ugaljal, gledajoč rumeno nebo, »in podvojiti stavo... Da, podvojiti stavo,« je mislil in skoraj že zaspal, »da, podvojiti stavo.« Tisoči ton ledene vode so se mu nenadno zrušile na glavo. Planil je na noge... a to bi lahko rekli samo, če bi pozabili, da se je godilo vse to nad 18 metriskim breznom... Mamija se je potapljaj. Poskušal je stegniti noge, a so se mu zapletle v vrvi, ki jo je vzel, da bi rešil parnik. Občutil je neprijetne skomine kakor od nedozorelega smrtna ali škripanja z nožem po krogniku. Grozljiva brklkost se je kakor blisk naglo vzpenjala proti njegovim sencem. Mamija je občutil predirljivo bolečino v temenu in z glavo je pričel butati v neko trdo reč tako vztrajno kakor obiskovalec, ki pritiska pokvarjen zvonec.

Kapitan Kvašali je pogledal na uro, da bi si zapomnil trenutek mornarjeve smrti. Težaki so se drug za drugim pričeli odkrivati z onim pogrebniškim izrazom, ki govori brez besed: »Pokojni je bil res dober fant.« V tistem trenutku so zagledali, kako je stonil

Mamija na krov »Maid of Samosa«: davil se je od vode in bljuval.

»Sijajno!« je zakričal kapitan Kvašali ter se nenadno spustil v ples po mlakah: pozabil je na svoj ugled, stara leta, čin in bolezn.

Cuvstvena luna, ki je poškilila izza oblakov, je razsvetlila čudno množico popolnoma blaznih ljudi. Angleža sta se v zmedeni rešala. Težaki so se razvrstili v mrk spreved in zahtevali, naj gredo vsi takoj na vino. Ženska se je obupno jokala, kar se ji je drugače pripetilo samo v najhujši pijanosti, in preklinjala nečisto življenje. Parnik je bil rešen, in so se vsi počutili nekako okrađeni. Začarani računovodje so v zraku odpirali in zapirali od pisanja okorele prste. A Jegorova ni bilo več med njimi. Nekaj je kričal in nagajal miličniku. Ta je po nepotrebnem v zrak izstrelil službene nabojne in hrepenel po nedosežnem junaštvu. Jegorovu se je naposled posrečilo, da ga je ujel za rokav.

»Ha,« je besno zarjovel miličnik, se trenutno iztrezil in vtaknil revolver v torbo.

»Zaprte me!« je rekel Jegorov.

Miličnik ga je začuden pogledal.

»Zaprte me!« je ponovil Jegorov tako glasno, da so vsi pričeli poslušati.

Miličnik se je namuznil in ga sunil stran.

»Zaprte me takoj,« je navdušeno zavpil Jegorov, ki se ni več mogel obvladati, »pri-

znam pred 20 leti izvršeni zločin. Leta 1907 sem zabodel svojo ženo. Niti zakričati ni vtegnila, ker sem nabrusil nož kakor britev.«

»Zakaj pa si jo umoril, lepo te prosim? to moraš povedati!« je zasmehovalno vprašal miličnik.

Težaki so drug drugega suvali med rebra in mežikali: Ta miličnik, Griša Siruhaldize, je tudi šegavec, saj je naše gore list. No, no, kaj pa bo iz tega? Malo zabave se res prileže po takem dnevu.

»Umoril sem jo iz ljubosumnosti,« je rekel Jegorov in se prvič v življenju zjokal.

Množica se je prijetla za trebuhe, ko je zagledala te solze. Lej ga no, starega, saj so mu res rosne oči. O, ti komedija ti!

Knut Frederic:

Obračun

Konec.

»Pol ure po sedaj bo tvoja hči zamen kli-cala na pomoč...«

»Koliko zahtevaš? Mulgrave? Plačal ti bom vse, kar hočeš. Bogat boš... Odkodoval te bom za vse, kar si preстал. Daj mi samo moje Iso!«

»Ne potrebujem tvojega denarja... Hočem samo tvojo izpoved, ker mi ne more nihče drug povrniti mojega poštenja. Le piši, ti pravim, dokler še ni prepozno...«

Obupani Harding je kakor vreča moke padel v naslonjač, in Mulgrave mu je pričel tiho, a trdo narekovati izjavo.

Ko je zabrnelo gredlo malega motornega čolna ob pesek na obali, je že bilo popolnoma temno. Dva mlada parčka sta molče sedela vsak zase v senci visokih sipin. Mulgrave je prižgal žepno svetilko, in električni žarek je prešinil noč, da bi poklical zamudnike na krov. Bob Harding, Isin bratranec in nočejšnji glavni prideditelj, je bil prvi stopil naproti v družbi ljubke Grace Higginsove. »Vsa čast, stari admiral!« je veselo zaklical, »boljšega peska nimajo niti v Miamiu. Lep prostor ste zbrali, in le prehitro nam je minil čas.«

»Gospod oče je postal nemiren,« je kratko pripomnil mornar, ko je vkrcal vso četvorico in sprožil motor.

Mirna, počasna vožnja v žarkih mesečine po tistem razgretem morju je bila nebeško lepa. Vsi štirje zaljublenci so nehote žalostno vzdihnili, ko je bila končana in je zrasla pred njimi iz teme pestro razsvetljena visoka »Gloria«.

Joe Harding je obsedel kakor začaran v kajuti, kjer ga je pustil Mulgrave. Laurence, kapitan »Glorije«, ki je odpravil zadnje goste in stopil v kajuto, je od kraja mislil, da je njegov gospodar zaspal v naslonjaču.

»Modra špilja... smrtna nevarnost...« je komaj slšno mrmral Harding in neprenehoma brisal debele srage, ki so mu stale na čelu. Mukoma je dvignil onemoglo glavo in kapitulano.

»Pokličite, prosim, stewarda,« je rekel, »da mi prinese sodovice. Prav slabo se počutim.«

»No, stari gospod je zopet pregloboko pogledal v kozareček!« je pomislil kapitan in pohitel k zvonce, da bi izvršil povelje.

Med tem so mornarji dvignili čoln. Zadnji izletniki so skočili na krov. Mulgrave je skrbno zvilj motor v nepremočljivo prevleko in jim sledil.

Frank Hunter je vodil Iso za roko in ji molče gledal v oči.

Mali osiveli mornar jima je prišel naproti. V roki je držal pismo, in njegove plave oči so lesketale v mesečini kakor svetli dragulji.

»Imam pismo za mistra Hardinga. Zelo nujno,« je vljudno rekel mornar, za trenutek obmolčnil in potem dodal s tihim, drhtečim glasom: »Oprostite, sir, a moram takoj nazaj v pristanišče; prosim vas le, da sprejmete tudi moje udane častitke. Iz celega srca želim čim več sreče vam in vaši nevesti...«

Isa Harding je bila v zadregi. Mornarjeve oči so bile čudno podobne očem njenega Franka. Frank Hunter je nekoliko začuden pogledal preprostega mornarja, ki ga ni srečal nikoli poprej. A takoj se je vljudno nasmehnil in mu prijazno pomolil roko: »Lepa hvala!« Mornarjeve oči so postale mehke.

Kapitan Kvašali, ki se je prepričal, da je »Maid of Samosa« srečno prispel v zavetje, je tudi pristopil in se vzpodbudno nasmehnil. Ničesar ni imel proti razvedrilu v času izven službenih ur.

A miličnik se je že naveličal neumnosti. Odpeljal je žensko na policijo in Jegorova za slovo zagrozil, da ga bo za dva dni zaprl v luknjo, da se bo iztrezil, če se ne bo takoj vnesel.

»Le privedi mi zdravnika,« je užaljeno za njim zakričal stari knjigovodja, »zdravnika mi privedi. Nisem pijan, morilec sem.«

Potem je podivil in si strgal obleko. Zabaval je množico, ker ji je kazal svoja suha, jetična rebra in košato sivo dlako na prsih.

A težaki so že vsi odrinili v krčmo in potegnili s seboj tudi šaljivca, čeprav je bil dokaj puščoben. Zdaj ga je le včasih kdo vprašal:

»Ali se ti ni nič smilila, ko si jo zaklal?«

»Poišite k vragu!« je odgovarjal Jegorov in žel trenutni smeh. Požrtvovalnost, najvišje junaštvo je bilo pretreslo njegovo od obupa in malarije sežgano dušo, in usmiljenje solze so teklo po njegovih dolgočasnih licih.

Mamija, v obveze zavil kakor v turban, je že sedel v krčmi. Družba je nagajala kapitanu Kvašaliju, naj govori. Kapitan si je nalil kislega mladega vina in vstal:

»Ti si junak,« je zakričal v dimu in lesketanju. »Tu smo vsi junaki. Tvojo roko, tovariši!« Mamija mu je rad slisnil roko in potem še vsem, ki so to hoteli. Vsak trenutek je vstajal nov govornik in sprožil nove častitke. Kakor se spodobijo med prijatelji, v dobri družbi, so slavili vse in vsakega: Mamijo — za njegovo junaštvo, kapitana Kvašalija — za modrost, miličnika — za oblast, Jegorova — za veselost in ga silili, naj pije.

A stari knjigovodja je bil slab pivce. Vsi so še slavili dogodek in vzklíkali Mamiji pa mornarjem v splošnem, a stari morilec je že sam dremal v kotu in kakor otrok sklonil glavo na roko.

»Halo, pa zakaj tako sam?« Harding je planil na noge. John in Isin bratranec Bob, oba mlada, prožna, vesela, sta stala na pragu kapitanove kajute.

»Kje je Isa?« je vtol vprašal Harding.

»Isa?« oba sta se glasno zasmejala. »Kje pa naj bo? Seveda je tu. Sla je v svojo kajuto po plašč in takoj bo pritekla po Franka. Saj veš, da ne more biti niti za trenutek brez njega.«

»Hvala Bogu, rešena!« je vzdihnil Harding in se zopet sesedel v naslonjač.

»Kaj pa ti je, oče? Kaj pomeni to? Komu jo je bilo treba reševati in kje?«

»Mar niste bili v špilji, v modri špilji, ki jo poplavi plima?«

»Dragi oče, kolikokrat sem te prosil, da ne pij preveč whiskyja. Saj ga nisi vajen na kopnem, in ta znamka »black and white« je res premočna za to vročino... Paziti moraš na svoje zdravje!«

»Kje je Isa? Ali je živa?« ga je besno prekinil Harding, si zopet obrisal znojno čelo in planil ven... Na pragu se je skoro zaletel v Iso, ki je stopila noter in pohitela k Franku.

»Kako ste dospeli na krov?« je nestrpno vprašal Harding.

»Seveda z motornim čolnom, ki ga je po nas poslal kapitan. Nikar ne misli, da smo plavalji za stavo!«

Harding je hotel planiti ven, a Hunter ga je ustavil. »Oče, tu je pismo za vas.«

»Pismo?«

»Da, nujno pismo. Izročil mi ga je mornar, ki nas je bil vozil na kopno in zdaj zopet nazaj.«

Hardingu so se šibila kolena, ko je vzel pismo in odšel z njim v svojo kajuto.

»Ubogi oče je zopet pil preveč whiskyja! Zakaj ste premalo pazili?« je očitajoče rekla Isa Bobu.

Njen bratranec se je nasmehnil. »Tudi Frank je tega mnenja, draga Isa!« A mislil sem, da si ga tvoj oče pred poroko svoje edinke lahko privoščil. Ali nisem zaslužil nagrade za svojo postrežljivost?«

»Takoj jo boš prejel!« mu je zaklical Hunter, odvrnil suknjo in se pripravil za boks. »Malo gibanja nama ne bo škodovalo!«

»A poprej bova stavila na zmagovalca!« se je veselo oglasil Bob.

Med tem je čital Harding prejeto pismo. Bilo je prav kratko.

»Joe Harding! Izročil bom tvoje zapečateno pismo v varstvo duhovniku, ki me je tolažil v nesreči in kot edini veroval v mojo nedolžnost. Ne boj se, da bi kdaj bilo objavljeno. Ne boj se tudi za svoje bogastvo in ugled. To je moje darilo k poroki najinih otrok, kajti Fred Hunter je — moj sin. Privoščil srečo svoji hčerki in obvaroval boš svojo skrivnost. Thomas Mulgrave.«

Harding si je globoko oddahnil, in nove, hvaležne solze so se mu vsule iz oči.

V bajni Birmi

Solnograški benediktinski opat dr. Peter Klotz, ki je prepotoval ves svet, piše v svoji knjigi »V templjih in pagodah« (Herder, Freiburg, 1929.) o Birmi:

Birma je zanimiva dežela. Ni mogoče reči, ali je indijska, kitajska ali malajska. Gotovo je le, da sestoji iz pagod in samostanov, boncev in romarjev, zvonov in sveč. Zraven spadajo še Birmanke z majhnimi solnčniki in velikimi smotkami, stajbe na kolenih in rezljane strehe pa drevo teak in cvet kana in še prekrasna reka Irávdí. Kdor je videl to, je videl Birmo.

Komaj sem dospel v Rangoon, sem odšel k pagodi Dagon, da bi čim prej občudoval znamenje Birme in diko mesta.

Pagoda Dagon je najsvetejši Buddhov tempelj v celi Zadnji Indiji in tako prečuden in svojevrsten, kakor enakega nisem videl nikjer drugod na svetu. Bajni nestorji stražijo vhod in tvorijo fantastična vrata v tajne neznane sveta. Stopal sem navzgor po stopnicah, obloženih z darovanimi svečami in cveticami, molitvenimi praporci in solicami, zvonci in gongi.

Ustavljaj sem se na vsakem koraku, slika za sliko me je zadrževala na poti. Tako čudnih, slikovitih skupin božjepotnih beračev, kakor sede tu po stopnicah, ne vidiš nikjer drugod na svetu. Uboštvo in starost učinkujejo kakor lepa, žalostna glasba; ure in ure bi mogel stati pred temi nagubanimi čeli in prisluškovati prastari pesmi človeškega gorja. Slišal sem tuje besede, videl tuje kretnje in slutil še bolj tuj in neznani miselni svet v očeh, črnih kakor noč. A vendar sem jih razumel in moja roka je dala odgovor.

Hvaležen pogled in bogplačaj ubožcev je bil vreden bakra in mi je dobro del. Še danes vidim, kako radostno gledajo in mahajo za mano z rokami ti ubogi ljudje, ki žde pač v najglobljih sencah življenja. Pračut človeštva, sočutja in dejanske pomoči govori po vsem svetu samo en jezik, in kdor ima srce in blago voljo, ga razume.

Slednjič na terasi!

Pagoda je stala pred menoj. Ni podobna ne templju ne hiši ne stolpu ne piramidi ali mošeji. Se vanjo ni mogoče iti in če bi bil sam dalai lama; kajti cela stavba je en sam masiv v obliki sto metrov visokega zvana brez oken in vrat. Na vrhu ima zlat solnčnik, na katerem vise srebrni zvončki. Vse okrogle stene so obložene z zlatom in se svetijo romarju nasproti že milje daleč.

Za zapadnjaka je čudna zgradba lepočutno docela nedostopna, toda petindvajset stoletij nosi na svojih ramah, in na milijone je molilcev, ki vsako leto romajo semkaj. Predvsem časte tu osem las z Buddhove glave, ki se nahajajo baje kot največja dragocenost v notranjosti pagode. Najbolj pa očarajo tujca prečudne reči ob vnožju pagode. Templji, oltarji, svete skrinje iz dišečega lesa se vrste v neverjetnem obilju in fantastiki vsenaokrog, tod veliki, tam majhni, nekateri pozlačeni, drugi goli, na enem sto Buddhov, na drugem zopet en sam. Vmes pa drogovci za zastave, palme, kipi, živalski liki, pušice za milodare, stojnice in lope, v katerih prodajajo tempeljske darove.

Pa življenje v tem vrvežu! Večni vselej! Povsodi mrgoli boncev obojega spola, beračev in romarjev, čarovnikov in plesalč, bobnarjev in piskačev, vedeževalcev in mazačev, otrok in starčkov, psov in vran in kar še vse drugega spada k birmanskemu templju.

Ganljivo je, s kakšno iskreno pobožnostjo se zbirajo romarji okrog svojega Buddha. Ondi sedi star mož. Sklenjene roke dviga v globoki pobožnosti do čela. Med prsti drži šopek cvetic, jesenske hiacinte in nokota. Tu kleče deklice in sklanjajo čelo do tal. Tudi one nosijo cvetje in predse na rogovnico so prikupno razložile sveče in kadilo. Ena izmed njih se dvigne, splazi do železnega stojala in natakne nanj svečo. Tam zopet prižiga stara mamka plamenico iz sandalovine, tu natresa bogat baboo kadilo v ponev, v tem ko njegov sinček polaga cvetje na daritvene mize.

Za trenutek sem pomislil na naše romarje doma in zopet razumel staro, sveto, pračloveško misel daritve, ki jo najdemo pri vseh narodih sveta in ki vedno znova oživi, kadar se človek v hvaležnosti in ljubezni obrača na svojega Stvarnika. V svesti si krivice pred Bogom kakor otrok pred starši Mu prinaša od najlepšega, kar je prejel od Njega: dekle v Birmi cvetlice, Inka, brezmadežnega človeka, in tudi kristjan daje svojemu Gospodu od skromne sveče do najdragocenejšega stolnega zaklada, od svojega dela, svojega življenja do božje daritve na oltarju.

Take misli so me prevzemale, ko sem stopal med tempeljskim vrvežem pagode Dagon. Pri tem mi je iz vseh koncev in voglov skrivnostno zvenelo na uho na tisoče zlatih, srebrnih in bakrenih zvoncev in zvončkov. Človek ne ve, odkod ti zvoki prihajajo in kam gredo. Vmes bobni in piščalke, harfe in gongi, toda vse tako pravadno in tuje, da sem bolj občudoval glas-bila nego zvoke.

Človeku se zdi, kakor da bi bil zašel v začarano deželo ter se zmeden ozre po svojem vodniku, da se prepriča o resničnosti svojega doživljanja. Pravilja polna skrivnosti, poezije in romantike, tako da tujca vedno znova vleče v pagodo. Človek čuti vero teh pobožnih ljudi in se znova zave neskončno sladkih verig svoje lastne vere, ki ga vežejo od blažene mladosti pa skozi vse življenje. Toda tudi kaplja otožnosti se mi vkraše v srce: ubogo, blodno-pobožno ljudstvo roma, molli in daruje, a le od daleč slutí Onega, ki edini je krmar, sodnik in oče našega življenja.

Poleg vhoda k pagodi visi 40.000 kilogramov težak zvon. Ugajala mi je njegova veličina in njegov globoki glas, še bolj pa me je zanimala njegova usoda. Ko so hoteli Angleži zvon na Iravadiju natovoriti na ladjo, da bi ga

Naš domači zdravnik

N. R. — Nm. Katar v goltu (grlo je nižje, kjer se tvori glas) ali angina, kar pomeni manjše ali večje vnetje v goltu, sta prav za prav različna izraza za približno isto bolezen, ki traja pri vas že od spomladi. Predpisano zdravilo vam ni pomagalo. Zdravnik vam je gotovo dal nasvete, kako oboleli golt varovati. Škoduje pušenje, pitje opojnih pijač, petje in vse, kar golt draži ali trudi. Vse to je važnejše kakor mazanje golta z jodovim glicerinom. Spominjam se bolnika, ki je oblezel radi neznatnega vnetja v goltu vse sloveče zdravniške in strokovnjake dveh večjih mest in mene mučil ž njim, ki sem imel že takrat sedemkrat hujše golenasto (kataralično) vnetje od njega, da sem mu mazal golt več tednov zaporedoma. Zdi se mi, da je bila bolezen bolj pametna kakor bolnik, ker se je umaknila ali potuhnila. Svoj katar preganjam le izjemoma; kadar se mi zdi preveč nadležno, pijem zjutraj vroče mleko, ki mu dodajem mineralno vodo (radensko ali rogaško slatino), in če teh nimam pri roki, pa šeepec kuhinjske soli.

F. G. — K. Krči v mečah, golenih, nogah, pa tudi v vratu, v grodih ali oprsju, so meni prav dobro znani pojavi, ki me časih zabude in najbolj potrebne spanja in nastopajo navadno, če sem se poprej preveč trudil s hojo ali premrazil ali premočil. Prizadeta mišica ali mišičja skupina se bolešno skrči, nekateri trde da zavoljo motenja v krvnem obtoku, drugi da zavoljo razboljenih živcev. Jaz nisem še rabil doslej nikakršnih sredstev pri sebi, razven da si boleče mišičje krepko zdrignem in tako zgrejem z golo roko. Drugim, ki jih krči morda bolj mučijo, zapišem kakšno mazilo, ki vsebuje kafro, največkrat še priporočim stari Opodelkok v tekoči obliki, ki je na prodaj — brez recepta. So pa tudi krči v mišičju, ki so znaki katere hujše živčne bolezni; pri vas menda ne.

M. P. — T. Glede glist in njihove vsemogočnosti pri otrocih ne pride nikdar do sporazuma med materami in — zdravniki. Vse otroške bolezni vračajo matere na dva vzroka, pri dojenčkih na zobe, pri večjih otrocih na gliste. Mi zdravniki smo v tem pogledu večji revčki, ker moramo pri otroških boleznih upoštevati še sto in sto drugih vzrokov obolenja! Bruhanje, netečnost, zaprtje, driska, krči in vetrovi v trebuhu so po tem navedenju naših mamic učinki glist, prav tako tudi oddaljena vnetja, kakor pljučnica, zarebrnica, razna vnetja v goltu in nosu, v ušesih in celo v lobanji, zakaj med boleznijo ali po prestani bolezni odhajajo od otroka navadno od zadaj, časih tudi skoz usta ali nos — žive ali poginule gliste, kar naj dokazuje pravilnost tega naziranja. Nas zdravnikov ti očitni dokazi ne prepričujejo, ker vemo, da je le malokateri otrok, ki se plazi po tleh in vtika svoje ročice, polne prahu z dvorišča ali ceste ali drugih še bolj nesnažnih krajev, v usta ali je kruh, slaščice ali sadje z neumitimi rokami — brez glist in da so glistčavi otroci navadno zdravi in da je samo radi glist otrok bolj redkokdaj bolan. Vemo pa tudi, da se gliste ne počutijo več dobro v bolnem otroku in ga zapuščajo same ali celo pri hujših boleznih poginejo. Priznavamo celo, da vtegnejo čisto navadne gliste povzročati pri običajnih otrocih splošna in huda živčna motenja. Razsoden zdravnik ne pričenja

zdravljenja otroških bolezni s preganjanjem glist, jaz skoraj nikoli, prvič ker vem, da so matere to napravile, predno so me poklicale na pomoč, drugič ker najdem skorajda pri vsaki resnejši otroški bolezni kakšen drugi vzrok. Kako je pri vašem otroku, ki ga ne poznam, ne morem presoditi, svetujem vam pa radi otroka, da se poprimete mnenja — zdravnikovega.

J. K. — V. Beli tok je po označenih okolnostih kužne narave in za vas zelo resna bolezen, ki vam skvari vse življenje, ako se ne prične zdravit, kakor treba. S tajnimi »diskretnimi« sredstvi ne pojde, ne poslušajte se reklamnih zdravil, ne rabite pripomočkov, ki vam jih nosijo brezvestni ljudje. Zaučajte se svoji materi, ki bo najbolje umela vaše gorje in preko svoje globoke boli vam najbolje svetovala in pomagala, da rešite, kar se še da rešiti pri vašem zdravju. Življenjski zakoni se ne spreminjajo po novodobnem razbrzdanem življenju ali celo po filmskem pojmovanju, med te stalne zakone spada tudi četrta sinajska zapoved z obljubami in — kaznimi. Rajši prej ko prepozno!

J. Č. — Z. Dimeljska kila pri odraslem človeku se ne da ozdraviti brez operacije. Ne verujte splearski reklamni raznih bandažistov-specialistov, ki vam vsiljujejo svoje »izume« z zagotovilom, da odpravijo kilo. Prihranite si denar, razočaranje in jezo! Dajte se rajši operirati, prav ta operacija je vsakdanji kruh operaterjev, ki spada med najbolj izdelane in lahke (v primerih proste, nezarasle ali drugače nezapletene kile) in se izvzema 1—2 odstotka posreči s trajnim uspehom. Vedeti morate, da je ta vred zelo pogostna, vsak drugi moški okoli 50 let jo ima. Kajpada se kila napravi na drugem delu trebuha in pri napornem delu ali še čedše pri stalni in močni trebušni napetosti. V vaših letih se vam operacije ni bati, tudi če vam srce ni popolnoma v redu, zakaj za izvršitev kilne operacije navadno ni potrebna splošna omama (ali narkoza), za krajevni otpa se rabijo zdravila, ki srca ne škodijo. Torej kar srčno — pod nož!

P. D. — Lj. Zoper možko onemoglost katero sredstvo naj priporočim možu, ki stoji tik pred sedmim križem? Kakor razbiram iz vašega obsežnega pisma, ste se že precej ukvarjal z vprašanjem pomlajevanja teoretično in zdi se, tudi praktično. Poznate namreč starejša in novejša sredstva kemičnega in organskega izvora za vživljanje in vbrizgavanje, ki vas pa niso zadovoljila, kakor sumim, zakaj očitno vam imponirajo operativni načini pomlajevanja, ki so jih izumeli Steinach, Lakatos, Doppler, najbolj vas miče seve Voronov, ki je tako daleč in tako — drag. Vi hočete vedeti moje mnenje, katere izmed vam dosegljivih metod bi bila najmanj nevarna in najbolj uspešna. Priznavam naravnost, da sem v zadregi, kaj naj odgovorim postarnemu možu, ki mu poleg drugih organov odgovorjujejo še najbolj — možgani, do cela zamegljeni po srboriti pohoti. Usoda zmaterializiranega človeštva se vam vlepa, lastno govno vas zagrinja. Če je še troha razsodnosti v vas, nabavite si kot najboljšo rešilno sredstvo za ljudi vašega testa — rožni venec.

Brezimnikom in nepodpisanim »naročnikom« danes in kasneje — nič.

Pravni nasveti

Proteza. K. B. T. Protezo na lastne stroške si lahko nabavite v kakšni ortopedični trgovini, ki jih je v Ljubljani več.

Občinska trošarina. S. V. M. Če so vam kljub oprostitvi naložili občinsko trošarino, vložite proti plačilnemu odloku pritožbo pri županstvu, naslovljeno na kr. bansko upravo. V njej razložite, zakaj imate biti oproščeni.

Odškodnina radi zgubljenih pravde. M. S. G. R. Ker ste dejansko branili sosedu vožnjo po vašem sadovnjaku, je zoper vas vložil tožbo radi motenja posesti pravice vožnje. V tej pravdi se je izkazalo, da je sosed res dejansko v zadnjem času vozil po spornem svetu, tako da je bilo njegovi tožbi ugodeno. Pritožili ste se na drugo stopnjo, ki pa je prvotni sklep potrdila. Plačati morate več tisoč pravnih stroškov. Hoteli ste sedaj sami sosedu tožiti na priznanje neobstoja služnostne pravice pota po spornem svetu, vendar pa je sosed pred nameravano tožbo Vam poslal pismeno izjavo, da si ne lasti pravice pota po spornem svetu. Mnenja ste, da je sosed zlonamerno vam s prvo tožbo povzročil ogromno škodo, ker vas je tožil radi motenja posesti, dočim sedaj sam priznava, da nima pravice pota. Vprašate, kako dobiti od sosedu odškodnino za pravne stroške prve zgubljene pravde. — Take odškodnine ne boste mogli nikdar zahtevati od sosedu. Sami bi morali prevdariti, kaj lahko nastane, če se spustite v pravdo radi motenja posesti. Take pravde v večini primerov povzročajo strankam le ogromne stroške, ne da bi se s takimi pravdami dosegle kake pravice. Ta pravda naj bo Vam in drugim šola, da ne smete nič samolastno braniti, pač pa se morate poslužiti prave poti, ker le s tožbo na priznanje neobstoja te ali one namišljene služnostne pravice dosežete napram vsiljivemu sosedu, da trajno opusti diranje v Vaše pravice. Da je sosed sedaj preprečil to pravdo, ki jo bi zgubil, zato se je sam pismeno odpovedal vsaki služnostni pravici po spornem sadovnjaku.

Sodišča so nezavisna. D. M. L. Obsojeni ste bili radi neke resnične trditve na denarno kaznen in je sodišče izreklo, da so vam dokaz resnice ni posrečili. Druga instanca je pritožbo zavrnila. Predlog na občno postopanje je bil zavrnjen. Ravno tako je bil zavrnjen ponovni predlog na občno postopanje. Pritožili ste se na ministrstvo pravde, ki je pritožbo zavrnilo z motivacijo, da ni kompetentno. Ker kazni ne morete plačati in morate po krivem v zapor, vprašate, katera oblast je kompetentna razveljaviti krivično sodbo, odnosno revidirati pomanjkljivo postopanje in dati nalogo sodišču, da postopanje z dopustitvijo dokazovanja obnovi. — Po ustavi so sodišča nezavisna in pri izrekanju pravice niso pod nobeno oblastjo. Zato tudi ni nobene oblasti, ki bi mogla dati sodišču nalog, kakor ga vi želite. Ker je sodba postala pravomočna, ni nobenega pravnega leka več zoper to sodbo in boste morali kazni plačati ali če ta ne bo izirijiva, prestopiti zapor. Pravomočno izrečena kazen se sme odpustiti samo po kraljevi milosti. Prošnjo za posamično pomilostitev je vložiti pri sodišču, ki je izreklo sodbo na prvi stopnji. Če to sodišče spozna, da ni posebno tehtnih razlogov za pomilostitev, zavrne prošnjo. Zoper tako zavrnitev ni dopustna nobena pritožba. Če se sodišče smatra, da je prosilec

vreden milosti, predloži prošnjo apelacijskemu sodišču, ki zopet lahko prošnjo zavrne ali pa jo pošlje ministrstvu pravde v nadaljnjo rešitev.

Kuluk. A. P. L. Nobenega davka ne plačujete, pa se dobiti nalog za plačilo kuluka. Kaj storiti. — Ker je kuluk obvezen samo za davkoplačevalce, zahtevajte pri županstvu, da vas črtajo iz seznama obvezancev ljudskega dela. Če tega ne bodo storili, se pritožite na okrajno načelstvo.

Pogoji za vstop v javno službo. T. Z. L. Radi bi zvedeli, če imate pogoje za vstop v javno službo, ker niste služili v jugoslovanski vojski. — Vaše vprašanje je presplošno, da bi vam mogli odgovoriti. Javnih služb je toliko in so predpisi o njih tako obširni, da bi morali napolniti več številk našega lista, če bi jih prepisovali. Zanimajte se za razpisne javnih služb, ki so običajno objavljeni v časopisih in se tedaj informirajte pri uradu, ki službo razpisuje, o tem, če imate pogoje za razpisano službo.

Tečaj zavoda za pospeševanje obrti. F. S. S. Obrnite se z vašim vprašanjem direktno na navedeni zavod, kjer boste najbolj točno zvedeli, kar želite.

Interjavanje premalo plačane takse. G. O. B. Leta 1930. ste kupili posestvo in ste notarju poleg plačila izročili tudi znesek 3700 Din, s katerim je plačal takse. Po enem letu pa davkarja zahteva od vas za isto pogodbo še 800 Din takse, češ, da so tedaj premalo računali. Vprašate, če je dolžan notar plačati davkarji zahtevano takso, ker je prejel že od vas plačilo za delo in takse. Vprašate tudi, koliko bi smel notar zahtevati za svoje delo. — Takso morate plačati vi, ki ste kupili posestvo in ne notar. Saj sami navajate zneske, ki ste jih izročili notarju kot plačilo in takso. Vaše naziranje, da bi moral sedaj notar doplačati takso od svojega dela, služka, ki je po vašem mnenju previsok, je nedržljivo. S tem, da ste notarju delo plačali, ste tudi priznali primernost računa in bi bilo sedaj razpravljanje o tem, če je bil račun pravilen ali previsok, odveč. Tudi ta prostor ni namenjen ocenjevanju že plačanih in torej priznanih računov. Če vas zani-ma notarska tarifa, si jo pa oglejte v »Službenem listu« št. 16 iz leta 1931.

Odpiranje in zapiranje trgovskih obratov. F. 1000. M. Odpiranje in zapiranje trgovskih in obrtnih obratov. V dravski banovini je urejeno v banovi naredbi z dne 6. maja 1930. Ker pa so tozadnje določbe za posamezne kraje in obrate različne, bi bilo preobširno na tem mestu o njih pisati. Oglejte si to naredbo v 2. kosu »Službenega lista« z dne 16. maja 1930.

Izodbajna izročilna pogodba. F. P. K. Neki kočar je dolžan izgovne na prejetem blagu 900 dinarjev. Da se izgovne plačilo dolžnega zneska, je pred letom dni prenesel kočar lastninsko pravico kove zemeljknižno na svojo ženo. Ali je to dolžnikovo imetje, preneseno na ženo, rubljivo? — Zanimljivo je, da se dolžnikova prepisana kova še ni rubljiva za možev dolg. Pač pa je pogodba, s katero je mož izročil ženi kovo, spodbojna, če je takrat ob izročitvi kove dolžnik napravil trgovcu že obstojal. Izpodbiti se mora taka pogodba s tožbo. Da si prihranite to pravdo, vam svetujemo, da poiščete k sodišču povabiti kočarja in ženo ter skleniti izvršljivo poravnavo, s katero naj se tudi kočarjeva žena zaveže kot nerazdelna plačnica dolga svojega moža.

Prisilna uprava posestva. F. P. K. Neki posestnik dolguje trgovcu na življenjskih potrebščinah znesek 1500 Din in je ta terjatev na predzadnjem mestu vknjižena na posestvu. Posestvo pa je prezadolženo. Rubljivih premičnin ni. Kako priti do kritja? — Ker je posestvo prezadolženo, ne kaže predlagati prisilne dražbe posestva. Posestvo bi bilo pač prodano, trgovčeva terjatev pa ne bi prišla do kritja, pač pa bi trgovcu še narasli izvršilni stroški prisilne prodaje. Svetujemo, da se zmenita na manjše obročno odplačevanje. Če pa ni resne volje za plačevanje dolga, pa poskusite malo pred novo letno predlagati izvršbo s prisilno upravo posestva. Če boste vi to prvi predlagali, potem se bodo dohodki prisilne uprave porabili najprej v kritje vaše terjatve.

Pretesni čevlji. M. T. D. Avgusta mesec ste napravili nekemu posestniku en par čevljev, za katere je plačal 250 Din. Parkrat vam je omenil, da čevlji nekoliko tišče. Po 8. novembru pa vam je povedal, da so čevlji tako tesni, da jih ne more nositi in je zahteval nazaj denar, sicer vas bo tožil. Ker mu denarja niste vrnili, vas sedaj tirja po odvetniku. Vprašate, kaj vam je storiti. — Če so bili čevlji po meri narejeni, morajo odgovarjati danemu naročilu. Če ste čevlje že avgusta meseca naročniku izročili, bi moral ta takrat, če so bili res pretesni, čevlje grajati in jih vam vrniti ali staviti na razpolago. Takrat bi o tem, ali so pretesni ali ne, sodišče zaslišalo izvedence. Ker pa je naročnik čevlje nosil do 8. novembra, mu niste dolžni sedaj čevljev zamenjati.

Praktični nasveti

Če ima kura »pikoc«. Še vedno se dobe ljudje, ki derejo kuram »pikoc«. To je nepotrebno trpinčenje živali. Če opazimo, da kokoši ne jedo rade, da imajo zaslužen golt in da nemirno otre-sajo z glavo, potem sedaj pozimi ravnamo tako-le: Spravimo živali v topel hlev, v katerem ni pre-piha, in dajmo jim mehko, kašnatno pičo. V lekarni si dajmo napraviti četrt litra kinazolove raz-topine (1:1000) in namažimo z njo (s pomočjo mehkega čopiča ali peresa) vsak dan bolnim ži-valim kljun in golt. Živali si bodo kmalu opo-mogle.

Sadni kis. Zdrav in okusen sadni kis napra-vimo na naslednji način: Manjvredna jabolka in hruške zrežemo ali zdrobimo, stolčemo čisto na drobno in stremo v leseno posodo. Drogno poli-jemo z nekoliko vrele vode. Potem jo dobro po-krijemo in postavimo za 8 do 10 dni na toplo, da vre. Nesnago z vrha previdno posnamemo. Poki-pelo tekočino precedimo skozi čisto tkanino in nalijemo v čist vinski sodček ali tudi v stekle-nice, ki jih postavimo — le rahlo pokrite, da

more prihajati vanje zrak, znova na gorko, da se skisa. Nato pretočimo kis v steklenice, jih dobro zamažimo in spravimo v klet.

Proti »mrzlim nogam«. Marsikdo mnogo trpi vsled tega, ker si ponoči v postelji ne more ogreti nog. Vzrok temu pojavu utegne biti med dru-gim ta, da kdo še v postelji ne da pokoja možga-nom in naporno razmišlja. Kri se zbira v možga-nih, noge ostajajo zato hladne. Najboljši varovalec toplote je zrak (ker je slab prevodnik). Zato si ohranimo tople noge — na najzdravejši način — ako jih obdamo z zrakom. V ta namen si za noge v postelji oskrbimo široke hlače, ki se končujejo v ohlapnem stopalu, torej brez odprtine. Tako je noga vedno v nekaki zračni kopelji. Lahko si da-mo napraviti tudi samo ohlapne »nogavice«, ki segajo čez kolena. A ne smejo biti pletene, ker se potem tesno oprilemajo nog, marveč upora-bimo v ta namen svile ali volnene tkanine. V takih nogavicah bomo imeli noge vedno pri-jetno tople.

Jedilnik za mesec januar

(Dr. Krekova meščansko-gospodinj-ska šola v Zgor. Siški pri Ljubljani.)

Ponedeljek, 11. januarja:

Kosilo: 1. Sadje. 2. Ječmenček z zelenjavo. 3. Solata in omelete z gnjatjo. 4. Vkuhana sadje s korenjem. — Večerja: Tirolski cmoki in kisel zelje.

Torek, 12. januarja:

Kosilo: 1. Sadje. 2. Ocvrta jajca na žemelnih rezinah in paradižnikova omaka. 3. Solata in jetrni sir. 4. Limonov narastek. — Večerja: Zelene krpice in zabeljena karfijola.

Sreda, 13. januarja:

Kosilo: 1. Sadje. 2. Zelenjavni zrezki in solata. 3. Pražen riž in telečji ragu. 4. Vkuhana rabarbara. — Večerja: Fižol z redkvijo.

Četrtek, 14. januarja:

Kosilo: 1. Sadje. 2. Juha in špinačni pon-vičnik (tancelj). 3. Solata, praženo korenje in pa-riški zrezek. 4. Jabolčni pečenjak. — Večerja: V obličah krompir in kisel mleko. Kuhano sadje.

Petek, 15. januarja:

Kosilo: 1. Sadje. 2. Krompirjevo kolo z različno zelenjavo. 3. Solata in ocvrte ribe. 4. Ro-zinova potica. — Večerja: Kakao in posi-panke.

Sobota, 16. januarja:

Kosilo: 1. Sadje. 2. Bavarska juha. 3. So-lata, ocvrta zelena, telečje noge. 4. Buhteljni. — Večerja: Mlečen oves, pečen krompir in pres-no maslo.

Nedelja, 17. januarja:

Kosilo: 1. Sadje. 2. Namešana solata. 3. Pa-radižnikova juha in ocvrti grah. 4. Nadevane zelne klobasice, kisel hren (z oljem in kisom), zavitki iz svinjine. 5. Torta iz surovega korenja. — Ve-čerja: Pečen sirov štrukelj z rozinami. Vkuha-no sadje.

Opomba:

Jetrni sir: 70 dkg svinjskih jeter, 25 dkg sla-nine, 3 dkg čebule, zelene, peteršilja, 8 dkg peče-nic (sampionov) sol, poper 1 žepč muskata.

Vse navedene snovi se s pretlačenimi jetri in slanino dobro stlačijo in premešajo. Iz pripravlje-ne zmesi naredimo debelo podgolovato klobaso, jo obdamo z rezinami in prekajeno slanino in ku-hamo v sopari poldrugo uro.

Omelete z gnjatjo: Iz četrt litra mleka, 12 dkg moke, dveh jajc, pet dkg presnega masla spečemo za dlan velike omelete. — Na nje položimo tenke rezine gnjatj, zavijemo in povajamo v jajcu in nato v drobtinah v vroči masti ocvremo.

Svinjski golaž s sirovim kislim zeljem: V koci-zici denemo k dvema žlicama masti in čebule

kilogram svinjine, zrezane na koščke, potrosimo s soljo in s papriko (sladko) ter dobro pokrito po-časi pražimo, da se zmehča. — Potem pridemo pol kg kislega zelja, dobro premešamo in denemo s pečenim krompirjem na mizo.

Kvas

Pri nas delamo kruh na ta način, da zme-šamo moko z vodo, dodamo kvasa, soli in neka-tere dišave. Tako pripravljeno testo stoji na top-lem kraju, da vzhaja. — Vzhajanje testa povzroči kvas, ki je sestavljen iz majhnih (0.006 do 0.008 milimetrskih) jajčastih stanic, katere imenujemo glivice kvasovke. Pod vplivom teh gliv se spremeni škrob v sladkor, ki se dalje pretvaja v alkohol in v ogljikov dvokis. Nastali ogljikov dvokis rahlje testo in dviga — pravimo, da testo vzhaja.

Imamo tri vrste kvasov: pivni, po nekod hmeljev kvas imenovan, potem vinski in špi-ritov kvas. Nekatere gospodinjje uporabljajo za pe-ko črnega kruha — drože — to so ostanki ka-kega prejšnjega testa. V njih je še vedno nekaj glivice kvasovke. Mesto kvasu in droži pa rabijo pogosto razne pecilne praške, ki imajo kemijsko sestavo, v vseh pa se nahaja ogljikov dvokis, ki rahlja testo.

Kako se pa peče kruh s hmeljem — namesto s kvasom?

Hmelj je dvodomna rastlina, katere raste tudi v naši državi, deloma kot divja, pa tudi kultu-virana. V naših krajih se rabi pri izdelovanju piva. — Od hmelja še rabijo v prometu samo pe-stični cvetovi. Na krovnih luskah pestičnih cvetov se nahajajo lepljive žleze, v katerih je močno vonjavč grenak sok, ki sestoji iz hmeljevega olja in neke vrste smole. — Od zmletih listov dobimo droben prah, lepljivih žlez, takozvani lupulin ali hmeljeva moka ali hmeljev prah.

Lupulin pa ni kemična spojina, ampak je le zmes raznih substanc — hmeljevega olja, hmelje-ve kisline precej grenkega okusa, hmeljeve smo-le. V njem najdemo tudi čreslovino in še neka-tere alkalioide.

Iz navedenih vrstic je razvidno, da ni v hmelju prav nobene kemične spojine in ne orga-nizma, ki bi povzročal vzhajanje testa.

Najbolj gotovo je, da jemljejo v odtonih kra-jih pivni ali hmeljev kvas za vzhajanje testa.

Prejeli smo bili vprašanje: Kako se peče kruh s hmeljem namesto s kvasom? Za pojasnilo smo se obrnili na Dr. Krekovo mešč. gospodinj-sko šolo in prejeli gornji odgovor, ki bo gotovo splošno zanimal.

Modne novosti

1. Popoldanska in večerna obleka ob-enem spada med najnovejše modne tvorbe. Obleka ima takimenovane rokavične ro-kave, ki se dajo sneti. Z rokavi je obleka pri-merna za popoldanske obiske in majhne ve-černe prireditve, če enamemo rokave, imamo paradno večerno obleko. Te vrste obleke so večinoma iz svile ali georgette-ov in brez okrasov; namesto tega spada zraven pri-meren modern nakit.

2. Obleka za mlada dekleta iz blesteče svile, ki se da učinkovito uporabljati tudi kot okras na ta način, da se ukrojijo posa-mezni deli iz istega blaga deloma nalice de-loma narobe.

3. Črno-bele sestave oblek za mogo-vrstno uporabo so zelo priljubljene in prak-tične. Bluza je iz belega krepastina, kratki rokavi iz črnega krep marocaina, rokavični rokavi, ki se dajo sneti) iz belega krep-satina.

Smernice gospodarske politike

Iz predavanja g. Fr. Ereeta, podrav. Zadr. gosp. banke v ljubljanskem radin.

Pri presojanju stanja gospodarstva državne enote se moramo ozreti na stanje naše trgovinske bilance, ki obsega trgovska plačila za izvoženo in uvoženo blago. V sedanji svetovni krizi je vprašanje aktivnosti trgovinske bilance postalo eno najbolj perečih vprašanj. Vse države brez izjeme so v cilju, da to dosežejo, uvedle vse mogoče omejitve in ovire, da zaježijo uvoz in da na ta način zboljšajo svojo plačilno bilanco. Carinska obdaja daje isto vsenakrog. Drakonske devizne odredbe se izdajajo in imajo v glavnem namen, da preprečijo uvoz in pospešujejo izvoz. Vse stremi za tem, da s povečanjem izvoza dvigne produkcijo in svojo gospodarsko moč, ozir. se tako brani, da produktivnost in kupna moč ne bi še dalje oslabela. Pri nas se je posebno v zadnjem času za to vprašanje pobudilo večje zanimanje. Najnovejša izpolnitev naših deviznih predpisov bo gotovo tudi od svoje strani dosti doprinesla in bo imela dober vpliv na stanje trgovinske bilance. Zato bodo te izpolnitve vsem dobrodošle, čeprav bodo imeli trgovci odslaj naprej z nabavo deviz nekoliko več posla. Rezultat trgovinske bilance ima močan vpliv tudi na naše denarnišvo, čeprav aktivna trgovinska bilanca sama po sebi ni edini pogoj, da se denarnišvo ene države obdrži v pravem ravnesju. Za stabilnost denarja in njegove zlate podlage je namreč najbolj merodajna takozvana plačilna bilanca, katera obsega vsa plačila, ki gredo v in iz države, upoštevajo vse denarne dejavnosti, ki jih tekmo gotovo dobe prejemamo iz in iz države. Radi tega je naravno, da končni rezultat plačilne bilance ima velik vpliv na celotno narodno gospodarstvo in vrednost denarja. Na stanje plačilne bilance ugodno vplivajo dalje tudi dohodki, ki prihajajo iz in iz države v obliki izseljeniškega vloga v tujem prometu, donosi obresti in drugih.

Pasivno plačilno bilanco države izravnavajo navadno z uvozom kapitala odnošne z zaključitvijo inozemskih posojil. Danes se zaključitev inozemskih posojil ne smatra vedno kot edino dosegljivo sredstvo za stabilizacijo denarja in denarnega prometa, temveč se v to svrhu uporabljajo tudi drugi valutarno-tehnični pripomočki, ki imajo za cilj, da se mednarodni izplačilni promet čim bolj omejuje. Najbolj posojil tudi drugič ni vedno absolutno koristno, ker s tem nastajajo nove obveznosti, ki jih je treba kasneje poravnati, na prejeti denar je treba plačati obresti ne glede na to, ali je izposojen kapital zares produktivno uporabljen in na ta način usposobljen, da se obrestuje in amortizira. Posebno v današnjih časih skoro vse države gledajo na to, da z ozirom na težke pogoje, ki jih postavljajo finančni prosticem kreditov in ker so na mednarodnem trgu točasno nove emisije posojil nemogoče, izravnavajo pasivno svoje mednarodne trgovine s forsiranim izvozom blaga in pa z zaključitvijo kompenzativnih trgovinskih poslov, pri katerih se zamenja eno blago za drugo. Taka stremjenja so primerna tudi za naše razmere in lahko izdatno vplivajo na splošno ojačanje naše gospodarske moči. Stanje naše trgovinske bilance lahko zadosti popravimo:

1. ako se tudi pri nas omejuje uvoz predmetov, ki jih sami doma izdelujemo;
2. ako z valutarno-tehničnimi pripomočki vplivamo na mednarodni plačilni promet in
3. ako vsi sloji konzumentov vidijo dolžnost in važnost, da uporabljajo v prvi vrsti domače industrijske proizvode in kupujejo domače blago. V tem svojem hoteanju nismo osamljeni. Ta klic gre tačas širom sveta; posebno v našem sosedsstvu si lahko ogledamo primere, ki nas morajo bodriti k zavesti samoohrane. Zal, da pri tem mnogo greši naše trgovstvo, ki daje prednost tujemu blagu, če-

Za dvig živinoreje

Rodovniško poročilo živinorejske zadruge Slovenjgradec.

Slovenjgradec, 6. jan.

Na predlog g. kmet. referenta Werniga se je pred poldnevom letom tudi pri nas začelo gibanje uvedbe mlečne kontrole ter voditi za kontrolirane živali tudi rodovnik. Med članstvom naše živinorejske zadruge je postalo za to delo veliko zanimanje, naka se je na sestanku iste v Zadrugnem domu izvolil oz. pooblastil odbor 4 članov iz gg. Lobe, Vertnik, kmet. absolventa Karner in Schön-dorfer, ki je delo začasnega vpisa krav izvršil od 29. do 30. decembra 1930 leta. Ker so pa potem nastale ovire, ki jih je bilo treba premostiti, smo mogli potem šele čez 5 mesecev, to je bilo po obnem zboru živinorejske zadruge živino pravilno zmeriti in vpisati v rodovnik. Vpisali smo v rodovnik 95 krav, katere merijo po sledeči meri: Višina višre najvišja 143 cm, najnižja 118. Višina križa najvišja 148, najnižja 120. Prsna širina najvišja 52 cm, najnižja 35 cm. Kočna širina najvišja 51 cm, najnižja 38 cm. Prsna globina najvišja 72 cm, najnižja 55 cm. Dolžina trupa najvišja 164 cm, najnižja 127 cm ter enega glavnega bika, ki je star 3 leta, teža 720 kg in ima mero: višina višre 138, višina križa 138, prsna širina 50 cm, kočna širina 57 cm, prsna globina 74 cm, dolžina trupa 164 cm, kateri se po oblikah lahko kosa z vsakim originalcem iz Avstrije. Kupljen pa je bil od pol. g. Robič, Limbuš. Pri vseh kravah se je vodila mlečna kontrola ter izkazuje sledeči letni zaključek:

Najnižja mlečnost 948 litrov, najvišja 4058 litrov letno. V odstotkih sledeči izkaz: Do 2000 litrov 26%, od dva do 3000 litrov 42%, od 3000 litrov naprej 37%. Pripomniti moram posebno, da izkazuje mlečnost nad 2000 litrov krave ohi posestnikov, kateri imajo že po večini dobro urejena gnojlišča in gnojilne jame, med tem ko posestniki krav z mlečnostjo izpod 2000 litrov s kravami vozijo in tudi nimajo še urejenih gnojlišč in gnojilnih jam in je s tem tudi krma velika slabša. Upam, da se bo mlečnost še znatno dvignila, čim se spravi v obrat mlekarne, ki je takorekoč že na vidiku.

Lahko smo ponosni na izkaz letošnjega zaključka mlečne kontrole, ni se nam treba skrivati pred inozemstvom, ni nam treba hoditi v tujo državo kupovat drago plemensko blago, katero si lahko sami vzredimo. Z radostjo moram pripomniti, da se nahaja v našem okolju nekaj takšnih živinorejcev, ki vedo, da se plemensko blago boljše prodaja, kakor za mesarja. Saj lahko rečemo, da se je k nam svojčas po zaslugi pokojnega g. Jelovška, g. živinorejskega inšpektorja Zidanška, g. višjega veterinarskega svetnika Pirnata uvozilo toliko originalnih bikov in krav, da bi lahko rekli, da ima slovenjgraški okraj samo originalne marijadvorske živino, katere je še tudi precej in iz katere si moremo izrediti teko plemensko živino. Moje geslo je: Manj živine, pa tisto lepo v mladosti odgojiti, da bo živina lepa po obliki pa tudi izrazita po mlečnosti. Potem smemo upati, da se bo plemenski material iskal tudi pri nas, da postane naš slovenjgraški okraj jugoslovanski marijadvor (Marlahof). — Vodja rodovnika: Anton Apat.

ravno so domači izdelki enaki ali še bolj, in ima pri izvrševanju svoje obrti premalo narodne za-vednosti.

Na zboljšanje naše trgovinske bilance lahko še močno vplivamo, ako svoje potrebe prilagodimo točasnim današnjim razmeram in svoj konzum zmanjšamo na le neobhodno potrebne stvari. V tej točki leži ne ravno najmanjši vzrok sedanje krize. Če se ozremo nazaj v predvojno življenje, moramo na žalost ugotoviti, da je današnja potrošnja in standard življenjskih stroškov dosti zvišan, v mnogih slučajih čez navadno mero in sicer največ vsled razkošja in potratnega življenja, kar je deloma posledica vojne, deloma tudi poveljne konjunktura. Lahko zaslužek in zboljšanje gnotni položaj je ustvarjal in povečeval potrebe in zahteve najširših slojev. Pri tem razpoloženju je bila v stanju tudi produkcija, da poveča svoje obrate in da čimveč blaga vrže na trg. Nadprodukcija, ki danes preživlja istočasno svojo težko krizo, je bila dosti podprta ravno v tem, da je vzporedno napredovala, sicer čez mero tudi konzum in je se obenem povečevala poraba proizvodov in pridelkov.

Prilagoditev gospodarstva skrajšani podlagi kapitala in kredita je druga deviza, ki je čujemo vsepovedno. To geslo velja tudi nam, ker tudi nas zadeva vpliv odgodov, ki se odigravajo v mednarodnem poslovnem svetu že dokaj časa, posebno v zvezi s padcem angleške funta se nivo svetovnih cen nagibajo sicer navzdol, vendar ne v takem razmerju, da bi se že v kratkem moglo pričakovati pomembno zmanjšanje življenjskih stroškov. Vse emisijske banke pretvarjajo svoje devizne zaloge v zlato in na ta način vplivajo na denarni obtok. Kreditni volumen se povsod krči in z njim vzporedno pada tudi obseg poslov. Vse si prizadeva, da si ohrani kar je pridobljeno, medtem ko so uspehi redki in težko dosegljivi. Velikih naporov je treba, da se vrnemo in da vzdržimo svojo pripravljenost d o momenta, ko bomo mogli znova razviti svoje produktivne moči k razmahu in napredku našega gospodarstva. Le skrajna štednja niti rešitev današnje krize, varčevanje mora biti splošno, tako v zasebnem kakor tudi v javnem gospodarstvu; šele tedaj, ko bode vsak pri sebi mogel dovesti v ravnesje svoje dohodek in izdatke, se bodo časi hitro zboljšali in bo bilanca našega gospodarstva kot celote lahko visoko aktivna. Vsekakor ni pričakovati, da bi se mogle sedanje prilike kar čez noč izpremeniti, kar namreč prehod iz sedanje kaosa bo brezovomno moral trajati daljšo dobo, pa naj se to doseže že na ta ali oni način. Kakor povsod drugod tudi pri nas narodno gospodarstvo danes bolj kot kdaj prej stremi, da se oposti vseh vezí in okovov, ki ga ovirajo v svobodnem razvoju, kar šele tedaj privatna inicijativa, ki je najboljša gonilna sila vsega pridobitnega delovanja in podjetnosti more zopet priti do pravega izraza.

Če malo bolj od blizu premostrimo svetovno gospodarsko situacijo, moramo pač ugotoviti nekaj svetlih žarkov, ki sijejo skozi temo in nam dajejo nade, da se prilike vendar le obračajo na bolje in je pričakovati, da se stanje krize omiljuje. V tem nas prepričuje tudi dejstvo, da se je produkcija vsaj po množini, kolikor seda posneti iz zadnjih podatkov o stanju zavarovanja vsaj kolikortoliko ustalila in se število brezposelnih zadnji čas ne zvišuje.

Za črnoledne preroke danes ni prostora, le propovedniki resničnosti in bistrih pogledov v bodočnost naj stopijo na plan in naj nas povedejo v varno zavetje, da zopet ugodno vohod, skozi katerega pride do gospodarskega miru in do narodnega blagostanja.

Izvoz lesa v Francijo in v Alžir. Konec preteklega leta se je vršil v Zagrebu sestanek zbornice glede porazdelitve uvoznega kontingenta v Francijo in v Alžir. Delegati iz savske banovine in Bosne so zahtevali, da se kontingenti porazdelijo onim tvrdkam, ki so od leta 1925 do 1929 izvažale les v ti dve deželi. Slovincem bi pripadlo le okoli 4000 ton (!). Zato so slovenski delegati zahtevali, da se mora upoštevati brezopojno tudi naš izvoz zadnjih let. Sprejetje bosnanskega predloga bi pomenilo, da se slovenski eksport za vedno izključi s francoskih tržišč, pomenilo bi, da sami zapiramo oči nad izprememami, ki so nastale glede izvoza lesa v letih 1930—31 in bi morale imeti usodepolne posledice za celo naše gozdno gospodarstvo, rentabilnost gozdne posesti, eksploatacijo gozdov in naše eksportno politiko. Zato bo moralo ministrstvo za gozdove upoštevati slovenske zahteve.

Ljutomer za skupno zbornico. Te dni se je vršilo v Ljutomeru skupno zborovanje. Tri obrtne zadruge so razpravljale med drugim tudi o vprašanju zisteta bodočih stanovskih zbornic. Sklenjeno je bilo soglasno, da se pridrži dosedanjim zistem skupnih zbornic, ker so za obrtništvo v tem razvojem stadiju, v katerem se nahaja v dravski banovini, mnogo večjega pomena in koristi, kakor bi bile ločene. Zadruge so hkrati soglasno obsodile agitacijo neodgovornih posameznikov med obrtništvo za rušenje skupne zbornice in bodo pokrenile pri oblasteh korake, da se to, v sedanji krizi posebno škodljivo beganje obrtništva, zatire.

Ureditev doplačila mlinov. Kakor poročajo iz Beograda, je določila Privilegirana izvozna družba od 5. t. m. dalje, da znaša doplačilo za pšenico 7.000 Din pri vagonu brez oziroma na provenienco blaga. Dosedaj je znašalo doplačilo na podlagi sedanjih cen 8.500 Din pri vagonu za baško blago, za sremsko blago pa 7.000 Din. S tem se je doplačilo za vse vrste blaga izenačilo.

Izvoz sadja. Po podatkih centralne komisije za izvoz sadja pri trgovinskem ministru v Beogradu je znašal v dobi od junija do konca septembra naš izvoz sadja: 2.239 vagonov brusik in jabolk, 4.604 vag. sliv, 363 vag. grozdja, 600 vag. suhih sliv in 100 vag. pekmeza. Pri suhih slivah je letni vagon 5.000 do 6.000 kg, ravnotako pri grozdju. Jabolk in brusik smo največ izvozili v Avstrijo (379 vag.), Češkoslovaško (618), Italijo (220), Grčijo (178), in Nemčijo (180). Grozdja je šlo največ na Češkoslovaško (152 vag.), v Avstrijo (139) in Nemčijo (56).

Vpisa v zadrugni register: Zadruga za izdelovanje harmonik in Ljubljani, r. z. z. o. z.; Delavsko konsumno društvo v Nazarjih, r. z. z. o. z.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Berna Emerika, zaloga čevljev v Celju, Krajja Petra cesta 10.

Potrjena poravnava: Juhart Mihael, trgovec v Meži, za 52 odstotkov v petih obrokih.

Odkup srebrnih avstro-ogrskih kron. Za nje plačuje Narodna banka: po Din 11.00 za 1 komad od 5 kron, po Din 4.50 za 1 komad od 2 kron, po Din 2.25 za 1 komad od 1 krone. Te cene veljajo tudi za srebrne perperje. Odkup srebrnih (avstrijskih) forintov: po Din 5.90 za 1 komad. Odkup srebrnih tolarjev Marije Terezije: po Din 12.50 za 1 komad.

Devizni promet. Po novem pravilniku morajo vsi trgovci prijaviti svoje dolgotanje v inozemstvu Narodni banki, ki je za ta namen izdala po-

sebne vprašalne pole (rdeče). Kakor smo zvedeli, so sedaj te vprašalne pole tudi v slovenščini in ne samo kot prve v cirilici. Prijavitelj je treba dolgotane na dan 31. decembra pred. leta. Posamezne rubrike je izpolniti sledeče: v prvo rubriko: rok plačila je vpisati točen koledarski datum, kdaj zapade plačilo računa ali fakture. V rubriki dokazi je vpisati tudi, kdaj je bilo plačano, da je blago v resnici prejeeto, tudi carinsko deklaracijo. Tudi denarni zavodi morajo zaprositi Narodno banko za dodelitev deviz. Narodna banka daje sedaj devize predvsem za fakture po prvem januarju. Zato je tudi devizni promet naših borzah majhen.

Cene koz divjačine. Promet na trgu koz divjačine je zastal. Cene so zelo nizke in so sledeče: kune zlatice 500—600 Din, belice 450—550, lisice gorke 170—200, poljske 100—120, vidre 400—500, dihurji 80—100, divje mačke 60—70, zajci 4 in večerice 4 Din. V primeri z lanskim letom so cene znatno nižje.

Emisije v Uniji. Emisijsko gibanje je v Uniji lansko leto bilo izredno labo. Skupna vsota vseh emisij je znašala v prvih 11 mesecih 3875 milij. dolarjev v primeri s 7283 milij. v istem času l. 1923. in 10.943 milij. dolarjev v prvih 11 mesecih 1929. Posebno majhne so emisije za inozemski račun. Tako so znašale emisije obligacij in delnic lani 78 milij. dolarjev v primeri z 229 in 335 milij. Emisije za račun inozemskih vlad so padle na 50 milij. dolarjev, dočim so še leta 1930. (v prvih 11 mesecih) znašale 616 milij. dolarjev, v prvih 11 mesecih 1929 pa 116 milij. dolarjev.

Tečaj za avtožen. varjenje. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI priredi v Kranju za kranjski, tržiški in škofjeloški okoliš, pa tudi za interese iz drugih okolišev, ki bi se prijavili, 10 dnevni tečaj za avtoženo varjenje. Ta tečaj se prične v ponedeljek 18. januarja ob 8 zjutraj ter bo trajal do arde 24. januarja. Poučevalo se bo v tečaju varjenje enostavnejših predmetov, predvsem v železu, jeklu in aluminiju. Pri današnji gospodarski krizi je za kovinarskega obrtnika in pomočnika velike važnosti, da se izvežba v tej stroki. Z varjenjem se dajo izvršiti mnoga popravila železnih orodja, strojnih delov, poljedelskega orodja, avtomobilskih blokov in karterjev, prelomljenih jermenov, osi, železnih konstrukcij itd., ki bi se sicer ne dale izvesti. Spretnemu varilcu se zato odpira novo polje dela in s tem tudi zaslužka. Vsak udeleženec se mora prijaviti najkasneje do 14. januarja neposredno ali potom Skupne obrtne zadruge v Kranju Zavoda PO Zbornice TOI v Ljubljani, da dobi potrebna navodila. Opozorjamo, da mora pripraviti vsak po 4 komade kovnega plošnega železa, širokega 50, dolgega 150 in debelega 2 mm, dalje v dimenzijah 50—60 (160) 6 mm in 50—60 10—12 mm, 2 komada železnih cevi s premerom 30—50 mm in plinskih cevi v dolžini 50—100 mm, 2 komada kotnega železa 50 50 3 mm v dolžini 150 do 250. Nad 8 mm debelo železo je treba ob robovih opiliti za 30—35 stopinj. Pristojbine znašajo za vsakega udeleženca mojstra 100 Din, pomočnika pa 50 Din. V posebnega oziroma vrednih primerih se na prošnjo pristojbina v celoti ali vsaj deloma povrne. Prostor, kjer se bo vršil tečaj, bo zavod naznanil naknadno.

Borza

Dne 9. januarja 1932.

Denar

Ta teden so se radi praznika vršili samo štirje borzni sestanki kakor tudi prejšnji teden. Promet je znašal na ljubljanski borzi 5 milij. Din v primeri s 8.2 milij. Din prejšnji teden. Da je promet manjši, je pripisovati dejstvu, da Narodna banka daje sedaj devize samo za plačilo računov po 1. januarju. Zato je n. pr. promet znašal v petek samo nekaj nad 100.000 Din. Tudi na zagrebški borzi je bil promet zadnje dni manjši. V četrtek je znašal samo 0.8 milij. Din, včeraj pa 0.376 milij. Din.

Curij. Belgrad 9.10, Pariz 20.1350, London 17.5, Newyork 51.4, Bruselj 71.27, Milan 26.10, Madrid 43.30, Amsterdam 205.85, Berlin 121.85, Stockholm 97.50, Oslo 95, Kopenhagen 96.50, Solija 3.72, Praga 15.20, Varšava 57.45, Atene 6.70, Carigrad 2.40, Bukarešta 3.08, Helsingfors 7.50.

Žitni trg

Budimpešta. Tendence za koruzo prijazna, za ostalo slabša. Promet srednji. Pšenica marec 12.48—12.75, zaklj. 12.51—12.52, maj 13.42—13.63, zaklj. 13.42—13.43, rž marec 14.62—14.86, zaklj. 14.08—14.70, koruza maj 14.58—14.68, zaklj. 14.58—14.60. Winnipeg. (Začetni tečaji.) Pšenica maj 63.25, julij 64.25, okt., —.

Chicago. (Začetni tečaji.) Pšenica marec 56.25, maj 57.50, julij 56.75, sept. 58, koruza marec 39.625, maj 41.25, julij 42.75, oves julij 25.75.

Jajca

Vse nade, vsled nastopivšega strogega zimskega vremena, je nenadoma nastalo toplo vreme razdrlo. Cene padajo rapidno, ker se že povsod posebno pa tudi v Nemčiji pojavlja nova produkcija. Letošnjo spomlad bodemo najbrže dosegli rekord v nizkih cenah. — Sv. Jurij ob j. ž., 8. jan.

NAZNANILO

Slavnemu občinstvu vljudno naznanam da sem se preselil iz Turškega trga na Stari trg 1 v trgovske prostore prej A. Zorič.

Za nadaljno nakupenost se toplo priporoča

I. KURIČ

močni krojaški salon za gospode

Javna zahvala.

Rada in prostovoljno se zahvaljujem ter potrjujem, da mi je Podprna sekcija Kmetijske ekspozicije zadruge v Mariboru r. z. z. o. z., Maribor, Aleksandra Kmeča cesta 44 celo mi pripadla obo poboro po smrti mojega očeta g. Tementa Franca, Loka pri St. Janžu na Drav. polju točno in prei vsem kulantno izplačala.

Z ozirom na to hitro izplačilo, ki je bilo v najboljšem redu likvidirano, se čutim dolžno to dobrodelno institucijo vsakomur najtopleje priporočati.

Dogoče pri Mariboru dne 5. januarja 1932.

Neža Kac.

Sport

MARIBORSKI NOGOMETNI SPORT V POMLADNI SEZONI

Kakor izvemo od dobro informirane strani, ostane vrstni red v tekmovalstvu tudi spomladaj kljub izpremembi v državnem tekmovalstvu neizpremenjen. Prvo ligo za Slovenijo bodo, kot dosedaj poleg Ilirije, Primorja in Svobode tvorili še klubi SK Maribor, SK Železničar in SK Atletiki iz Celja. Izžrebanje se bo vršilo predvidoma še tekom tega meseca. Drugi razred tekmuje po sledečem vrstnem redu: Prvo kolo: Želez. rezerva: SK Mura II, SK Rapid I: SSK Maribor rez. 2 kolo: SK Svoboda I: SK Mura, SK Železničar rez.: Rapid I. 3. kolo: Želez. rez.: Maribor rez.: SK Svoboda I: SK Rapid I. 4. kolo: Rapid I: Mura I, Želez. rez.: Svoboda I. 5. kolo: Maribor rez.: Svoboda I. Termini se bodo naknadno objavili. — SK Rapid ima največ izgledov, da si pridobi prvenstvo, ako mu bo mogoče uspeti proti drugo plasiranemu mariborskemu okrožju prve lige, kar je pa po današnjem stanju njihovega moštva dvomljivo. SK Čakovec se je priključil na zadnjem obnem zboru JNS pod LNP ter tekmuje šele v jeseni z klubi mariborskoga okrožja. Način tega tekmovalstva se bo določil na obnem zboru LNP. Značasno tekmuje Čakovec še nadalje pod skupino Zagrebške podzveze.

Obvestilo. Na več vprašanj, če imamo v Sloveniji strokovnjaka za plavalni sport, sporočamo, da je strokovnjak v tej panogi sportni trener Ilirije g. Drago Ulaga. Kakor posnemamo iz noveletne številke »Jutrac«, je imenovan že vodil plavalni tečaj za »Sokolec. Gotovo bo tudi drugim rad ustregel. Inzerenti naj se obrnejo naravnost nanj.

Akademski smučarska organizacija v Ljubljani. Članski sestanek vseh smučark in smučarjev se bo vršil v torek 12. januarja ob 18 v juridicni predavalnici št. 69 na univerzi. Prosimo, da se vsi tega sestanka radi predstojećih prireditelj sigurno udeležite! Pred tem članskim sestankom se bo vršil ob 17 sestanek smučark v isti sobi, na kar opozorjamo vse smučarke.

Tečaj za smučke vatelje na Kravcu (1700 metrov) pod vodstvom g. ing. Koudelke bo od 17. do vključno 27. januarja in ne od 13. do 24. januarja, kot je bilo prvotno objavljeno. Skupen odhod bo 16. januarja z avtobusom ob 12.05 izpred kavarnar Evrope do Cerkelj. Prenočnina za člane v sobah po Din 20, na skupnem ležišču s perilom po Din 14, za nečlane po Din 30, oziroma po Din 20. Celodnevna prehrana Din 40. Člani SPD imajo 25 odstotkov popusta.

Redni trening sabljaške sekcije prične v letu 1932. 11. januarja ob 18.45. Zaradi dogovora glede turnirja za prvenstvo Zagreba v februarju t. l. je udeležba celotnega članstva obvezna. — Načelstvo.

Ljubljansko gledališče

DRAMA

Začetek ob 20

Nedelja, 10. jan. ob 15: »JURCEK«. Premijera mladinske igre. Izven.

Ob 20: »ZAPRAVLJIVEC«. Znižane cene. Ponedeljek, 11. januarja: CVRČEK ZA PEČJO. Red B.

OPERA

Začetek ob 20

Nedelja, 10. jan. ob 15: »CARMEN«. Znižane cene.

Ob 20: »DEZELA SMEHLJAJA«. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 11. januarja: zaprto.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Nedelja, 10. jan. ob 15: »RDEČA KAPICA«. Znižane cene. Otroška predstava.

Ob 20: »LUTKA«. Prvič. Ponedeljek, 11. januarja. Zaprto. Torek, 12. januarja ob 20: »VIKTORIJA IN NJEN HUZAR«. Ab. B.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 11. januarja ob 20: »ZEMLJA SMEHLJAJA«. Gostovanje mariborskega gledališča.

Domača solidna tordka

kiparski in pozlatarski atelje - Celje

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela

M. Hohnjec

Celje :: Razlagova ulica :: Celje

izborne harcerje vrvice

(Edelroller), prodaja od

100 do 250 Din, samice

od 30 do 50 Din

FRANJO KENIC

Maribor — Melje št. 34,

Trstenjakova 2 II.

Radio aparat

baterijski, trielektronski,

malo rabljen, skupno z

vso opremo napravljen za

polovico nabavne cene.

Interesenti naj se obrnejo

na Prosvetno društvo

na Trati, pošta Gorenja

vas nad Škofjo Loko.

GOSPODARSKA ZVEZA LJUBLJANA R. Z. Z. O. Z.

Prodaja deželne pridelke, žito, mlevske izdelke, seno, slamo, kolonialno in specerijsko blago, kmetijske stroje in orodja, umetna gnojila, cement, premog itd.

Prvovrstna moka iz mlina Forčacs, Bačka Topola, je stalno na zalogi.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljano 10.349.

Službe isčejo

Delovodja

energičen, srednjih let, z večletno prakso, za cestne zgradbe, želi spremeni službo. Cenjene ponudbe pod »Delovodja« št. 120.

Dekle

pridno, pošteno, z dežele, zna kuhati in opravljati hišna dela, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 279.

Čevljar, pomočnik

išče službo, gre tudi na deželo. Naslov pove upr. »Slovenca« pod št. 255.

Iščem službo

oskrbnika-majerja ki razpolaga s 3-4 delavni moči. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Začetnica

s znanjem slovenskega, nemškega in srbohrvaškega jezika, v govoru in pisavi, večja tudi slovenske stenografije in strojepljiva, išče službo v Celju. Cenjene ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod št. 232.

Gospodična

večja nemškega in slovenskega jezika išče mesto blagajničarke ali prodajalke v slaščičarni ali pekarni. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru pod M. V.

Gospodična

absolventinja meščanske šole, večja slovenske in nemškega jezika, išče mesto blagajničarke ali prodajalke v slaščičarni ali pekarni. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru, pod »Ljubiteljica otrok«.

Vestna frizerka

išče službo. Gre tudi izven Ljubljane. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 312.

Fant

s izredno meščansko šolo, bi se rad izučil ključavničarske ali kovaške obrti. Želi vso oskrbo. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Trbovljah pod »Učence« št. 307.

Službodobe

Boljša dekle

ki zna in ima veselje do kuhanja in drugih hišnih del, se sprejme kot kuharica poleg sobarice. Predstaviti se je v pone-deljek od 8-10. Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 287.

Nov poklic

za dame in gospode z vpeljavo strojnega pletarstva v hiši. Zanimen zaslužek ca. 1500 Din mesečno, ker prevzamemo izdelavo prelo. Pišite se danes po brezplačno prospekt na Domača Pletarska Industrija, št. 6, Josip Kariš, Maribor, Trubarjeva 6.

Vajenca

poštenega, krepkega, s predpisano predizobrazbo za specerijsko trgovino, sprejem takoj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 195.

Dečka

okoli 16 let starega, poštenega in pridnega ter zanesljivega, sprejem za trgovskega slugo. A. Sušnik, železnica, Ljubljana, Zaloška cesta.

Kmečko dekle

pošteno in marljivo, se išče za kmečko posestvo blizu Ljubljane. Pismene ponudbe pod »Družinski član« št. 295 na upravo »Slovenca«.

Vajenca

za slaščičarsko in medicinsko obrt sprejem. Hrana in stanovanje v hiši, drugo po dogovoru. E. Starij, slaščičarna — Krško.

Šivilja

sprejme učenko. Naslov: Gorjanc Angela, Nunska ulica 3/I.

Prodajalka

za trafiklo s kavcijo, se takoj sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Mizar, vajenca

sprejme takoj Aleksander Rochel v Mariboru, Gosposna ulica 2.

Vajenca

pekarskega, močnega, takoj sprejme pekarna v Mariboru, Meljska c. 23.

Šteparico

ki bi včasih pomagala tudi pri gospodinjstvu, takoj sprejem. Plača po dogovoru, nastop takoj. Miha Šter, Sp. Duplej 3, Križe, Gorenjsko.

Krščanska gospodinja

dobro izurjena, srednjih let, z znanjem nemščine, ki je poleg gospodinjstva v stanu nadzorovati tri otroke od 4 do 8 let, se sprejme. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Krščanska« št. 308.

Hišnica

se sprejme v vili. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 314.

Vajenca

za avtomobilsko in tapetniško obrt sprejme takoj Leopold Šušteršič, Dunajska cesta 41.

Žensko

srednje staro, pošteno, krščansko, ki je pripravljena proti stanovanju in nekoliko plačilu pomagati par ur v gospodinjstvu, iščem. Ponudbe in osebne podatke pod št. 318 na upravo Slovenca.

Poizvedbe

Izgubila

sta se psa: lovski, brak, čisto bel, lep, dolg, rujav nos, gobec resast, na ušesu tri rujave pike, ime Belin; ovcjak, nizek, temne barve na hrbtu, debele oblike, ime Jin. Oba z ovrtnikom in znamko Ribnica na Pohorju. Lastnik Brovet Rupert, Trebnje, Dolenjsko. Za vsakega psa plača najditelju 100 Din.

Dijaki

Dva dijaka

se sprejemata na stanovanje. Naslov pove upr. »Slovenca« pod št. 260.

Zasluzek

Bogati postanete

če imate veliko znanec! Persons, Ljubljana, poštni predal 307. Znamki za odgovor.

Zastopniki

se iščejo proti dobri proviziji za vse večje kraje v Dravski banovini. Zaroval, stroka ima prednost. Ponudbe pod »Zavarovalna stroka« št. 163 na upravo »Slovenca« v Ljubljani.

Poverjenike

v vseh krajih Dravske banovine sprejme zadruga za svojo podporno sekcijo. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Poverjenik« št. 220.

Pouk

Čamernikova

šoferska šola Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. Koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj!

Osmošolec

poučuje vse predmete klas. gimnazije. Naslov v upravi »Slovenca« št. 322.

Objave

Dotični gospod

ki je bil dne 1. januarja t. l. okrog desete ure dopolne pri deski, kjer je nalepljen »Slovenec« na Dunajski cesti in je slišal, ko je bil nekdo pozvan na policijo radi nekih besedi, da se zgodi v Trstenjakovi ulici št. 7, Bežigrad.

Preklic

Preklicujem moj podpis za g. Al. Zajca, katerega sem podpisal na odbo-rovi listi K. D. Z., Zg. Kassel, Ivan Plankar.

Preklic

Obžalujem, da sem 27. decembra 1931 v Hrovatovi gostilni v Novem mestu, brez povoda razžalil gospo Magdo Marolt. — Kupec Franc.

Razpis

Tesarski mojstri. Kdo postavi za nižjo ceno — ostrejša za stavbo, dolž. 24 m in širine 8 m ter 4 metre nadstrešja? Ponudbe na naslov: Valentin Gostinčar, Kleče 4, Dol pri Ljubljani. Znamko za odgovor.

Stanovanja

Stanovanje

5 sobno, z vsem komfortom, v bližini cerkve sv. Jožefa, se odda v najem s 1. februarjem 1932. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 15.277.

Zelo ceno

prehrano dobi gospodična — za stanovanje, hrano in perilo 20 Din dnevno. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru.

Stanovanje treh sob

z vsem komfortom odda takoj v Gajevi ulici Pokojninski zavod za nameščenje v Ljubljani.

Stanovanje

lepo, solčno, obstoječe iz dveh sob, kuhinje, verande in pritlikin, oddam. Poizve se Vodmatska ul. št. 21.

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob in vseh pritlikin, se odda takoj v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 15.276.

Dve stanovanji

eno z dvema sobama, eno s tremi sobami, se takoj odda v Zeljarski ulici št. 11.

Mesečne sobe

oddam hotel Tivoli. Cena 260 do 360 Din s postrežbo.

Sostanovalko

sprejem. Bučar, Pred Škofijo 21/II.

Krasno posestvo

v bližini Celja naprodaj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 283.

Lepo sobo

vhodno in eno malo sobico takoj oddam. Božič, Streliška 24/I.

Tri gospode

sprejem na stanovanje, lahko tudi na domačo hrano. Žitnik, Beljaška ul., Šiška, pri novi cerkvi.

Preprosta soba

blizu Sv. Petra se odda s 1. februarjem mirnemu gospodu. Eventuelno ga sprejem v vso oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 253.

Stanovanje

2 sob s pritlikinami, za 1. marec, najraje v severnem delu Ljubljane, išče zak. par. Ponudbe z navedbo stanarine na upr. »Slovenca« pod »Plača naprej« št. 254.

Dve sobi

lepo opremljeni, z elektr. in posebnim vodom oddam. Bianchi, Sv. Petra cesta 44/I.

Meblovana soba

lepa, se odda solidnemu gospodu v Florjanski ulici št. 11.

Opremljena soba

se odda v Pletersnikovi ulici 24/I.

Dve prazni sobi

se odda v pritlikju poleg sodišča. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 311.

Sobico

opremljeno, z električno razsvetljavo, oddam takoj v novi vili. Šušteršič, Dunajska cesta 41.

Dve lepi sobi

z malo kuhinjo in pritlikinami takoj oddam blizu opere. — Naslov v oglasnem oddelku »Slovenca« pod št. 321.

Trisobno stanovanje

komfortno in solčno, v I. nadstropju, z vrtom, odda s februarjem I. Wagner, za Bežigradom, Hranilniška cesta 12.

Soba

velika, prazna, dvoriščna, ter ena meblirana, se odda. Rimska cesta 17 — Ljubljana.

Sobico

podstrešno, snažno, takoj oddam — z ali brez hrane. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 323.

Sobo

z železno pečico, išče gospodičino, najraje v bližini Sv. Petra. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nujno«.

Vnajem

Poslovni lokali

v I. nadstropju se oddajo takoj v najem. Vprašati na Dunajski cesti št. 29.

Lep lokal

v Gledališki ulici takoj odda Pokojninski zavod za nameščenje v Ljubljani.

Lep salon

za klube ali društva odda mesečno hotel »Tivoli«.

Več pisarniških sob

v I. nadstropju v Gledališki ulici 8 odda takoj skupaj ali posamič Pokojninski zavod za nameščenje v Ljubljani.

Lokal

velik, pripraven za trgovino ali pisarno, v bližini kolodvora, se odda s 1. aprilom. Poizve se v Kolodvorski ulici 26.

Poslovni prostori

priljubljeni najbolj za izdelovanje perila, ker je že napeljana elektrika tudi za motorni obrat, se oddajo v Wolfovi ulici št. 12, dvorišče. Pojasilna v trgovini z železnino: Erjavce.

Dva lokala

na dvorišču se takoj odda v najem za mirno obrt ali pa za pisarno. Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 8.

Lokal

z inventarjem za specerijsko trgovino v mestu ali bližini vzamem v najem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prevzem blaga« št. 256.

Pisarniške prostore

oddam. Dalmatinova ul. št. 11.

Denar

Posojila potrebni!

Zanesljive nasvete (zlasti radi obetani dobave kreditov) daje: Posvetovalnica »Marstana«, Maribor, Koroška cesta 19. (Priložiti pet znamk.)

Ženitbe

Trgovski zastopnik

vdovec, brez otrok, z 2000 Din mesečnih dohodkov in 10.000 Din gotovine, bi se oženil z gospodično ali vdovo, staro 40 do 60 let. Trgovke imajo prednost. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Resna ženitev« št. 297.

Mladenč

obrtnik, 36 let star, želi znanja s pridno, delavno, verno delico s 25 tisoč Din gotovine. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Bodočnost« št. 212.

Zasebnik

27 let star, s 60.000 Din, želi poročiti gospodično s posestvom, gostilno ali trgovino. Ponudbe prosim s sliko pod »Srečna« na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Gorenjka

tridesetih let, starih nazorov, preprosta pa inteligentna, z nekoliko gotovine, želi v svrhu mojitve poznanstva z železniškim uslužbenecem primerne starosti in blagega značaja. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Pošteno dekle« št. 326.

Razno

Otroka

vzajem v rejo proti majhni plači. Naslov pod št. 205 na upravo »Slovenca«.

Za svojega oddam

eno leto starega, zdravega fantka, od katerega se moram ločiti radi službe. Naslov pove uprava »Slovenca« pod značko »Zagrasava«.

Konja

vzajem v hlev — z vso oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 324.

Posestva

Hišo

priljubljeno za čevljarstvo obrt, v trgu ali veliki vasi, takoj kupim. Cena do 60.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 270.

Javna zahvala.

S hvaležnostjo in radevolje potrjujem, da mi je bila meni pripadajoča podpora od Podporne sekcije »Kmetijske eksportne zadruge«, Maribor, Aleksandrova cesta 44 po smrti moje matere gospe Marije Beranič iz Pragerskega točno in v popolnem redu izplačana. Z ozirom na to, da likvidira omenjena sekcija svoje obveznosti kulantno in točno, priporočam vsakomur takojšen vstop v članstvo te Podporne sekcije.

PRAGERSKO, dne 5. januarja 1932.

Mihelak Elza.

Parcela

550 m², stavbna, v Kozlezi, ob glavni cesti, napredaj. Poizve se: Ljubljana, Opekarska cesta št. 31.

Kupim hišo

na prometni cesti v Ljubljani, Celju ali Mariboru za ceno do 500.000 Din. Plačam polovico v gotovini, polovico s hranilno knjižico. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Hiša v centru« št. 127.

Stavbno parcelo

na prometni cesti v Ljubljani kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Plačam v gotovini« št. 126.

Posestvo

v Savinjski dolini, do 100.000 Din, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 277.

Hišo

štiristanovanjsko, enonadstropno, novo, vogalno, prodam. Potrebno 160.000 Din. Ponudbe poslati na oglasni oddelk »Slovenca« pod »Ljubljansko predmestje« št. 299.

Gostilno

11 lepih lokalov, dve nivi, v prometnem kraju, tik glavne ceste, ob železniškem postajališču, v bližini tovarne in rudnika, takoj prodaja poceni in pod ugodnimi plačilnimi pogoji P. Fischer, Zbe-lovo 16, p. Poljčane.

Hiša z gostilno

naprodaj v centru mesta. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 280.

Parcelo

v Tacnu ali bližini meje na Savo ali s studentem, kupim. Ponudbe pod »Sava 251« na upr. »Slovenca«.

Hišo

novi zidani, z 2 stanovanjema, pritlikinami in lep vrt se prodaja. Vprašati: Maribor, Kettejeva št. 22.

Zemljišče

pod Piramido 855 m², prodaja Rav. Hladek B. Krekova 5/II, Maribor.

Hišo

lepo, z velikim vrtom, v Pobrežju pri Mariboru, prodam. Vprašati v upr. »Slovenca« v Mariboru.

Javna zahvala.

Podpisani se javno zahvaljujem Podporni sekciji Kmetijske eksportne zadruge r. z. s. o. z., Maribor, Aleksandrova c 44, za najtočnejšo in najkulturnejšo izplačilo meni pripadajoče podpore po smrti gospe Jonas Marije iz Celja.

Radevolje priporočam to institucijo svojim sodelavcem, za kar se tudi dolžnega čutim.

V MARIBORU, dne 5. januarja 1932.

Hinko Cigoj.

Priporočamo Vam najboljšo šivalno stroje in kolesa

Adler - Gritzner

Švicarski pletilni stroji

DUBIED

edino le pri trdrti

Jos. Petelinc, Ljubljana

za vodo.

Brezplačen pouk v vezenju. Večletno jamstvo.

Ženini - neveste!

Najcenejše in najboljše: modroce, otomane, mreže, divane, feder-modroce, fotelje in garniture Vam nudi

F. SAJOVIC, Ljubljana

Vsa tapetniška dela po nizki ceni.

Cenjeno občinstvo!

Vljudno sporočam, da sem preselil svojo krojaško obrt iz hiše g. Pregrada, Aleksandrova c. 25, v hišo g. Nassimbenija, Orožnova ulica 8. Izvršujem krojaška dela za dame in gospode po nizkih konkurenčnih cenah in jamčim za fini kraj ter prvovrstno delo. Se priporočam

Toplak Ignacij, dipl. modno krojaštvo.

Razpis služb

Podpisano mestno županstvo razpisuje mesto občinskega tajnika.

Nastop službe 1. februarja 1932. Prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili o sposobnosti, je naslavljal na mestno županstvo do 24. januarja 1932. Plača po službeni pogodbi. Reflektira se samo na moči, ki so tajniških poslov popolnoma vse. Istočasno se razpisuje tudi mesto občinskega sluga, ter je tozadevne prošnje vlagati do 24. januarja 1932.

Mestno županstvo Kestanjeva na Krki, 8. januarja 1932.

Župan: Ivan Gerlovič.

TELEFUNKEN 340

Sprejemalec z avtoskalo t. j. izmenljivimi imeni postaj. Cena v. ljuš. no cev. Din 4700.

Tudi Vaše dete se lahko mirno igra z RADIO aparatom!

Ako je predvidena varnost glede napetosti in varnost glede dotikanja, se ne more nič pripetiti. Radi tega pazite pri nabavi radio-aparata na gori omenjeno varnost ali kar je še enostavneje, na Telefunken zvezdo, ker je vsaki Telefunken aparat zavarovan in zagotovljen.

TELEFUNKEN

Najstarejše izkušnje. Najmodernejša konstrukcija. Zastopniki v vseh večjih mestih.

Prodaja brez povisjanja cene tudi na 12 mesečnih obrokov.

Informacije daje:

JUGOSLAVENSKO SIEMENS D. D., ODDELEK ZA SIBKO STRUJO

ZAGREB, Ratkajev prolaz 7 LJUBLJANA, Dunajska cesta 1b

Napol suha drva

lepa, zdrava, čirka 1200 m³, naprodaj na Gorenjskem. Samo vagonске pošiljke. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 278.

Nova oprava

iz trdega lesa, prvovrstno delo, naprodaj. Obstaja iz 10 delov. Točnejše se izve v upravi »Slovenca« pod št. 273.

Moški škornji

poceni naprodaj. Bučar, Pred Škofijo 21/II.

Puška

dvocevka, lahka, kal. 16, fino noseča, za brezdimni smodnik, naprodaj. Poizve se: Ljubljana, Opekarska cesta št. 31.

Kompletno opremo

spalne sobe in kuhinje, radi odhoda poceni prodam. Vprašati v Rožni dolini cesta VIII. št. 2, I. nadstr.

Naprodaj avto Opel

4 PS, v dobrem stanu, za 9000 Din pri Henriku Smuk, Sevnica.

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ulica 82. Kemična čistilnica perja.

Pisalna stroja

dobro ohranjena, poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 162.

Singe

razdevoročni in ženski šivalni stroj prodam. Rakic, Zibertova 28, Šiška.

Konj

težak, 16 in pol visok, petleten, brez hibe, ceno naprodaj. — Poizve se: Ljubljana, Opekarska cesta št. 31.

LESNA

INDUSTRIJA!

Nabavite si moj avtomatični brusilni stroj, ker z istim je lahko vsakdo dober brusilnik. Gaterjaže na stroju brušene, se brusijo ravno, zato Vam jih ni treba s pilo ravnati; isto-tako so krožne žage po brušenju enako okrogle. Zagali boste hitreje, ker žagine liste morete izkoristiti le, če so avtomatično brušeni. Te stroje izdeluje in se priporoča

L. jugoslovanska dolavnica avtomatičnih strojev

F. LONČAR

LJUBLJANA VII

Sp. Šiška, Celovška c. 43.

Volno za modroce

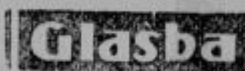
zelo poceni prodaja: Sega, Cankarjevo nabrežje 5/I.

Pogrebni zavodi

pozor! Naprodaj lep, popolnoma črn, 172 cm visok konj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 122.

Konj

lep, v zprego, sanmi ali kočijo naprodaj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 325.

Harmonij

amerikanski sistem, zelo dobro ohranjen, godno naprodaj. Gostilna Jagodice, Graben, Kamnik.

DIREKTO IZ TVORNICE

izredno poceni

Violine od Din 68

Mandoline • 129

Gitar • 169

Ročne harmonike 60

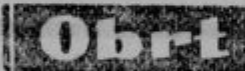
KROMATičNE HARMONIKE, HAVAJSKIE GITARE LTD.

Zahlevajte brezplačni tvorniki

CENIK:

MEINEL HEROLD

MARIBOR št. 102.

banene tropine

in druga krmila nudi nasconet

Veletrovinna žita in moka

A. VOLK, LJUBLJANA

Restliva cesta 24.

Modroce

otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje

Ignacij Narobe

Ljubljana, Gosposvetska

cesta št. 16 (pri Levu)

S Teichertovimi stroji

bodo gradili v novi remizi naš tramvaj.

Glavno zastopstvo:

TEICHERT & SOHN

Gledališka ulica 12.

Modroce

la afrik 220 Din, modroce iz ovčje volne 670 Din, patent fotel od 1250 Din, patent divan od 2250 Din dalje, izdeluje Mohar — tapetnik, Ljubljana, Šiška, Lepodvorska ulica 3.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Liubljana, Stari trg št. 32.

Tvornica kuvert in pisemskega papirja

»KVERTA« LJUBLJANA

Modroce

postelne mreže, železne

zložljive postelje, otoma

ne, divane in tapetniške

izdelke nudi nasconet

RUĐOLF RADOVAN

tapetnik. Mestni trg 13.

Ugodni nakup morske

trave žime, cvilja za

modroce in blaga za

prevleke pohištva.

Zahvala

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom prerane izgube našega iskreno ljubljenega in dobrega moža, atka, sina, brata in svaka

Franc Oblaka

izrekamo našo najtoplejšo zahvalo. Posebna zahvala vsem, ki so nam blagopokojnega spremili k večnemu počitku, dalje čč. duhovščini, jezdnemu odseku »Sokol« za častno spremstvo, odličnemu pevskemu društvu Krakovo-Trnovo za prekrasne žalostinke v slovo prijatelju in vsem, ki so mu poklonili nebroj krasnega cvetja — Bog plačaj!

Ljubljana, dne 9. januarja 1932.

Žalujoči ostali.

Potnikom in izletnikom se priporoča

gostilna „Vatikan“

v VELIKIH LAŠČAH.

Lepe sobe za tuje, vodovod in kopalnica, električna luč. Avtogaraža, prostorno dvorišče, hlev, senčnat vrt. Dobra in cenena kuhinja.

Ozeblane.

Ozeblane odstranimo najhitreje, če kopijemo noge zvečer v 3/4 tople vode, v kateri je raztopljena 1 žlica soli sv. Roka. Po kopelji se pri-oroča ozeblane na lahno masirati z vazelinom in nato zaviti v tople krpe. Dobiva se v vsaki lekarni in drogeriji, glavna zaloga za Slovenijo: Drogerija Gregorič, Ljubljana, ali pri glavnem zastopniku drogerija »Nada« V. Gabrič Subotica telefon 6-37.

Predtiskana ročna dela za vse!

Stenski prti 7 Din, stenski prti, rdeče ali modro obrobljeni. 10 Din, prtički od 1 Din naprej, blazine, milje etc. — Novi vzorci, čist tisk, dobro blago.

Matka & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Struclj.

Vezenje zaves, perila, monogramov etc. Entlanje, ažuriranje. — »Breda« žepni robci komad 2 Din.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

»Vae!... Vae!... Vae!...«

Neznansko sta zavpila legionarja, ko sta prišla pod topol in obstala, grozotno je odjeknil njun vzklik v somračno jutro, da se je straža pri vratih spogledala in za trenutek onemela. Pod topolom se nista mudila. Hitreje nego radovednost ju je gnalo, kar sta videla. Bleda in preplašena sta se vrnila do vrat in se tresla od groze...

»Kra... kra... kra...«

Gavrani so si že dali znamenje, da je nevarnost minila, in vsi so se povrnili krakajoč k — gostiji in se topli za boljše delez.

»Slabo sta opravila, gavrani se spet zbirajo!«

»Ko gavrana, no, ko vrani sta zavekala pod topolom. Kaj pa je vaju tako zgrabilo?« sta vzprejela stražnika, ki sta ostala pri vratih, onadva, ki sta se vrnila, si otirala znoj in se zasopla oddihala.

»Quinctius, poveljnik Quinctius je pod topolom! Brez glave je!...«

»Hohoho!« se je zasmel vprašujoči, »včasih je bil res brez glave, kakor pravijo, a tu je še ni izgubil!«

Onadva, ki sta videla grozo, se nista mogla smejati ob dovtipu, ki je meril na Kvinkijevo življenje v Galiji in v Romi. Ponovila sta črno vest in ne meneč se več za tovariša in ne za stražne predpise, sta odredvela po Pretorijski ulici.

»Quinctius, poveljnik Quinctius je mrtev!«

Ko da sta iz uma, sta ponavljala črno vest.

V taboru se je vse vzdramilo, planilo na ulice, da je zavrvlo po njih, kakor v zbeganem mravljišču. Vse se je gnetlo okoli stražnikov, vse je tiščalo k njima, vsak je hotel sam vprašati kaj, kje, kako, in slišati odgovor, da bi verjel.

»Tam onstran mostu pod topolom, pod topolom!« sta pojasnjevala legionarja in njuno pojasnilo je šlo od ust do ust in Pretorijska ulica je bila pretesna, ko se je zagnalo vse vanjo in se prerivalo proti vratom in tako so se zbrali onstran mosta pod topolom kolonisti in posadka, ki jo je minila vsa prešernost zadnjih dni in noči.

»Vae!... Vae!... Vae!...«

Teško in zamolklo je odmevalo iz tisočerihih grl, ki so pred kratkimi dnevi vriskajoč pozdravljala Kvinkija, vračujočega se z zmagošlavnega pohoda, in mu klicala najvišje priznanje: ave imperator!...

V poltrst in pobitost, ki je objela množice pod topolom ob Kvinkijevem truplu, so zadonele od zapadne strani onstran Dekumanskih vrat vesele fanfare, kot bi oznanjale triumf. Sveže je bil njihov glas ko samo jutro in poln izživajočega poguma in podjetne zavesti, ki ne pozna ovir.

Množica je prislubnila. Oči so ji vzžarele. Fanfare so jo obvladale in ji pregnale žalost in grozo: željna novih dogodkov se je podila v mesto.

»Konzul, konzul!«

Od Pretorijskih vrat do topola je šel klic, da prihaja Aulus Manlius Vulso, in tribuni so uredili legionarje in odkorakali z njimi, noseč s seboj Kvink-

cijevo truplo, da vzprejemo in pozdravimo pravega vrhovnega poveljnika. — — —

★

S severne strani Karusadija se je oglašil rog. Trikrat se je oglašil, po vsakem presledku bliže. Nič ni bilo veselega, nič prešernega, nič izzivajočega v njegovem zvoku, samo znak je dal, da se bliža kralj Epulo, ki se vrača s strave v svoje taborišče. Začudil se je kralj, začudili so se velmožje, ki so ga spremljali, in začudil se je z njimi ves oddelek vojske, ko je na njihov znak odgovorilo taborišče z veselimi trobljami. Ugibali so, kaj bi se moglo primeriti, da bi vzbudilo med tem časom v vojski veselje, in si niso mogli odgovoriti in ne razložiti veselega glasu trobelj, ki so jih bili vajeni slišati le ob zmagah in na svatovskih pirovanjih. Tudi veselih pesmi si niso mogli razložiti in ne radostnih vzklikov, ko so se toliko približali, da jim jih je prinašal južni veter.

»Na svojo roko so napadli Rimljane in jih natreskali!«

»Nemogoče! Opahu in Suru sem naročil, naj mirujeta, dokler se ne vrnem, čeprav je vojska besnela ob vesti, ki jo je poslal Seko,« je dejal kralj.

»In če so jih Rimljani izzvali? Morali so udariti!«

»Nemogoče!« je ponovil kralj, ki je menil, da so vraznik vendarle ni tako silen, da bi mogel kar zapored poganjati svoje legije v boj.

Velmožje niso prepričali kralja s svojo mislijo in besedo in ne kralj velmož, pa so poglani konje, da bi brže dospeli in izvedeli, kdo ima prav. Ko so zavili v dolu, po katerem je vodila glavna pot, s preme smeri na desno proti jezeru, je pesem v taborišču utihnila, utihnili so vzkliki, utihnile vesele troblje.

Ljudsko knjižnica: 29 zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE, 30 Din, vez 42 Din — 30 zvezek: Siedewitz: NA POLJU SLAVI B, 29 Din, vez 40 Din — 31 zvezek: Conan Doyle: IZGUBLJENI SVET (The Lost World), 29 Din, vez 40 Din — 32 zvezek: Remmich: ZAGORSKI ZVONOVI, 29 Din, vez 40 Din — 33 zvezek: Bridges, NA POMOR, 30 Din, vez 42 Din — 34 zvezek: Brackel: CIRKUSKI OTROK, 29 Din, vez 40 Din.

OBUTEV ZA VSAKO POTREBO IN PRILIKO, KI NE ŽULI NE NOGE NE ŽEPA.

ZNIŽALI SMO CENE MOŠKI OBUTVI IN OPREMILI
PRODAJALNICE Z NOVIMI VRSTAMI IN MODELI.
PRIDITE IN PREPRICAJTE SE!

169.-

Vrsta 1937-22

Polčevlji za vsakdanjo nošo iz črnega ali rjavega boks z jako trpežnim gumijastim podplatom. Dobro Vam bodo hodile za vsak štrapac.

229.-

Vrsta 6627-08

Udobni športni polčevlji in finega telečjega boks. Podplat in peta iz bele izvaljane gume. Lepo se prilagajajo športnim oblekam.

169.-

Vrsta 3967-22

Evo Vam potrebno potrebnih čevljev za delo. V njih lahko hodite po blatu in ob vsakem vremenu, pa Vam bodo noge vedno suhe.

229.-

Vrsta 9637-26

Polšiljasti moški polčevlji za izprehode in izlete. Okusna perforacija daje čevljem elegantno zunanost. Imajo močne usnjate podplate in pete.

229.-

Vrsta 7637-46

Šiljasta oblika s tipično široko peto daje tem čevljem veliko eleganco. Imamo jih črne ali mahagonove barve. Izdelujemo jih v raznih širinah.

199.-

Vrsta 9977-27

Čevlji iz finega telečjega boks s trpežnim usnjatim podplatom. Polšiljasta oblika daje čevljem izrazito elegantno zunanost. Primerni za vsak dan in praznik.

229.-

Vrsta 9837-21

Elegantni moški čevlji šiljaste oblike. Lakaste čevlje potrebujete za ples in zabavo, a iz črnega ali rjavega boks za promenado, samo Din 199.-.

249.-

Vrsta 3667-21

Udobni moški čevlji široke oblike iz najfinejšega boks, podloženi z usnjem in s prišitim jezikom. Ker ne propuščajo mokrote, se boste v njih počutili vedno udobno.

249.-

Vrsta 3267-00

Čevlji za lovce in za vsako delo na prostem iz rjavega boks z močnim dvojnimi podplatom. Vsem onim, ki so po svojem poklicu prisiljeni delati na prostem, so ti čevlji neobhodno potrebni.

Rata

Več parov nogavic.

Prijetno se počutite, ako večkrat menjate nogavice. Imamo bogato izbiro raznih nogavic vseh modernih barv, k vsaki obleki in za vsak dan. Obračajte se na naše prodajalce. Ti Vam bodo najbolje priporočili, katere nogavice izberite.

Nogavice.

Moške iz sukanca	Din 9.-
Moške iz sukanca	" 15.-
Moške svilene	" 25.-
Ženske svilene	Din 15.- in 25.-
Ženske svilene	Din 35.-

Drobno blago.

Krema v steklenicah	Din 6.-
Krema v škatljicah	" 6.-
Krema v tubah	" 5.-
Žlica za čevlje	" 3.-

Več postrežbe.

Hočemo popolnoma ugoditi Vašim potrebam, Vašemu okusu in žepu. -- Izkoristite naše delo!

Javna zahvala.

Rada in prostovoljno se zahvaljujem ter potrjujem, da mi je Podporna sekcija Kmetijske eksportne zadruge r. z. o. z., Maribor, Aleksandrova c. 44 celo mi pripadajočo podporo po smrti mojega očeta g. Tementa Franca, Loka pri St. Janžu na Drav. polju točno in pred vsem kulantno izplačala.

Z ozirom na to hitro izplačilo, ki je bilo v najboljšem redu likvidirano, se čutim dolžno to dobrodelno institucijo vsakomur najtopleje priporočati.

V Mariboru, dne 5. januarja 1932.

Krčak Ottilija.

Specialna tovarna za izdelovanje strojev

d. d. vorm. N. KETTENHOFFEN
ECHTERNACH (Luxemburg)

Dobavlja: kompletne naprave kakor tudi posamezne stroje za opekarne in splošno keramično industrijo, **drobilce** in stroje za cementno industrijo.

Prospekti - ponudbe kakor tudi na željo osebni obisk brezplačno
GENERALNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO:

Ravnatelj MIHAJLO ROZMAN
Ljubljana - Gosposvetska cesta št. 10./I.

Poceni in dobro

kupite ure, zlatino in srebrnino pri svetovnoznani trdkci

H. SUTTNER
LJUBLJANA 2

Prešernova ulica št. 4

Lastna protokolirana tovarna ur v Sviči.

Razpošilja se na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Avstralije in Azije.

Velika zaloga ur z znamkami Glashütte, J. W. C.

Schaffhausen, Solvil, Omega, Longines, Doxa, Omiko, Iko, Axo itd. Zahtevajte veliki ilustr. cenik zastoj in poštne prosto od

H. SUTTNER, LJUBLJANA 2

Najboljše angleško in češko

sukno za obleke in plašče dobite po ceni pri trdkci

I. N. Šoštarič
Maribor

Aleksandrova c. 13, vogel Cankarjeve ul.

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov, tričklji, razna novejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franko.

Tribuna' F.B.L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

KAVARNA - RESTAVRACIJA "PROMENADA"
Maribor, Krčevina, Tomšičev drevored, odprta do 2 zjutraj. Radio koncert, točna in cenena postrežba, prvovrstna vina, vedno gorka jedila. Se priporoča **MAHAJNC.**

Kdor rabi vreče kupi jih najceneje pri trdkci

Mirko Mlakar

Ljubljana - Slomškova ulica št. 11
I. etef. šte. 2947.

Garantirana konstrukcija!

Din 1300.-

Prostor za posteljnino.

FRANC JAGER

tapetništvo

Ljubljana, Sv. Petra n. 29

priporoča svoje najmoderneje fotelje vseh vrst modroce, otomane, žimo, zložljive postelje, patentne divane itd.

Najmodernejša oblika!

Din 1300.-

Ivan Kacin, Ljubljana

Tabor 6

tvornica harmonijev in planinov

po najmodernejši konstrukciji. Uglasuje in prenovljuje tudi cerkvene orgle in vse imenovane instrumente. Vsako delo zajamčeno. Nizke cene! Na obroke. Društvom popust.

Zahtevajte cenik!

Najvarnejše in najboljše naložite svoj denar pri

Ljudski posojilnici

reg. zadr. z n. z. V Celju reg. zadr. z n. z.

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra c. in Vodnikove ul.

Stanje hranilnih vlog znaša nad 100,000,000 dinarjev

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in his nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem

Javna zahvala.

Veže me dolžnost, da podpisana javno izrekam iskreno zahvalo podporni sekciji Kmetijske eksportne zadruge r. z. o. z., Maribor, Aleksandrova c. 44, za meni prav kulantno izplačano pripadajočo podporo, in sicer takoj po smrti Petra Langerja v Mariboru, zatorej pa gori omenjeno sekcijo vsakomur priporočam.

Maribor, dne 4. januarja 1932.

Gradišnik Avgusta.